CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERS NOTU

"DOÇENT DOKTOR UĞUR ERSOY' UN ANLATTIĞI KONULARA GÖRE HAZIRLANMIŞTIR.."

TAVSİYE EDİLEN SATIŞ FİYATI 24 ₺'DİR

-TÜRK CEZA HUKUKU-

İlk Suç: Adem ile Havva'nın oğulları olan Habil ve Kabil arasında geçen kavga sonucu Kabilin Habili öldürmesidir.
En eski hukuk Ceza hukukudur.

Türk Ceza Hukuku suç teşkil eden fiiller ve bunlara karşın uygulanacak yaptırımları düzenler. Her suç Haksız bir fiil içerir.

Teme amacı toplumsal yaşamı ve barışçıl bir hayatı hedefler. Bunun için ise her birey kendi özgürlüklerinin bir takımından vazgeçmelidir.
Anarşi ve Kaosu önler.

MADDİ CEZA HUKUKU
Suçlar ve yaptırımları

- **Genel Hükümler** — **TCK 1-75.md**
- **Özel Hükümler** — **TCK 76-345.md**

CEZA MUHAKEMESİ
Yargılamalar

İNFAZ HUKUKU
Yaptırımların infazı

1. Bölüm Temel Bilgiler
2. Bölüm Suç Teorisi
3. Bölüm Yaptırımlar
4. Bölüm Uluslararası Ceza

Ceza hukuku Kamu hukukuna girer.
Çünkü olay ne kadar iki bireyin arasında da gerçekleşse ortada ihlal edilen bir hak vardır ve bu hakkı koruma görevi de devlete aittir.
Dolayısıyla yargılama ve ceza verme yetkisi de devlete aittir.

Ceza hukuku Anayasanın bekçi köpeğidir.
TCK 309- dv.md anayasaya karşı işlenen suçları düzenler. Anayasa 38.md

Suçlar yalnızca Ceza Kanununda yer almaz.TCK 5.md
Özel Ceza Kanunları Ateşli Silahlar Kanunu, Kaçakçılık Kanunu
Ceza İçeren Kanunlar Haksız Rekabet Kanunu

TCK 1.md de kanunun amacı anlatılmıştır.
Doç. Dr. Uğur ERSOY'a göre gereksizdir.
Kanunun değil CEza ve Sorumluluğun amacı anlatılmalıymış.

Özel Önlem = Suça karşı verilen cezadır.
Genel Önlem = Suçun işlenmesini önlemektir.

Emredici Hükümler = Bizlere yap der.
Yasaklayıcı hükümler = Bizlere yapma der.

Suça karşı uygulanacak yaptırımlar fiil ile orantılı olmalıdır.
Açlıktan ölen bir adam hırsızlık yaptı diye müebbet hapis cezası verilmez.

KABAHAT VE SUÇUN FARKI

Aralarındaki tek fark yaptırımdır. İdare Hukuku ve Ceza Hukukunun benzerlikleridir.
Kabahatlere karşı yalnızca "İdari Para Cezası" verilir.

TÜRK CEZA KANUNUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ

- 1858 yılında Osmanlıda "Kanunname-i Hümayunu" olarak kullanılmıştır.
- 1965 yılında yürürlüğe giren "765 Sayılı Türk Ceza Kanunu" Fransızların ceza kanunlarından esinlenerek yapılmıştır.
- 1 Haziran 2005 yılında "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu" Almanların ceza kanunlarından esinlenerek yapılmıştır. Güncel olarak kullanmaktayız.

TÜRK CEZA KANUNUNUN KAYNAKLARI

Doğrudan (Bağlayıcı) Kaynaklar:
Anayasa, Kanunlar, Uluslararası Andlaşmalar, İçtihatların Birleştirme Kararları.

Dolaylı (Yardımcı) Kaynaklar:
Örf ve Adet, Doktrin, Mahkeme İçtihatları

İçtihat: Mahkemelerin bir davada vermiş olduğu kararlardır.
Aynı konularda verilen bu içtihatlar artık tekel niteliğe sahip olması adına YARGITAY tarafından ortak tek bir karara dönüştürülür.
Bu birleştirilmiş kararlara ise İçtihatların Birleştirme Kararları denir.

➔ Son çıkan kanun Eski olan kanunu MÜLGA eder.

➔ Özel hükümler, genel Hükümlerden önce uygulanır.
Ancak Tüm bu Genel ve Özel hükümlerde TCK'nın Genel Hükümleri uygulanmalıdır.

CEZA HUKUKUNA EGEMEN OLAN İLKELER:

A. KUSUR İLKESİ:

"Kusursuz Ceza Olmaz" cümlesini benimser.
Failin ceza alması için mutlaka kusurlu olması gerekir.
Failin alacağı ceza ise kusuru ile orantılı olmalıdır ne az ne de fazla…

B. KANUNİLİK İLKESİ:

"Kanunsuz Ceza Ve Yaptırım Uygulanamaz"cümlesini benimser.
Kişilerin gerçekleştirdiği hangi fiilin suç sayıldığı ve bu fiiler sonucu hangi neticelerin gerçekleşmesi gerektiği bu olaylar sonucu faile uygulanacak yaptırımın mutlaka kanuni tanımda yeri olmalıdır.

Belirlilik: Suç ve Yaptırımlar kanunda açık ve net olarak yazılmalıdır. Anayasa 38.md

Kıyas Yasağı:Düzenlenmeyen yerlerde asla benziyor diye başka bir maddeye göre ceza belirlenmez yahut yaptırım uygulanamaz. Kişi hakkında suçsuzdur, beraat kararı verilir. TCK 2/3.md

Geçmişe Yürüme Yasağı: Kanun yürürlükten önceki olaylara uygulanmaz.TCK 7.md
Resmi Gazetede yayımlanma tarihi yada kendi içerisinde belirtildiği tarihte yürürlüğe girer.

İşlendiği zaman Eski kanuna göre cezalandırılmayan bir fiil yeni kanuna göre cezalandırılamaz.
Fail "kanunda suç olduğunu bilsem yapmazdım" diyebilir.

İşlendiği zaman Eski kanuna göre cezalandırılan bir fail hakkında da yeni kanuna göre daha az veya daha fazla cezayı gerektiren haller olursa olsun. Yine yeni kanun uygulanamaz.
Fail bu seferde " farklı ceza vereceğini bilseydim daha fazla işler veya hiç işlemezdim" diyebilir.

İnfaz hukukuna ilişkin Hükümlerde DERHAL UYGULANMA İLKESİ geçerlidir.
Hapis Cezasının Ertelenmesi, Koşullu Salıverme, Tekerrür hakkındaki hükümler istisnadır.

En Basit bir Zamanaşımı süresi 8 yıldır Daha kısası yoktur. Eğer ki Devlet bu davayı 8 yıl içinde çözemiyorsa zaten bu Devletin beceriksizliğidir. denir ve dava düşer.

Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geçmişe yürüme yasağı vardır.
Ancak Lehe olan bir iptal kararı geçmişe yürüyebilir. Yargılaması DEVAM EDİYORSA

Süreli Kanunların süreleri hükümler içerisinde belirtilir.
Geçici Kanunların süreleri ise o olayın süresine bağlıdır.
Mesela COVİD-19 Hakkında bir Geçici Kanun çıkarılmış olsun.
COVİD-19 Hastalığı ne zaman biterse yahut artık bir tehlikelilik arz etmekten çıkarsa işte o zaman bu Geçici Kanunda yürürlükten kalkacaktır.

SUÇUN NE ZAMAN İŞLENDİĞİ BAKIMINDAN KANUNLARIN UYGULANMASI

Sırf Hareket Suçlarında sonuç (netice) aranmaz.Neticeli Suçlarda sonuç aranır.

Hareket Teorisine göre yapılan fiilin zamanında geçerli olan kanun uygulanır.

Netice Teorisine göre sonucun gerçekleştiği zamanda geçerli olan kanun uygulanır.

Karma Teoriye göre ise şahsın lehine olan hangi kanun ise o kanun uygulanır.

- **Adem Ayşeyi bıçaklar ve Ayşe aradan bir süre geçtikten sonra ölür. bu süre zarfında kanun değişir. Adem Eski Kanuna göre 5 yıl, Yeni Kanuna göre 20 yıl ceza alacaktır.**

Hareket Teorisine göre hareketin gerçekleştiği tarihteki kanunu uygularız. Yani Adem eski kanundaki 5 yıl cezayı alır.

Netice Teorisine göre neticenin gerçekleştiği tarihteki kanunu uygularız. Yani Adem yeni kanundaki 20 yıl cezayı alır.

Karma Teoriye göre hangisi Adem için lehe bir durum teşkil ediyorsa o kanuna göre cezalandırılacaktır. Yani eski kanundaki 5 yıl cezayı alır

Kesintisiz suç; devamlı olması gereken ve kesintiye uğradığında tamamlandığı kabul edilen bir suçtur. Bir kişinin odaya kapatılıp hürriyetinden yoksun bırakılması. Ne zamanki hürriyetinden yoksun kalan kişi odadan dışarı çıkıp hürriyetine kavuşursa o zaman bu suç tamamlanmış olacaktır.
Suçun tamamlandığı tarih ne ise o zamanki tarihte yürürlükte olan kanuna göre failimiz cezalandırılacaktır.

Zincirleme suç; aynı suçun aynı kişiye karşı aynı amaç ile farklı zamanlarda işlenmesi halidir. Bir kişi pazartesi bir evden televizyonu çalıyor, salı bilgisayarı, çarşamba ise tablet ve telefonu çalıyor.. Buradaki en son suç zincirleme suçun tamamlandığı ana tekabül etmektedir.
En son suç hangi tarihte işlendi ise o zamanki tarihte yürürlükte olan kanuna göre failimiz cezalandırılacaktır.

İhtiyadi suç; Aynı kişinin aynı suçu bir yıl içinde aynı amaç ile işlemesi halidir.
En son suç hangi tarihte işlendi ise o zamanki tarihte yürürlükte olan kanuna göre failimiz cezalandırılacaktır.

-SUÇ TEORİSİ-

Emir ve yasaklardan oluşur.
Davranış Normları: Kişilerin bunlara uymaması takdirde cezalandırılan fiillerdir.

Suçun morfolojik analizi yapılır. Suçun unsurlarını inceler.
765 Sayılı TCK ile 5237 Sayılı TCK ile arasında fark çok benzerlik yoktur.
765 Sayılı TCK ya göre suç sadece KAST ve TAKSİR den oluşur.
5237 Sayılı TCK ya göre suç failin gerçekleştirdiği fiil dolayısıyla muaheze edilebilirliğidir. (kınanabilirliğidir)

HAKSIZLIK OLMAKSIZIN KUSUR OLMAZ:

Failin gerçekleştirdiği fiil bir haksızlık gerçekleştirmelidir ki fiil suç niteliğini taşıyabilsin.
Eğer ortada suç yoksa doğal olarak da kusurun varlığından söz edilemez.

1. **Haksızlık:**

Tipe uygun (kanun metninde yer alan) ve hukuka aykırı hareketlerdir.
Eğer tipe uygunluk yoksa bu takdirde hukuka aykırılığa bakılmaz. Kanunilik ilkesi

2. **Kusur:**

Haksız bir fiil gerçekleştiren failin bu fiil dolayısıyla kınanabilmesine izin veren ehliyet türüdür.

Eğer bir zorlama ile yani kişinin iradesi dışında gerçekleşen bir haksızlık var ise o takdirde zorlamanın çeşitlerine bakarız.

Vis Absoluta (Mutlak İrade Sakatlanması): İradesine müdahale edilen kişinin karşı koyma ihtimalinin "0" olduğu durumlardır.
Yolda yürürken fırtınanın etkisi ile savrulup bir insana çarpmamız ve onun yaralanmasına sebebiyet vermemiz.
Suç yoktur. Beraat kararı verilir.

Vis compulsiva (Mutlak Olmayan İrade Sakatlanması): İradesine müdahale edilen kişinin karşı koyma ihtimalinin katrilyonda bir bile olduğu durumlardır.
Kafamıza dayanan silah tehditi ile başka birini öldürmemiz.
Yerimizde çok uzman bir yakın savunma ustası olsaydı o silahlı zorlamayı engelleyebilirdi diyebiliriz.
Suç vardır. Ancak burada fail bu suç yüzünden muaheze edilemez.
Ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir. İradeyi sakatlayan kişi hakkında cezai yaptırım uygulanır.

5237 Sayılı TCK 12-15 yaş arası ve akıl hastası olan kişilerin suç işleyebileceği ancak bu kişilere karşı Ceza değil Güvenlik tedbiri uygulanmasını kabul etmiştir.
Akıl Hastalıkları hastanesi veya ıslahevleri gibi
Gerçekleştirmiş oldukları fiil KUSURSUZ HAKSIZLIK teşkil etmektedir.
Haksızlığın konusu fiildir. Kusurun konusu ise faildir.

3. Haksızlığın Tipiklik Unsuru:

Somut olaya göre yapılan fiilin hukuka uygunluğuna bakılır.
Tipikliğin Maddi ve Manevi unsurları gerçekleşmelidir.

HAKSIZLIKTAN BAHSEDİLEBİLMESİ İÇİN 3 UNSURUN VARLIĞI ARANIR.

- ➔ İRADİ BİR FİİL
- ➔ TİPE UYGUN BİR FİİL
- ➔ HUKUKA AYKIRI BİR FİİL

4. Cezalandırılabilir Fiil:

Tipe uygun, Hukuka Aykırı, Kusurlu bir İradi İnsan davranışıdır.

Tipe uygunluk yalnızca Ceza Hukuku bağlamında değerlendirilir.
Hukuka Aykırılık ise tüm hukuk normlarına göre değerlendirilir.
"HUKUK BİR BÜTÜNDÜR TECEZZİ ETMEZ"

TİPİKLİĞİN MADDİ UNSURLARI

A. FAİL: Her suçta olmalıdır. Suçu işleyen GERÇEK kişidir.
Suçun kanuni tanımında yer alan fiil üzerinde hakimiyet kuran kişidir.

Gerçek Özgü Suç: Sadece belirli bir kesimin fail olabileceği suç tipleridir.
Rüşvet, İrtikap, Görevi Kötüye Kullanma yalnızca Kamu görevlileri tarafından işlenir.

Gerçek Olmayan Özgü Suç: Herkesin işleyebileceği ancak belirli bir kesimin işlemesi halinde daha fazla ceza alacakları suçun nitelikli halini oluşturacakları suç tipleridir.
Resmi Evrakta sahtecilik suçu

"TÜZEL KİŞİLERİN HAREKET YETENEKLERİ OLMADIĞINDAN DOLAYI BİR FİİL ÜZERİNDE HAKİMİYET KURAMAZLAR DOLAYISIYLA FAİL OLAMAZLAR"

B. MAĞDUR: Her suçta olmalıdır. Suçtan muzdarib GERÇEK kişidir.
Failin fiil ile zarar verdiği yahut tehlikeye attığı kişidir.

Topluma Karşı İşlenen Suçlar: Bu suç tiplerinde suç topluma karşı işlenir dolayısıyla mağdur toplumun kendisidir. HERKESTİR.
İrtikap suçu

"TÜZEL KİŞİLERİ MAĞDUR OLAMAZLAR. OLSA OLSA SUÇTAN ZARAR GÖREN OLABİLİRLER"

C. SUÇUN KONUSU: Her suçta olması gereken insan veya somut şeylerdir.
Yaralamada insan, hırsızlıkta çalınan mal

Suçta Korunması Gereken Hukuksal Değer: Failin gerçekleştirdiği fiil ile mağdurun ihlal ettiği haklarıdır.
Kasten öldürmede Yaşama Hakkı, Hırsızlıkta Mülkiyet hakkı

- Ahmet Mehmetin telefonunu çalıyor.

Burada suçu işleyen kişi Ahmet.
FAİL = AHMET
Burada suç dolayısı ile malı çalınan kişi Mehmet.
MAĞDUR = MEHMET
Çalınan şey bir telefon
SUÇUN KONUSU = MEHMETİN TELEFONU
Suç hırsızlık suçudur. Kişinin zilyedinde olan bir malı rızası dışında almakdır.
KORUNMASI GEREKEN HUKUKSAL DEĞER = ZİLYETLİK HAKKI

D. HAREKET: Failin mağdura karşı suç işlemek için başvurduğu yöntemdir.

Tek Hareketli Suçlar: Suçun işlenmesi için tek bir hareketin varlığı yeterlidir.
Kasten öldürmede 1 el ateş etmek ile 2 el ateş etmek tek harekettir.

Birden Fazla Hareketli Suçlar: Suçun oluşması için birden fazla hareketin varlığı aranır. Yağma Suçu = Tehdit Suçu + Hakaret Suçu + Cebir ve Hırsızlık Suçu

Serbest Hareketli Suçlar: Herhangi bir hareketle işlenebilecek suç tipleridir.Yaşlı bir insanı Korkutarak öldürmek, Boğarak veya Bıçaklayarak öldürmek

Bağlı Hareketli Suçlar: Kanuni tanımda yer verilen hareketler ile işlenen suçlardır.
Yağma suçuna ilişkin korkutma hareketi

Seçimlik hareketli Suçlar: Kanunda yazan birden fazla hareketlerin herhangi birinin işlenmesi halinde işlenen suçtur. Mala zarar verme suçu; yakma, yok etme, kirletme gibi hareketlerle işlenebilir.

İCRAİ VE İHMALİ SUÇLAR:

Yasaklayıcı normların yapma diyen normlar ihlali sonucu gerçekleşen suçlara İCRAİ SUÇ denir

Emredici normların yap diyen normlar ihlali sonucu gerçekleşen suçlara İHMALİ SUÇ denir

İcrai Hareketle işlenen suçlar İhmali Hareketle işlenen suçlara nazaran kanunda daha çok yere sahiptir.
Çünkü İhmali suçlar pasif hareket sonucu ortaya çıkar.
İhmali Suçların cezaları İcrai Suçların cezalarına göre daha hafiftir. failin etkin bir çabası yoktur.

GERÇEK İHMALİ SUÇ: Tipiklikte bulunan icrai davranışları kasten yerine getirmemektir.

- ➔ **TCK 98.md = Yardım ve bildirim yapmamak**
- ➔ **TCK 175.md = Akıl Hastalarını ihlal etmek, bakmamak, gözetmemek.**
- ➔ **TCK 278.md = Şahit olunan suçları yetkili makama bildirmemek**
- ➔ **TCK 279.md = Kamu görevlilerin şahit oldukları suçları yetkili makama bildirilmemesi ÖZGÜ SUÇ**

GERÇEK OLMAYAN İHMALİ SUÇ: Tipe uygun olan neticenin kanunen GARANTÖR sıfatı taşıyan kişiler tarafından engellenmemesidir.

- ➔ **TCK 83.md = Kasten öldürme suçunun İhmali hareketle işlenmesi**
- ➔ **TCK 88.md = Kasten yaralama suçunun İhmali hareketle işlenmesi**
- ➔ **TCK 94.md = İşkence suçunun İhmali hareketle işlenmesi**

Bu 3 madde dışında Özel hükümlerde İhmali suç YOKTUR.

- **İtfaiyeci yangın veya herhangi bir kurtarma görevinde GARANTÖR'dür.**
- **Anne, Baba ve çocuklar herhangi bir durumda birbirlerine karşı GARANTÖR'dür.**
- **Polisler herhangi bir tehlikeye karşın halkın güvenliği için 7/24 GARANTÖR'dür.**
- **Doktorlar mesai saatleri içerisinde tüm sağlık durumlarına karşı GARANTÖR'dür.**
- **Trafikte birine çarpan kimse çarptığı kişiye karşın GARANTÖR'dür.**

Emeklilik Garantörlüğü bitirir.

- **Ahmet Babası ve Arkadaşı ile yüzme havuzuna gider. Ahmet'in çığlığını duyan babası ve arkadaşı Ahmeti kurtarmıyor. Ahmet boğularak ölür.**

BABASI Ahmet üzerinde Garantördür. Gerçek ve Gerçek olmayan İhmali suç işlemiştir.

Arkadaşı Garantör değildir. fakat orada bulunan Garantör Cankurtarana haber vermemiştir.

Baba KANUNEN Garantördür.Cankurtaran İŞ SÖZLEŞMESİ gereği Garantördür.

Bu kişiler ve kişilere haber vermeyen diğer havuzda bulunan kişiler Kasten öldürmeni İhmali şekilde işlenmesi (TCK 83.md) suçunu işlemiştir.

Baba ve Cankurtaranın suçu İhmali suçtan İcrai suça eşdeğer olmuştur. Ölmesine göz yumdukları için

E. NETİCE: Suçun kanuni tanımında bir unsur olarak belirtilmiş ise gerçekleşmesi aranır.

Kanuni tanımda eğer bir neticeye yer verilmemiş ise o takdirde bu suçlar sadece hareket ile işlenir. Sırf Hareket Suçları

Sırf Hareket suçlarında netice aranmaz TEHDİT, İFTİRA

Neticeli Suçlar: Kanuni tanımda neticenin gerçekleşmesi beklenilen suçlardır.

→ Nedensellik Bağı: Hareket ile Netice arasındaki geniş kapsamlı sebep sonuç ilişkisidir.
Bir insanın öldürülmesinde tanrının insanı var etmesine kadar giden bir sebep sonuç ilişkisi kurar ve tanrıyı bile Fail olarak kabul eder.
Şart Teorisi benimsenir.

→ Objektif İsnadiyet: Şart Teorisi bir fiil dolayısı ile Tüm insanlığı suçlar. Suç faile kendi eseri olarak yüklenmelidir.

1. Hareket ile Netice arasında bir nedensellik bağı bulunmalıdır.
2. Olağanüstü bir sebep ile bu bağ kopmamalıdır.
3. Fail olayın gelişmesinde egemen olmalıdır.
4. Fail tarafından gerçekleştirilen hareket tipikliğe uygun olmalıdır.
5. Netice normun koruma alanı dışında olmalıdır. (Hukuka Aykırı olmalıdır.)

Bu 5 şartın gerçekleşmesi durumunda faile bu suç isnad edilebilir. Sorumlu tutulabilir.

TİPİKLİĞİN MANEVİ UNSURLARI

A) KAST: Bir suçu bilerek ve isteyerek işlemektir. TCK 21.md de düzenlenmiştir.

TCK 21.md KAST	(1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

Kanunen açıkça taksirin arandığı durumlar söz konusu değilse Kastın varlığını ararız.
Bir suçu kasten işlemek o suçu bilerek ve isteyerek işlemesi gerekir.
Kast ta sadece bilme unsuru da yeterli olduğu durumlar da vardır.

- Bir adam hayat sigortası yaptırıyor. Eşi hayat sigortasından para almak için adamın hafta sonu gideceği iş seyahati için kullanacağı uçağa bomba koyma planı yapıyor.
  Uçağı patlatıyor. Adam ve uçaktaki diğer yolcular hayatını kaybediyor.

Kadın kocasının ölmesini istiyor ve patlama sonucu öleceğini biliyor.
Ancak kadın uçaktaki diğer insanların ölmesini istemiyor ama uçaktakilerin patlama sonucu öleceğini biliyor.
Uçaktaki patlama sonucu isteme unsuru adama yöneliktir.
Patlama sonucu diğer ölen insanlar yan unsurdur.
Yan unsur söz konusu ise hangi manevi unsur geçerli ise o manevi unsur uygulanır.
Yani kadın uçaktaki herkesi Kasten öldürmüştür.

Uğur ERSOY'a göre KAST: Bir suç tipini gerçekleştirmeye yönelik iradi harekettir.
İradi hareket burada İSTEME unsurunu temsil eder.

- **Bir insan silah zoru ile bir kadını öldürüyor.**

Burada irade de bir sakatlama söz konusudur.
Dolayısıyla kişide iradi hareket söz konusu değildir, İsteme unsuru yoktur.

Tipikliğin maddi unsurlarında hata olmamalıdır.
Aksi takdirde TCK 30/1.md de düzenlenen maddi unsurlarında gerçekleşen hatalarda kast ortadan kalkar. Çünkü BİLME unsuru yoktur.

- **Morgdaki bir kimseyi bıçaklamak. Ancak morgda bıçaklanan kişi canlı...**

Morgda olan bir insanın elbetteki canlı olması beklenemez. Kişinin canlı olduğunu bilmiyor. = KAST YOKTUR.

- **Askıdaki kendisinin zannettiği montu almak. Ancak mont başkasının…**

Askıya astığı kendi montunun aynısı olan bir başkasına ait olanı alıyor. Montu kendisinin zannediyor. Başkasına ait olduğunu bilmiyor. = KAST YOKTUR.

- **Aynı kilide sahip karşılıklı iki dairede birinde oturan adam anahtar ile evin kapısını açıyor. Ancak ev karşı komşunun evi...**

Anahtarlar aynı olduğundan dolayı kapısını açtığı evi kendi evi zannediyor. Evin komşusuna ait olduğunu bilmiyor. = KAST YOKTUR.

Somut tehlike suçlarında, somut tehlike eğer ki suçun bir unsuru ise KAST aranır. Suçun bir unsuru değil ise KAST aranmaz.

"Hukuka Aykırı" kalıbı hükümde geçiyorsa TCK 91.md, TCK 109.md
Failin hukuka aykırılığı bilmesi gerekir. DOĞRUDAN KAST için
Eğer fail bu bilince sahip değil ise DOĞRUDAN KAST YOKTUR. Çünkü muaheze edilemez.
"BU SUÇLAR YALNIZCA DOĞRUDAN KAST İLE İŞLENEBİLİR OLASI KAST İLE İŞLENEMEZ"

DOĞRUDAN KAST	OLASI KAST
◉ Kastın ta kendisidir.	◉ Cezası Doğrudan kasta göre azdır.
◉ Fail unsurları ve neticeyi öngörmesi muhakkak olmalıdır.	◉ Fail unsurları ve neticeyi öngörmesi muhtemel olmalıdır.
◉ Sonucu "MUTLAKA OLSUN" derler.	◉ Sonucu " OLURSA OLSUN" derler.
◉ Teşebbüs elbetteki mümkündür.	◉ Teşebbüs mümkün değildir.

Fail OLASI KAST durumunda sonucun olacağını istemez. Peşinen kabullenir.

B) TAKSİR: Bir kimsenin Dikkat ve özen yükümlülüğünü ihlal etmesi sonucu gerçekleştirdikleri suç tipleridir. İştirak ve teşebbüs mümkün değildir

Bu suç tiplerinde Fail istemez ancak ön görebileceği bir neticenin meydana gelmesine sebep olur.
Buradaki özen yükümlülüğü OBJEKTİF tir. Yani failin şahsi yetenekleri dikkate alınmaz.
"Dikkatli ve özenli bir kişi bunu yapar mıydı?" sorusuna cevap verilir.
Failin şahsi yetenekleri kusur kavramında daha çok değerlendirilir.

TCK 22.md **TAKSİR**	**(1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.** **(2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.** **(3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.** **(4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.** **(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.**

Bu suçları işleyen insanların cezalandırılma sebebi:
İnsanları toplum içerisinde daha dikkatli ve özenli hareket etmeye sevk etmektir.

Yalnızca 16 suç tipinde Taksirli hükümler vardır. bunların en klasikleri ise:

1. **Adam Öldürme**
2. **Adam Yaralama**

Taksirle işlenen suçlar Kast ile işlenen suçlara nazaran daha az cezayı gerektirir.
Çünkü haksızlık boyutu Kasta göre daha azdır.

Hakim eğer ki failin Kastı veya Taksiri olup olmadığı hususunda kararsız kalırsa, şüpheye düşerse, o takdirde "ŞÜPHEDEN SANIK YARARLANIR" İlkesi gereğince Faile Beraat verilir.

Hareket ile Taksire düşülebileceği gibi Suçun konusu hakkında da taksire düşmek elbetteki mümkündür.

- **Bir avcı av esnasında çalılıklardan ses gelmesi üzerine 2 el ateş eder. Avcı yaban domuzu vurduğunu zanneder. Ancak vurduğu kişi ava birlikte çıktıkları diğer arkadaşıdır.**

Kişi burada eğer dikkatli ve özen yükümlülüğüne uygun hareket etseydi çalılıklardan gelen sesin yaban domuzuna ait değil avcı arkadaşına ait olduğunu anlayabilirdi.

Tek bir harekette hem taksir hem de kast aynı anda bulunamaz.
Ancak somut olayda birden fazla hareket sergilenebilir bu durumda da Hareketler ayrı ayrı olarak kast ve taksirle işlenebilir.

- **Ahmet yolda araba kullanırken birine çarpıyor. Kontrol etmek için arabadan indiğinde çarptığı kişinin zengin olduğunu fark ediyor ve cüzdanını çalıyor.**

Ahmetin gerçekleştirmiş olduğu trafik kazası taksirle gerçekleşmiş bir hareket sonucu ortaya çıkan neticedir. Yani buradaki suçu taksirle işlemiştir.
Ancak indikten sonra çarptığı kişinin cüzdanını çalması tamamen iradi bir harekettir ve bu hareketi kasten yapmıştır.

Objektif Özen Yükümlülüklerinde Failin şahsi özellikleri dikkate alınmaz. Ortalama bir insan değerlendirilir.

Diyelim ki Objektif Özen Yükümlülüğüne uygun davrandık ancak yinede netice gerçekleşti:
Sorumluluk yoktur.
Taksir yoktur.
Şanssızlıktır.
Bahtsız bedeviliktir.

1. Adım = NETİCE GERÇEKLEŞTİ Mİ?
Cevap evet ise 2. adıma geç...
2. Adım = ÖNGÖRÜLEBİLİR MİYDİ?
Cevap evet ise 3. adıma geç...
3. Adım = GEREKL ÖZEN GÖSTERİLDİ Mİ?
Cevap evet ise Taksir vardır...

TAKSİRDE OBJEKTİF ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ:
Neticenin gerçekleşmesi gerekir. Failin sonucu öngörmesi ancak bu neticeyi istememesi gerekir.
Dikkat ve Özen gösterseydi netice gerçekleşmezdi = BASİT TAKSİR.

a. **Öngörme: Davranış sonucu gerçekleşebilecek her türlü neticeyi önceden tahmin etmek kestirmektir.**

Bir silah için evdeki hem çocuk, varsa eşiniz veya eve gelen giden diğer insanlar veya gelebilecek diğer insanlar göz önüne alınarak bir yere saklanılmalıdır.
Çocuk var diye silahı 180 cm üzerine koydunuz ancak bu seferde silahı eşiniz aldı..
İşte bu durumda da bir öngörmeme durumu söz konusudur. ÖNGÖREMEME DEĞİL.

b. **Özen: Davranışın doğurabileceği her türlü neticeyi öngördükten sonra bu hukuka aykırı olan neticelerin gerçekleşmemesi için gerçekleştirdiğimiz çabalardır.**

TAKSİRDE HUKUKA AYKIRILIK:
Yapılan fiilin hukuki düzene aykırı bir netice gerçekleştirmesini ararız. Hukuka uygunluk hallerinden faydalanmaması gerekir.

- **Sürücü direksiyon hakimiyetini kaybedip otobüs durağına doğru hızla ilerliyor. Başka bir araç bunu fark edip araca çarpıyor. Kontrolü kaybeden şoför yaralanıyor veya ölüyor.**

Taksirle yaralama veya taksirle öldürme suçları gerçekleşmez burada meşru müdafaa söz konusudur.

TAKSİRDE KUSUR: Muaheze edilebilirliği bakılır. Kişinin kusur yeteneği olması şart değildir kusur yeteneğimiz yok ancak özen yükümlülüğü ihlali var
Örneğin bir akıl hastasının kaza yapması.
Ceza verilmez ancak güvenlik Tedbiri verilebilir. Çünkü ortada bir suç vardır. Beraat verilmez

Kişinin burada cezalandırılması esas alınacağından failin şahsi yetenekleri değerlendirilir.

- **Köyde yaşayan Hafize nene torunlarına ziyaret için Ankara'ya geliyor. Torunu ile beraber metroya binen Hafize nene şaşkınlık içerisinde etrafa bakıyor. Çünkü daha önce hayatında hiç metroya binmemiştir. Torunun kolu kapıya sıkışıyor.**

Objektif özen yükümlülüğüne göre Hafize nene taksirle hareket işlemiştir ve torunun yaralanmasına sebebiyet vermiştir.
Torununun kolu kırılması hukuka aykırıdır.
Ancak Hafize neneyi muaheze edemeyiz. Çünkü hayatında hiç metroya binmemiştir.
Şahsi özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Hafize nene evet bir suç işlemiştir ancak kusur yeteneğine sahip olmadığından ceza verilmez.

- **Otobanda dikkatli ve özenli tırını kullanan şoförümüz önde yavaşlayan trafiği görünce frene basmak ister. Ancak kendisinin bilmediği ve daha önce hiç yaşamadığı bir sebepten ötürü ayağı uyuşur, frene basamaz. Kazada yaralananlar ve ölenler vardır.**

Söyle Başka bir şoför olsa basabilirdi.
Hukuka aykırılık vardır.
Ancak subjektif olarak değerlendirdiğimizde bu adam frene basamaz.
Bu yüzden muaheze edilemez.
Eğer ki ayağının uyuşmasında sebep şoför olsaydı veya önceden bu rahatsızlığı olsaydı o zaman kusuru vardı diyebilecektik

- **Korkutma ve tehdit sonucu bir şoförün hızlanması isteniyor. Durursan karını öldürürüz deniliyor ve şoför hızlı yüzünden kaza yapıyor birinin ölmesine sebep oluyor.**

Şoförden subjektif olarak dikkatli ve özenli davranmasını bekleyemeyiz.
Kusuru yoktur.
Muaheze edilemez.

- **Evde ütü yapan anne dışarıdan bir kaza sesi duyar ve oğlunu kanlar içerisinde yerde görür. Ütünün fişini çekme der aşağı iner nokta ütü bir yangına sebep olur ve kadının evdeki küçük bebeği hayatını kaybeder.**

Kadın oğlunu o halde görünce aşağı inmeden önce ütünün fişini çekmesini bekleyemeyiz kusuru yoktur muaheze edilemez.

BİLİNÇLİ TAKSİR: Fail neticeyi öngürür ancak gerçekleşeceğine inanmaz.
Kendine başkasına veya kullandığı araca ŞAHSİ YETENEKLERİNE güvenir.
Tehlike derecesini küçümser.

OLASI KAST = Olursa olsun
BİLİNÇLİ TAKSİR = İnşallah olmaz.

- **Jonglör eşini duvara yaslar ve kafasına bir elma koyar. Jonglör bıçak fırlatmak için hazırlanır ve derin bir nefes alır. bıçağı fırlattığında bıçak, elmaya değil eşine saplanır.**

Jonglör bıçağın eşine gelebileceğini öngörür. Ancak kendi yeteneklerine ve şanına güvenir.

- **Kalabalık bir sokakta hız limitinin üstünde seyreden bir şoför kendisine ve aracına güvenir. Karşısında bir yayayı görür ancak beni görünce durur der. Yaya ise beni görünce yavaşlar der. İkiside ilerlemeye devam eder ve yaya yaralanır.**

Şoför yayaya çarpacağına öngörür, kendine yayaya ve arabasına güvenir.

-NETİCE SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ SUÇLAR-

Failin en azından taksirle hareket etmesi gerekir.
Öngördüğü neticeden daha ağır veya farklı neticenin gerçekleşmesi gerekir.

- ➔ **Deney sonucunda deneğin ölmesi**
- ➔ **İşkence sonucunda İşkence görenin ölmesi**
- ➔ **Terk etme sonucunda terkedilenin ağır yaralanması yada ölmesi**
- ➔ **Cinsel saldırı sonucu saldırıya uğrayan kişinin ölmesi**

TCK 86.md KASTEN YARALAMA	**(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi** **TEMEL YARALAMA** **(2) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde,** **HAFİF YARALAMA** **(3) Kasten yaralama suçunun;** **a) Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,** **b) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,** **c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,** **d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,** **e) Silahla,** **f) Canavarca hisle,** **NİTELİKLİ YARALAMA**
TCK 87.md NETİCE SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ YARALAMA	**(1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;** **a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,** **b) Konuşmasında sürekli zorluğa,** **c) Yüzünde sabit ize,** **d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,** **e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,**
	(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun; **a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,** **b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,** **c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,** **d) Yüzünün sürekli değişikliğine,** **e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,**
	(3) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde
	(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse,

TCK 87.md deki Birinci, İkinci ve Üçüncü fıkra
Kast edilenden daha ağır bir neticenin meydana gelmesi durumlarıdır.

TCK 87.md deki Dördüncü fıkra ise
Kast edilenden daha farklı bir neticenin meydana gelmesi durumlarıdır.

Yaralamanın Temel veya Nitelikli Hali söz konusu ise TCK 86/1-3.md o takdirde neticenin ölüm olması hükmüne gidilebilir. TCK 87/4.md

Basit yaralama durumlarında Neticenin ölüm olması beklenemez.
Ölüm neticesi gerçekleşirse Taksirle Adam Öldürmeden sorumlu tutulur.

-HATA-

TCK 30.md HATA	(1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hali saklıdır. (2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. (3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır. (4) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

Kişinin irade ettiği ile İSTEDİĞİ gerçekleştirdiği YAPTIĞI fiilin farklı olmasıdır.

TCK 30/1.md = Tipikliğin Maddi Unsurlarında Hata
TCK 30/2.md = Nitelikli Hallerin Gerçekleşmesinde Hata
TCK 30/3.md = Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Yada Azaltan Hallerde Hata
TCK 30/4.md = Haksızlık oluşumunda Hata

A) TCK 30/1.md TİPİKLİĞİN MADDİ UNSURLARINDA HATA

Kastı ortadan kaldırır. Ancak taksirli hükümleri saklı tutar.
Fiilin icrası sırasında maddi unsurları bilmeme veya yanlış bilme olarak değerlendirilir.

- Komşumuz Ahmet yerine hata sebebiyle komşunuz Mehmet öldürdük.

Buradaki kişiler hukuksal olarak eşittir yapılan hata ceza hukukunda önemsizdir.

- Bir kişi 18 yaşını doldurmamış kızı görünüşü ve tavırları nedeniyle 18 yaşını doldurmuş zannediyor. Onunla cinsel ilişkiye giriyor.

Gerçekten de bu kişi Hatay'a düşmek de haklı mı yoksa haksız mı buna bakarız

- Bir avcı av esnasında çalılıklardan ses gelmesi üzerine 2 el ateş eder. Avcı yaban domuzu vurduğunu zanneder. Ancak vurduğu kişi ava birlikte çıktıkları diğer arkadaşıdır.

Buradaki hata taksirle işlenmiş bir hatadır. Kanun hükmü taksiyle işlenmiş hataları korumaz.

B) TCK 30/2.md NİTELİKLİ HALLERİN VARLIĞINDA HATA

Daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hallerin gerçekleştiği hususunda Hataya düşen kişi bu hatadan YARARLANIR.
Hangisi daha az cezayı gerektiriyorsa Fail o hükme göre cezalandırılır.

- **Bir kişi komşusunu öldürme kastıyla ateş eder ancak kendi annesini öldürür.**

Kişinin buradaki ağırlaştırıcı nitelikteki hali hata sebebiyle ortadan kalkar.
Kasıt komşuyadır

- **Bir kişi annesini öldürmek kastıyla ateş eder ancak komşusunu öldürür.**

Kişinin buradaki ağırlaştırıcı nitelikteki hali hata sebebiyle ortadan kalkar.
Kasıt annesinedir.

- **Bir kişi annesini öldürmek isterken yanlışlıkla babasını öldürür.**

Ağırlaştırıcı nitelikteki hal uygulanmaz.
Çünkü fail fiilde hataya düşmüştür.

- **Bir kişi babasından para çalmak isterken yanlışlıkla arkadaşından para çalar.**

Hafifletici nitelikteki hal uygulanır.
Çünkü fail kişide yanılmıştır.

- **Bir kişi arkadaşından para çalmak isterken yanlışlıkla babasından para çalar.**

Hafifletici nitelikteki hal uygulanır.
Çünkü fail kişide yanılmıştır.

C) TCK 30/3.md CEZA SORUMLULUĞUNU KALDIRAN VEYA AZALTAN NEDENLERDE HATA

TCK 24.md ve devamı maddelerinde yer verilen sebeplerde hataya düşmekte KAÇINILMAZ olan birisi bu hatasından yararlanır.

- **Kanunun hükmü ve Amirin emri TCK 24.md**
- **Meşru Savunma ve Zorunluluk hali TCK 25.md**
- **Hakkın kullanılması ve İlgilinin rızası TCK 26.md**
- **Sınırın aşılması TCK 27.md**
- **Cebir ve Şiddet, Korkutma ve Tehdit TCK 28.md**
- **Haksız tahrik TCK 29.md**

- **Yaş küçüklüğü TCK 31.md**
- **Akıl hastalığı TCK 32.md**
- **Sağır ve dilsizlik TCK 33.md**
- **Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma TCK 34.md**

Eğer ceza sorumluluğunu kaldırma durumu olursa suç vardır ancak cezalandırılmasına gerek yoktur.
Ancak burada fiil suç olmaktan çıkar CMK 223.md
Beraat kararı verilir. suç yoktur.

Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Varlığında Hata:
Fail burada sebepleri bilmiyor. Ortada sebep yok ancak fail var zannediyor.

Durum Kaçınılmazsa hatadan yararlanabilir. Ancak kaçınabilir bir durumsa suçun taksirli halini işlemiş sayılır. Yada temel cezada bir indirim yapılır.

- **Yurt dışında yaşamış ve eğitimini görmüş bir doktor Türkiye'de bir klinik açıyor. Doktora gelen hasta kendsine ötenazi uyulanmasını istiyor.Ve doktor ötenazi işlemini gerçekleştiriyor.**

Doktor buradaki hatasından kaçınabilirdi. (Bağlı bulunduğu Tabipler Odasına danışarak veyahut İnternetten Türkiye'de bu işlemin yasal olup olmadığını araştırarak) Basit taksirle adam öldürme suçunu işlemiştir.

Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Koşulları/Şartlarında Hata:

Fail burada şartlarda hataya düşüyor. Ortada bir sebep var ve failimiz şartlarda hataya düşüyor. Durum Kaçınılmazsa hatadan yararlanabilir.Ancak kaçınabilir bir durumsa suçun taksirli halini işlemiş sayılır. Yada temel cezada bir indirim yapılır

- **Hasımları tarafından her gün tehdide uğrayan bir adam geceleyin işten eve dönerken peşinde hızlı ve sessizce yaklaşan birini farkediyor. Ve belindeki silahla ona ateş ederek öldürüyor.Adam işten geç kalıp evine erken gitmek isteyen sıradan bir işçidir.**

Meşru Savunma halindedir. Ancak burada Meşru Savunmanın bir şartı olan HAKSIZ SALDIRI şartında hataya düşmüştür. Eğer adamın kafasında bir Kar Maskesi olsaydı burada kaçınılmaz bir durum söz konusu olup yararlanabilecektir. Ancak burada kişi durumdan faydalanamaz.

D) TCK 30/4.md HAKSIZLIK OLUŞUMUNDA HATA HAKSIZLIK YANILGISI

Kişinin işlediği fiili hukuk düzenince yasakladığını bilmemesidir.
Durum Kaçınılmazsa hatadan yararlanabilir (Kusurlu sayılmaz.Ancak ortada bir suç vardır). Ancak kaçınabilir bir durumsa suçun taksirli halini işlemiş sayılır. Yada temel cezada bir indirim yapılır
Kaçınılmazlık kavramı incelenirken burada failin bilgisi, çevresi vs. hususları dikkate alınır. Eğer bu madde olmasaydı haksızlık yanılgısına düşen faile ceza verilmesi gerekirdi.

- **Porto Rikolu Mary ülkemize tatile gelmiştir. yeni yaptığı bikinisinde Türk bayrağına yer vermiştir. orada tatil yapmakta olan cumhuriyet savcısı durumu fark eder ve TCK 300.md bayrağa hakaret suçundan dava açar.**

"Mary kendi ülkesinde bu durumun yasak olmadığını bilir ve burada da türk bayraklı bikini giymesinin sebebi sevgisini göstermek istemesidir. Evet mary suçludur ancak ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir. (BERAAT DEĞİL).

NEDEN 1. VE 2. FIKRALARDA KAÇINILMAZ İBARESİ YOK DA 3. VE 4. FIKRALARDA VAR?

1.ve 2. fıkra kusurlulukla alakalı değildir. Kaçınılmazlık şartı kusurlulukla alakalıdır.bu yüzden 3. ve 4. fıkralarda bu şarta yer verilmiştir.

-HUKUKA AYKIRILIK-

Fiilin hukuk düzeni ile çatışma halidir.
Sadece ceza hukuku değil Tüm hukuk dalları ile Hukuk bir bütündür tecezzi edilemez.
Haksızlığın bir unsurudur.
Taksirli suçlarda Haksızlık < Kasten işlenen suçlarda Haksızlık
Açık tanımda Hukuka aykırılığa yer verilmişse bu suçlar yalnızca DOĞRUDAN KASTile işlenebilir.

POZİTİF UNSUR= TİPİKLİK: Hukuka aykırı olması için bir fiilin aynı zamanda tipiklik unsuruna da sahip olması gerekir. Bir karine oluştururlar.
NEGATİF UNSUR= HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ: Karineyi Çürütür..Bir fiilin suç oluşturmasına engel teşkil eder. Failin gerçekleştirdiği fiil tipe uygundur.

- **Bir kadın alkolik kocasını öldürmek maksadıyla elinde bir sopa ile gece vakti kocasını bekler. Kapı açılır ve kadın sopayı adamın kafasına vurur. Ancak adam kocası değil o evi soymak için içeriye giren bir hırsızdır.**

Netice olarak hırsız eve girdi ve kadın hırsıza saldırdı.Meşru Savunma kapsamında olduğundan kadına BERAAT kararı verilir. = objektif olarak kabul edersek…
Yargıtay'ın benimsediği görüş..
Hocamıza göre ise sadece objektif değil subjektif unsurun varlığı da aranır. Objektif unsur sadece failin psikolojik kusur kavramının bir uzantısıdır.doğru değildir.
Tipikliğin manevi unsurlarına önem vermemektedir.
Fail hukuka uygunluk nedenini bilmez ise bu hukuka uygunluk nedeninden yararlanamaz. Çünkü biz neticeyi değil failin iradesini esas alıyoruz = subjektif olarak kabul edersek.. hocamız cezanın yarı oranında indirilmesi yahut ¾ e kadar indirilmesini uygun görüyor…

Hukuka Uygunluk Nedenlerinin ortak özelliklerinde haksızlığın varlığından söz edilemez.
ne Ceza Hukukunda nede başka bir Hukuk Disiplinin yaptırımına tabi tutulamaz.

Haksız saldırıyı gerçekleştiren kişi Meşru Savunmaya karşılık bir Meşru Savunmada bulunamaz.İstisnası Sınırın Aşılması TCK 27.md dir.

- **Sokakta biri aliye yumruk atıyor. Ali kendini savunmak için ona yumruk atıyor. Adamda tekrar yumruk atıyor.**

“ Ali Meşru Savunmada bulunmuştur. ancak adam Alinin yumruğuna karşı tekrar yumruk atması Meşru Savunma hali kapsamında değildir.”

- **Ali yumruk atan adama yumruk atmak yerine silah çekti. Ve adam da kendini savunmak amacıyla silah çekerek Aliyi vurdu.**

“Ali burada sınırı aşmıştır ve adam Meşru Savunma durumuna geçmiştir. Adamın silah çekmesi Meşru Savunma kapsamındadır.”

- Kanunun hükmü TCK 24/1.md
- Meşru Savunma TCK 25/1.md
- Hakkın kullanılması TCK 26/1.md
- İlgilinin rızası TCK 26/2.md

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ 4 TANEDİR. UĞUR HOCAYA GÖRE EKSİĞİ YAHUT FAZLASI FAHİŞ HATADIR. "TOKADI YERSİNİZ"...

A) KANUN HÜKMÜNÜN YERİNE GETİRİLMESİ (TCK 24/1. md):

Bir kişiye Kanun ile verilen yetkidir. Kişi konuda yetkilendirilmiş olduğu için gerçekleştirdiği tipe uygun fiil hukuka uygundur.
Sadece kanun değil aynı zamanda YÖNETMELİK VS. de bu kavram için geçerlidir.
Uğur Hoca bu fikri kabul ediyor.
Genellikle Kamu Görevlileridir. Ancak sivillerinde yararlandığı somut olaylar oluyor.

- **Ali eski eşi Ayşeyi sokak ortasında darp ediyor. Oradan geçen vatandaş Kadir şeker aşırıya kaçmadan güç kullanarak suç işleyen Aliyi suç işlemekten alıkoyuyor.**

"Yakalama eylemini burada sivil bir vatandaş gerçekleştiriyor. Vatandaşımız CMK 90/1.md ye göre GEÇİÇİ YAKALAMA kapsamında kanun hükmünü yerine getiriyor. Beraat kararı verilir."

- **İcra Memuru haciz işlemini gerçekleştirmek için Ahmetin evine giriyor.**

"Burada bir konut dokunulmazlığı ihlali vardır ancak icra memuruna kanun tarafından verilen bir yetki söz konusudur. Memur burada yetkisini kullanmıştır. İİK 80.md ye göre HACİZ İŞLEMİ kapsamında kanun hükmünü yerine getiriyor.Suç yoktur. Ancak icra memuru değil de bir borçlu bu fiili gerçekleştirirse ihlal durumu doğar ve hukuka uygunluk nedeni oluşturmaz"

B) MEŞRU MÜDAFA/SAVUNMA (TCK 25/1. md):

Buradaki yapılan savunma meşrudur. Savunma Hukukun amaçları ile örtüşür.
Doğal bir haktır.
Bütün hukuk sistemlerinde kabul görülür.
Ceza Siyaseti açısından Devletin o zaman aralığında bireyi koruyamadığı durumlarda Bireyin kendisini korumasıdır.
"Bir kimsenin kendisine veya başkasına haksız bir saldırıyı def etmek amacıyla yapılan hukuka uygun savunmadır."

-SALDIRI UNSURU-

SALDIRI OLMALIDIR.
Kişinin hukuken korunan değerlere zarar verme tehlikesi taşıyan veya veren iradi insan davranışında bulunması gerekir. KAST TAKSİR FARKETMEZ..
Maddi nitelikte olması gerekir. Manevi nitelikte olan hakaret fiiline karşı yumruk atamayız… Tehdit kavramı muhtemel bir kavramdır. Muhtemel bir saldırı Meşru Savunmanın kapsamına dahildir.

SALDIRI HAKSIZ OLMALIDIR.

Sadece Ceza Hukuku adına değil tüm Hukuk düzenine aykırılık teşkil etmesidir. Saldırı illa suç teşkil etmesi gerekmez.

SALDIRI MEVCUT VEYA MUHAKKAK OLMALIDIR.

Saldırı sona ermişse yapılan fiil Savunma değil. ÖÇ ALMA olur.. Olsa olsa HAKSIZ TAHRİK hükümleri uygulanabilir.

Muhtemel saldırılar Meşru Savunma kapsamına girmez. Çünkü Yetkili makamlara bildirilmesi ile engellenmesi mümkündür.
Dokunulmazlık kavramı içinde yetkili olanların bulundukları saldırılarda Meşru Savunma uygulanabilir.

Saldırı mutlaka insan tarafından gerçekleşmelidir. Ayırt etme gücü önemli değildir.. Tekrarı muhtemel olan saldırılarda Meşru Savunma hükümleri uygulanır. Yargıtay kararı= Kadına karşı şiddetin yinelenmesi.

- **Bir insana Pitbull cinsi saldırgan bir köpek saldırıyor.**

Pitbull saldırılarına karşı Meşru Savunma hükümleri uygulanamaz. Ancak kışkırtma varsa hayvan silah olarak kullanılmışsa haksız saldırıdan söz edebiliriz.

- **Hırsız Ayhan Betülün çantasını alıp kaçıyor. Betül kocasının silahını alıp Ayhanı vuruyor.**

Savunma kapsamında değildir.Meşru Savunma değerlendirilmez

SALDIRI KİŞİNİN KENDİSİNE VEYA BAŞKASINA YÖNELİK OLMALIDIR.

765 Sayılı TCK'ya göre Meşru Savunma yalnızca can ve ırza yönelik saldırılarda geçerlidir.
5237 Sayılı TCK'ya göre Bütün Haklar bakımından Meşru Savunma geçerlidi

- **Özlem intihar etmek için bir binanın çatısına çıkar. Olayı gören Mevlüt koşarak intihar edeceği sırada Özlemin kafasına sert bir şekilde vurarak onu bayıltır ve Özlem intihar edemez.**

Burada Mevlüt Özlemi kendisine karşı yapacağı bir haksız saldırıyı engellemek adına bir saldırıda bulunuyor. Meşru Savunma kapsamında değerlendirilir.

- **Sıla dövmeciye gider ve dövme yaptırmak ister. Canı yanan Sıla bir çığlık atar. Sesi duyan esnaf dövmecinin Sılaya zarar verdiğini düşünerek onu döverler.**

Sıla burada açık bir rıza ile kendisine dövme yaptırmaktadır. dolayısıyla ortada bir haksız saldırı olmadığından Meşru Savunma hükümlerini uygulayamayız. Sılanın rızası olmasaydı TCK 30/3.md hükümleri uygulanır.

- **Meyrem ablasına karşı bazı hareketlerde bulunur. Ablası onun üzerine bir bıçakla yürür ve "Seni Doğrarım" ifadesinde bulunur.**

Burada Meyrem'in hakaretleri haksız tahriktir. Ancak bu Meyrem'in kendisini savunmak için başvuracağı Meşru Savunmaya engel teşkil etmez.

➔ **Meşru Savunma hükümlerince savunmada bulunan birisine karşı Meşru Savunma uygulanamaz. Her ikiside hukuka Uygunluk Nedenlerinden yararlanırsa suçlu kim olacaktır.**

➔ **Karşılıklı Çatışma veya Kavga durumlarında iki görüş vardır.**
Kimin Meşru Savunmada kimin Haksız Tahrikte bulunduğu bilinmiyor.
1. Görüş: Her iki taraf için de Haksız Tahrik hükümleri uygulansın.
2. Görüş: Her iki taraf için de Meşru Savunma hükümleri uygulansın.

YARGITAY 1. GÖRÜŞÜ BENİMSER
UĞUR HOCA 2. GÖRÜŞÜ BENİMSER

-SAVUNMA UNSURU-

SAVUNMA ZORUNLU OLMALIDIR.

Eğer savunma yapılmadan saldırı engellenemeyecek boyutta ise o zaman savunmaya başvurulmalıdır.
Olay anı değerlendirilir.
Şahısın kaçma ihtimali olmasına rağmen kendisini savunmaya geçmesi Meşru Savunma kapsamındadır.
Hukuk düzeni kimsenin kaçmasını istemez.

SAVUNMA ORANTILI OLMALIDIR.(IRZ SÖZ KONUSU OLURSA)

Değerlendirmeler somut olaya göre yapılır. Saldırıda ve Savunmada kullanılan Araçlar hukuki değerler bakımından değerlendirmeye alınır

- **Recep sokakta mini etekle dolaşan minik Ezgi'ye Teacvüz etmeye kalkar. Ezgi kendisine tecavüz edileceğini anlayınca çantasındaki bıçakla tecavüz saldırısını def ediyor.**

Buradaki savunma saldırıya nazaran Savunmayı yapacak kişinin fiziki yeterliliğine bakılır. Orantılılık vardır. Meşru Savunma hükümleri uygulanır. Eğer Recep ölürse buradaki tartışma Ezgi'nin yaralayıp kurtulma ihtimalidir. Eğer Ezgi yaralayıp kurtulma imkanı varken Recep'i öldürmüşse burada bir orantısızlık söz konusudur. Meşru Savunma hükümleri uygulanmaz

SAVUNMA ORANTILI OLMALIDIR.(MAL SÖZ KONUSU OLURSA)

Hiçbir mal varlığı değeri Yaşam hakkının değerinden yüksek değildir.
Yargıtay= Meşru Savunma uygulanabilir.
Doktrin= Salt Mal varlığına karşı saldırıda Meşru Savunma hükümleri uygulanmaz. Kast olup olmaksızın.

- **Ekin yolda yürüyen Kerimcan Durmaz'ın Dünyada sadece 1 tane olan çantasının askısını bıçak ile keser. Kerimcan o anda ekini belindeki silahla vurur.**

Çantanın ederi ne olursa olsun Kerimcan'ın burada yaptığı Meşru Savunma hükümlerine aykırıdır.

SAVUNMA ORANTILI OLMALIDIR.(CAN SÖZ KONUSU OLURSA)

Can güvenliğinin tehlikeye düştüğü açıkça ve net bir şekilde belirli olan saldırılarda Yaşama Hakkı= Yaşama Hakkı olduğundan Meşru Savunma hükümleri uygulanır.

- **Bankada soygun gerçekleştirmek için elinde silahla içeri giren Cabbar elindeki silahı kalabalığın üstüne doğrultur ve "kıpırdayan olursa vururum" ifadesini kullanır. Bankanın güvenlik görevlisi kendi silahını kullanarak Cabbarı öldürür.**

Burada cana bir kast söz konusudur. Güvenlik görevlisi banka daki insanların can güvenliğini sağlamak amacıyla Cabbar'ı öldürmüştür, orantılıdır.
Meşru Savunma hükümleri uygulanır.

MEŞRU SAVUNMADA SINIRIN AŞILMASI (TCK 27/2.md):

Hakim bu durumda ne mahkumiyet nede beraat kararı veriyor.
Tazminat hakkı doğmaz.

- **TCK 27/1.md: Taksirle sınırın aşılması=**

Daha dikkatli davranmak suretiyle saldırıyı öldürmeden def edilebiliyorsa bu hüküm uygulanır.
Taksirli suç için kanunda yazan ceza ½ den ⅓ üne kadar indirilir.

- **TCK 27/2.md: Heyecan ile sınırın aşılması=**

Maruz görülecek heyecandan kaynaklı bir sınır aşma söz konusu olursa bu hüküm uygulanır.
Faile ceza verilmez.

- **Fuat yakın arkadaşı Oktay'ın sevgilisi ile birlikte olur. Oktay bu durumu öğrenir ve Fuat ile konuşmak için yanına gider. Fuat "Gavat mısın sahip çıksaydın" ifadesini kullanır ve Oktaya yumruk atar. Oktay duruma iyice sinirlenerek Fuatın kafasına yumruk atar. Fuat beyin kanamasından hayatını kaybeder. (YARGITAY 2013)**

Burada Okta'ya karşı bir haksız tahrik söz konusudur. Fuat Oktaya yumruk atmıştır.Yumruk atması sonucu Okaty yumruk atmıştır. Burada ölçülülük vardır.
Meşru Savunma hükümleri uygulanır. Beraat kararı verilir.

C) HAKKIN KULLANILMASI (TCK 26/1.md):

Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez. Hakkını kullanan kişi başka insanların zarar görmesine sebebiyet bile vermiş olsa hakkın kullanılmasını zarardan daha üstün tutmuştur. Hak hukuktan doğar. Bu hakkın kullanımı hukuka uygundur.

1. Kişi tarafından doğrudan doğruya kullanılabilen subjektif bir hakkın varlığı aranır:

Burada kişi sahip olduğu hakkı aracı gerekmeksizin doğrudan doğruya kullanılmasıdır.
Bu hak bir mercinin onayı ile kullanılabiliyorsa bu hukuka uygunluk nedeninden söz edilemez.

- **İcra Memurları haciz işlemini gerçekleştirirken kanundan kaynaklı haklarını kullanırlar. 3. bir kişi alacağını tahsil etmek için kanunun hiçbir yetkisi olmaksızın aynı malları girip alıyor.**

Bu hak mercii kararı ile kullanılacağı için hukuka uygunluk nedeni değildir.

- **Bir kimsenin koluna neşter ile bir yarık atılması kasten yaralama suçunu teşkil eder.**

Ancak bu davranışı gerçekleştiren bir cerrah mesleği neticesinde kanun tarafından verilen yetkiyi kullandığı için davranışı meşrulaşmıştır.

- ➔ **Hastayı ayrıntılı bir şekilde bilgilendirmeli (aydınlatılmış onam)**
- ➔ **Hekim olmalı**
- ➔ **Tıbbi müdahale keyfi olmamalı**

- **Bir öğretmen Sınıf disiplinini sağlamak adına bir öğrencisinin eline cetvelle vurur.(YARGITAY KARARI)**

Sınıf disiplinini sağlamak maksadıyla kulak çekilebilir yahut tek ayak üstünde durdurma gibi davranış cezaları verebilir. Ancak bu öğretmenin gerçekleştirdiği davranış kasten yaralama suçu teşkil etmektedir. Öğretmen burada kanunen kendisine verilen sınıf disiplinini sağlamak adına ceza vermek hakkıdır.Ancak bu örnekteki öğretmenimiz hakkın sınırını aşmıştır.

2. Hakkın kullanılması ile işlenen fiil arasında nedensellik bağının olması gerekir:

Savunma ve iddianame dokunulmazlığı çerçevesinde işlenen fiil hakkında konuşulabilir.

Ancak fiil dışındaki durumlar hakkında böyle bir dokunulmazlık söz konusu değildir. Bizlere Hakaret eden bir kimsenin cinsel hayatı hakkında hakaret etmemiz bu hakkın kapsamı dışındadır.

TCK 301.md **TÜRK MİLLETİNİ, TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİNİ, DEVLETİN KURUM VE ORGANLARINI AŞAĞILAMA SUÇU**	**(1)Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.** **(2)Devletin askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi 1. fıkra hükmüne göre cezalandırılır.** **(3)Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.** **(4)Bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır."** **Bu 3. fıkra olmasaydı bile Anayasanın 26.maddesi gereğince düşünce özgürlüğünün korunması kapsamında zaten suç sayılmazdı.**

D) İlgilinin Rızası (TCK 26/2.md):

Mağdurun değil ilgilinin rızası aranır. Çünkü kişinin rızası fiili suç olmaktan çıkartır ve ilgili kişi burada mağdur olmaktan çıkar.

Rızanın olduğu yerde Mağduriyetten bahsedilemez.

Rıza Beyanı Fiilden önce veya Fiilden hemen önce yani Fiilin icrasından önce muhakkak gerçekleştirilmiş olması gerekir.
Fiilden sonra yapılan onaya = İCAZET denir. Rıza denmez. Kabullenme anlamına gelir.Rıza ile gerçekleştirilen fiil suç teşkil etmez.
Ancak icazet verilen bir fiil çoktan suç oluşturmuştur. Şikayet kurumu üzerinde sonuç doğurur. 6 ay içerisinde şikayetçi olmazsam icazet vermiş sayılırım.

Mefruz Rıza: Eğer kişi olayın durumunu önceden bilseydi rıza beyanında bulunurdu demektir.
Komşunun evinden su sesi geliyor ve evin su basmış olduğuna eminizdir.Çilingir çağırıp eve girdik
Buradaki fiil konut dokunulmazlığı hükümlerine göre suç oluşturmaktadır. Ancak burada komşumuz bu duruma izin vereceğini varsayarak işlem yapıyoruz.

- ➔ Monist Görüş: İlgilinin rızası tipikliği ortadan kaldırır. Suç Tipinde mağdurun rızasını açıkça veya örtülü olarak arıyorsak.
- ➔ Düalist Görüş: TCK ya göre benimsenen görüş budur.

TİPİKLİĞİ KALDIRAN RIZA

- Rıza tipikliğin gerçekleşmesini engeller.
- Hırsızlık suçunun işlenmesi için zilyet sahibinin rızası olmaksızın malının elinden alınmasıdır.
- Tipikliğin oluşmasını engelleyen rıza olarak değerlendirilir.
- Rızanın açıklanmasına gerek yoktur.
- Rıza ehliyeti bakımından irade yeteneği yeterlidir
- Hata da kastı ortadan kaldırır

HUKUKA AYKIRILIĞI KALDIRAN RIZA

- Rıza hukuka aykırılığı engeller.
- Yaralama, Hakaret ve Mala zarar verme gibi suçlarda hukuka uygunluk yolu olarak benimsenir.
- Rızanın açıklanmasına gerek vardır ancak bir şekil şartı yoktur.
- İrade yeteneği yeterli değildir.Hukuki anlam ve sonuçlarını değerlendirme iradesi de aranır.
- Bu hatanın kaçınılmaz olup olmadığı değerlendirilmelidir.

RIZANIN ŞARTLARI

1. Üzerinde mutlak suretle tasarruf edilebilecek bir hukuksal değerde rıza gösterilmesi gerekir.

Kişi yalnızca kendisine ait olan hukuksal değerinde tasarrufta bulunabilir.Kişinin beden bütünlüğü, mal varlığı, şerefi, saygınlığı, cinsel hayatı….
Mal varlığı şerefi özel hayatı konut dokunulmazlığı işte çalışma hürriyeti cinsel özgürlüğünde kural olarak tasarrufta bulunabilir.
Taşıyıcı kamu olduğunda kişinin tasarruf yetkisi yoktur. Rıza anlam ifade etmez.

Tasarruf yetkisini başkalarına zarar verecek yahut tehlikeye sokacak şekilde kullanamaz.Başkalarının hukuksal değerlerini ihlal edemez..
Kişi yaşama hakkı üzerinde mutlak surette tasarruf yetkisi yoktur. Ötenazi suçtur. TCK 81-83.md

TCK 99.md ÇOCUK DÜŞÜRME SUÇU	1)Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kişi, beş yıldan 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2)Tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi 10 haftadan fazla olan bir kadının çocuğunu düşürten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu durumda, çocuğunun düşürtülmesine rıza gösteren kadın hakkında bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur. Burada Rıza şartı çocuğun 10 haftayı doldurmamış olması durumunda gerçekleşebilir.10 haftadan sonra bu eylem ve rıza suç teşkil eder.

2. Rıza gösterme yeteneği, rıza ehliyeti olmalıdır.

Bazı tasarrufları gerçekleştirmek için kanun koyucu bir ehliyet sınırı getirmiştir.
Organ nakli için 18 yaşını doldurmak.
Cinsel özgürlük için 18 yaşını doldurmak.
Evlilik sözleşmesi için 18 yaşını doldurmak.

TCK 103.md CİNSEL SALDIRI SUÇU	(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, 8 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. a) 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, Kanun koyucu 15 yaş sınırını cinsel özgürlük için ehliyet yaş sınırı olarak belirlemiştir. 15-18 yaş arası cinsel ilişkiye girmek yine suçtur. TCK 104.md

-KUSUR-

Kusur failin cezalandırılmasını meşru kılan bir kavramdır.

Failin gerçekleştirdiği haksızlık sonucu kınanabilmesi için gereken değer yargısıdır.
Cezalandırılabilir fiil;Tipe uygun hukuka aykırı ve kusurlu insan davranışıdır.
Kusursuz bir kimse hakkında Ceza verilemez ancak Güvenlik Tedbiri uygulanabilir.
Failin fiili işlediği sırada kusur yeteneğine sahip olması gerekir.(algılama-irade)

Algılama yeteneği= İnsanın çevresindeki olguları gözlemleme ve idrak etmeye sahip olmasıdır. Kişinin gerçekleştirdiği fiilin haksızlık teşkil ettiğini algılayabilmesidir.

İrade yeteneği= Failin davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip olmasıdır. Akıl hastalığı İrade yeteneğini ortadan kaldırır. Kleptomani

KUSURLULUĞU ORTADAN KALDIRAN HALLER

TCK 31.md **YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ**	(1) Fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir. (2)Fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur (3)Fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde 18 yıldan 24 yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde 12 yıldan 15 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. İndirim yapılır.
TCK 32.md **AKIL HASTALIĞI**	(1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur. (2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine 25 yıl, müebbet hapis cezası yerine 20 yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir. İndirim yapılır.
TCK 33.md **SAĞIR VE DİLSİZLİK**	(1) Bu Kanunun, fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, 15 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, 18 yaşını doldurmuş olup da 21 yaşını doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır. 3 yaş eklenmiş hali düşünülür.

TCK 34.md **GEÇİCİ NEDENLER ALKOL VE UYUŞTURUCU ETKİSİ**	**(1) Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.** **(2) İradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.**

Geçici Nedenler: Devamlılık göstermeyen ve geçici bir süreyle kişinin algılama ve iradi kabiliyetini ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan hallerdir.
Epilepsi nöbetleri, Pudra şekeri (uyuşturucu), Lohusalık, Alkol, Uyurgezerlik…

Failin gerçekleştirdiği fiilin hukuki sonucunu algılayabilmesine engel olması yada fiil üzerindeki iradesinde kayıp yaşanması gerekir. Kusursuz ceza olmaz. Ortada bir suç vardır ancak Ceza ve Güvenlik tedbiri verilemez.
Güvenlik tedbiri verilebilmesi için failin tehlikelilik arz etmesi gerekir. Ancak burada geçici bir durum söz konusu olduğundan güvenlik tedbiri uygulanmaz.

Failin taksir sebebiyle bile kusuru olmaması gerekir.
Taksirli bir davranış bile göstermemiş olması gerekir.

İrade Dışı Alınan Alkol Ve Uyuşturucu Madde Kullanımı:
Kusur yeteneğini ortadan kaldırması gerekir. Zorunluluk yada bir hata durumunda kullanılır. Kafasına silah dayama yada yapılan bir şaka veyahut içecekleri karıştırma

İrade Dahilinde Alınan Alkol Ve Uyuşturucu Madde Kullanımı:
Kusur yeteneğini ortadan kaldırmaz. Cezai sorumluluk devam eder.

Tasarlanmış Sarhoşluk: Bir suç işlemek istiyor ve cesaret kazanmak için bazı maddeler kullanıyor.
Ekstazi hapları heyecan hapları...

Kasti Sarhoşluk: Sarhoş olmak amacı ile bir takım maddeler kullanmasıdır.
Efkarlanan bir dayının şarap içmesi...

Taksirli Sarhoşluk: Sarhoş olmak amacı güdülmeden bir takım maddeler kullanılmasıdır.
Diş ağrısını dindirmek için rakı basılması…

Failin sarhoşluğunu nasıl olacağı önemli değildir. Suç tipi nasıl işlenmişse cezai sorumluluğu o suç tipine göre hükmedilir.
Kasten sarhoş olan failimiz Taksirle bir suç işleyebilir.
Taksirle sarhoş olan failimiz Kasten bir suç işleyebilir.
Suç hangi tiple işlendiyse o hükümlere göre ceza verilir.

- Arkadaşı tarafından meyve suyu diye verilen içecekte alkol vardır. İçen şahıs sarhoş olur. Kasten veya taksirle bir suç işlenmiştir.

Burada kusur yeteneği ortadan kalkmaz kasten veya taksiren hiçbir şekilde kusuru olmaması gerekir.

- Uyurken bir kişi yanında uyuyan bir insana kolunu savuruyor ve ona zarar veriyor.

Şahıs uyku esnasında hiçbir kusur yeteneği yoktur. Yaralama suçuna karşın hiç bir şekilde muaheze edilemez.

- Otobüs şoförü uykusunun geldiğini algılar ancak araç kullanmaya devam eder. Kaza yapar.

Taksirle hareket etmiştir.
Çünkü şoför burada sağa çekip dinlenebilirdi ancak burada gerekli özeni göstermemiştir.
Kendi kusuru vardır kusur ehliyeti ortadan kalkmaz.
Yine aynı şekilde şoför bir ilaç kullansa ve kullandığı ilacın prospektüsünde uyarı varsa ve buna rağmen araç kullanmaya devam ederse aynı durum söz konusu olur.
Fail burada gerekli dikkat ve özeni göstermemiştir.
Taksirle bir suç işlemiştir kusur ehliyeti ortadan kalkmaz.

TCK 24.md **HUKUKA AYKIRI EMİRLERİN UYGULANMASI**	**(2) Yetkili bir merci den verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.** **(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.** **(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.**

- Bir makam sahibi kendi şoförüne "Benim aracım ile kızlarımı okuldan al." emrini veriyor.

Amirin burada yaptığı şey kendisine tanınan makam aracını görev mahiyetinde değil özel hayatında kullanmak istemesidir. Hukuk aykırı bir emir veriyor. Şoför bu durumun hukuka aykırı olduğunu söylemek ve emri yerine getirmemekle yükümlüdür. Aksi takdirde hem amir hem de şoför sorumlu tutulur.

Amir bu sefer emri yeniliyor ve yazılı bir şekilde emir yineliyor verirse buradaki emiri şoför yerine getirmek zorundadır. Sadece amir sorumlu olur.

- Bir makam sahibi kendine kaçak çay verdi diye çaycıyı dövmesi için alt mertebesine emir veriyor.

Amirin burada verdiği emir suç teşkil ediyor. Hiçbir şekilde yerine getirilemez. Aksi takdirde emri veren AZMETTİREN emri yerine getiren FAİL olur.

TCK 27/2.md **SINIRIN AŞILMASI**	**(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez.**

- **Ufak Tıknaz A kişisi B kişisine saldırıyor. B kişisi yumruk darbesi ile savuşturabilecekken tabancasını çıkarıyor ve ateş ediyor.**

Eğer B kişisi heyecan panik korku telaş gibi durumlar içerisinde ise kusur yeteneği ortadan kalkar ve B kişisine ceza verilmez.
Saldırıdan kaynaklı öfke ve sinir durumlarında bu hükümden yararlanamaz Haksız Tahrik hükümlerinden yararlanır. ceza verilir.

- **Uğur ERSOY sokakta yalnız yürürken bir kişi karşısına çıkıp "Sen benim davama bakmıştın. Senin yüzünden hayatım karardı. Seni öldüreceğim" der. Uğur ERSOY paniğe kapılıp silahını çıkartır ve ateş eder.**

Uğur ERSOY buradaki korku ve paniğe kapılması normaldir. Günlük yaşantısında böyle bir davranışla nadiren karşılaşabilir.
Ancak yerinde eğitimli silahlı bir asker veya bir kolluk kuvveti mensubu olsaydı onların böyle durumlarda korku panik gibi duygulara kapılmayacağı kabul edilir. Ceza verilirdi..

TCK 28.md **CEBİR VE KORKUTMA**	**(1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.**

- **A kişisi bir babayı yeni doğmuş bir bebeğinin öldüreceği tehditi ile çalıştığı şirketin bankasındaki paraları kendisine istiyor.**

Gerçekleşmesi muhakkak ve ağır olan bir tehdit (korkutma) ile babadan suç işlenmesi isteniyor.
"Keserse kessin ben bankaya ihanet edemem" denilemeyeceği için babaya bu suçu muaheze edemeyiz.
Burada hukuka uygunluk nedeni olmamasının sebebi kişinin burada başka suretle hareket etme sureti olmasıdır.
Ortada bir suç vardır.
Bu yüzden kusur kapsamında değerlendirilir.
Baba bu olaydan dolayı muaheze edilemez.
Fail baba değil tehdit eden kişidir.

- **Bir çete Emrullah'ı kaçırıyor ve bir odaya kapatıp elektrik veriyorlar. Karşısına Fatih'i otutturup onu vurması isteniyor.**

Burada karşı konulamayacak veya kurtulunamayacak bir cebir (şiddet) söz konusudur.
Burada şiddet altında kalan bir kimsenin işkenceye maruz kalma durumunda istenileni yapmak durumundadır.
Fatih'i vurmayabilir.
Ama eğer vurursada kişiyi kusurlu kabul edemeyiz. Fail burada elektriği veren çete üyeleridir.

TCK 29.md **HAKSIZ TAHRİK**	**(1) Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine 18 yıldan 24 yıla ve müebbet hapis cezası yerine 12 yıldan 18 yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.** **İndirime gidilir.**

- ➔ Haksız bir fiil bulunması gerekir. Mini etek giydi erkeklerle konuşuyordu falan değil..
- ➔ Haksız fiil sonrasında hiddetli ve şiddetli elem meydana gelmelidir. Sinirlenmeli kötü etkilenmeliyiz.
- ➔ İşlenen suç ile haksız tahrik arasında nedensellik bağı olmalıdır.Sinirlendiğimiz olayın bize yapılan haksız fiil ile bağlantılı olmalı.
- ➔ Suçun haksız tahrik eden kişiye karşı gerçekleşmelidir. Babasına sinirlendik diye oğlunu dövemeyiz.

Taksirli suçlar bakımından haksız tahrik hükümleri uygulanmaz.Haksız Tahrik ile Meşru Savunma bir arada olamaz… Birisi kusurluluk diğeri ise hukuka uygunluk nedenidir.

- 2015 tarihinde Ahmet Beytullah'a bir tane yumruk atmıştır. 2021 yılında Beytullah Ahmet ile tekrar karşılaşınca Beytullah duruma sinirlenir ve Ahmet'e yumruk atar.

Buradaki olaylar arasında zaman farkı çoktur.
Bir kimsenin 6 yıl boyunca içince bir ateş kin tutamaz.
Kişi hakkında haksız Tahrik hükümleri uygulanmaz.

TCK 25.md ZORUNLULUK HALİ	(2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

Alman Hukukunda bu hüküm iki maddede ele alınmıştır.

Alman Ceza Hukuku 24.md = Hukuka uygunluk Nedeni Olan Zorunluluk Hali
Korunan değer ihlal edilen değerden önemli ölçüde büyükse bu hüküm uygulanır.

- Bir kişiyi öldürmek için saldıran bir adamın bıçak tutan eline çizik atarak etkisiz hale getirmek

Yaşama Hakkı > Vücut Bütünlüğü Hakkı

Alman Ceza Hukuku 35.md = Kusurluluğu Ortadan Kaldıran zorunluluk Hali
Korunan değer ihlal edilen değere eşit veya önemli olmayacak derecede büyükse bu hüküm uygulanır.
Türk Ceza Hukukunda Bu ayrım yapılmamıştır.
Bizde sadece Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Hal olarak ele alınmıştır.

TCK 147.md HIRSIZLIK SUÇU ÖZEL HÜKÜM	(1) Hırsızlık suçunun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılamak için işlenmesi halinde, olayın özelliğine göre, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.
TCK 92.md ORGAN VE DOKU TİCARETİ ÖZEL HÜKÜM	(1) Organ veya dokularını satan kişinin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik koşullar göz önünde bulundurularak, hakkında verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

-TEHLİKEYE İLİŞKİN ŞARTLAR-

1. Var olan bir tehlike veya ileride var olma olasılığı yüksek olan bir tehlikenin varlığı aranır. Tehlikenin kaynağı bir doğa olayı veya afet olabilir.

- Dağda bulunan bir avcı bir ayı ile karşılaşır. Ve kaçmaya başlar. Bir evin camını kırarak içeri girer.

Yaşama hakkı> konut dokunulmazlığı hakkı
Ayının bir insana saldırma olasılığı oldukça yüksektir.

2. Mevcut muhakkak olan bir tehlike herzaman muhtemel tehlikeden üstün tutulur.

- Alkol kullanmış bir adam yolda kan kaybeden birini görür ve araç kullanarak onu hastaneye yetiştirmeye çalışır.

Kan kaybeden bir kişinin ölme olasılığı muhakkak ve yüksektir. Ancak alkollü araç kullanan bir insanın kaza yapma veya haksız fiil işleme ihtimali bakımından muhtemel bir tehlikedir.

3. Tehlike kişinin kendisinin veya bir başkasının hakkına yönelik olabilir.

Zorunluluk halinde tehlikenin kaynağı insan değildir.
İstisnası: Hac İbadetinde ezilen insanlar

4. Tehlikeye kişinin bilerek sebebiyet vermemiş olması gerekir.

- Dağlık arazide bir kimse silah ateşliyor. Silahın sesi ile dağdaki kar çığa dönüşüyor. Ateş eden kimse çığdan kaçmak için bir evin içine giriyor.

Ateş eden kimse çığa kendisi sebebiyet vermektedir. bu yüzden ihlal ettiği haktan sorumludur.

5. Tehlikeye karşı koyma yükümlülüğü olmaması gerekir.

- İtfaiye eri A yangına müdahale etmek için yaklaşır ancak alevler baya büyümüştür. Kendisi öleceği ihtimalinin kuvvetli olduğunu düşünür ve müdahale etmez

İtfaiye eri tehlike ye müdahale etme yükümlülüğüne haizdir. Bu yüzden sorumluluğu ortadan kalkmaz

-KORUNMAYA İLİŞKİN ŞARTLAR-

1. Tehlikeden başka türlü kurtulma imkanı bulunmamalıdır.

- Oğlu rahatsızlanan annenin evinde ilacın kalmaması durumunda nöbetçi eczanenin açık olmaması yüzünden camını kırıp içeriden ilaç alması.

Nöbetçi eczanenin açık olmaması durumu kişinin başka türlü kurtulma imkanı olmadığını gösterir.

Tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmalıdır.
Yaşam Hakkı > Mal Varlığı

Zorunluluk halinde kişinin gerçekleştirdiği hareket suç teşkil etmektedir. Hareketin gerçekleştiği taraf Meşru Savunmada bulunabilir.

- İki dağcı dağa tırmanırken max 100 kilo kaldırabilecek ipe kendilerini bağlıyorlar ancak ikisinin toplam ağırlıkları 150 kilodur. dağcılardan biri diğerinin ipini keserek ipte sadece kendisinin kalmasını istemektedir. Ancak diğer dağcı durumu farkedip ipi kesmeye çalışan dağcıyı bıçaklayarak öldürür.

Burada İpi kesmeye çalışan dağcı zorunluluk Hali kapsamından Kusuru yoktur. İpi kesmeye çalışan dağcıyı bıçaklayarak öldüren diğer dağcıda kendisine yöneltilen haksız davranışı def etmek amacıyla Meşru Savunmaya başvurmuştur. cezalandırılamaz.

Failin tehlikeye karşı koyma görevi bulunmamalıdır.

MEŞRU SAVUNMA VE ZORUNLULUK HALİ FARKLARI TCK 25/1-2.md

Meşru Savunma hukuka uygunluk nedenidir.
Meşru Savunma saldırgana yöneliktir.
Meşru Savunmada saldırının varlığı gerekir
Meşru Savunmada saldırının kaynağı insandır.
Meşru Savunmada Tazminat yükümlülüğü yoktur.
Meşru Savunmada fiil haksızlık teşkil etmez.

Zorunluluk Hali ise kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerdendir.
Zorunluluk Hali olaydan bağımsız 3. kişiye yöneliktir
Zorunluluk Halinde ise tehlikenin varlığı değerlendirilir.
Zorunluluk Halinde ise Tehlikenin kaynağı istisnai olarak insandır. Onun dışında doğa olayları veya hayvanlardır.
Zorunluluk halinde ise doğan zarar hakkaniyete uygun bir şekilde karşılanmalıdır.
Zorunluluk Halinde ise fiil haksızlık teşkil eder.

CEZALANDIRABİLMENİN DİĞER ŞARTLARI

Cezaya Layıklık: Suçun kanuni tanımda yer verilen şartları sağlanması karşılığında Tipe uygun Hukuka aykırı bir fiil gerçekleştiren bir bireyin kusurlu olması sonucu Fail cezaya layık bir haksızlık gerçekleştirmektedir.

Ceza Kanunundaki suçların büyük bir suçların büyük çoğunluğu Failin gerçekleştirdiği fiil cezaya layık olmalıdır.

Faili cezalandırmak için haksızlık ve kusurun olmasının yanında ilave şartlarında olmasını ararız. Bazı özel sebeplerin olmamasını da ararız

Cezaya Muhtaçlık: Failin cezalandırılması için varlığını veya yokluğunu aradığımız unsurlardır.

OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI

Bu kurum son derece soyut bir konudur.
Bu şartlar Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukları ile iç içedir.
Kusurun temeli Modern Ceza Hukukunda failin kınanabilirliğidir. Haksızlık ile kusur birbirlerine bağlı olmalıdır.
Ne kadar kusur varsa o kadar haksızlık vardır.

Objektif Cezalandırılabilme Şartları bu uyuma aykırı niteliktedir.

“Suçun unsurları dışında kalan, failin kast ve taksirini kapsaması gerekmeyen, kanun koyucunun failin cezalandırılabilmesi için çeşitli saiklerle gerçekleşmesini aradığı maddi ceza hukukuna ait şartlardır.”

Objektif sıfatı kullanımının sebebi nedir?
Bu şartların Kast ve Taksirin kapsamının dışında kaldığı için Yani tipikliğin manevi boyutları haricinde kalıyor. Maddi olarak değerlendiriyoruz.
Somut olayda olmuş mu olmuş Yok muhakkak yok ihtimal falan değerlendirmeyiz.

5237 Sayılı TCK’ da Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının tanımına yer vermemiştir. Kanun koyucu imtina etmiştir. İtalyan Ceza Kanunu Objektif Cezalandırılabilmenin Şartlarını tanımlamıştır.

Hukuki Niteliği: Cezaya layıklık ve cezaya muhtaçlık konusu devreye girer.
Objektif Cezalandırılabilme Şartları gerçekleşmeksizin cezaya layık bir fiilin var olduğunu kabul ederiz.
Sadece failin fiilini cezaya layık olması dolayısıyla cezalandırılmasını yeterli görmeyebilir.
İlave olarak bazı şartlarında gerçekleşmesini isteyebilir.
İÇİNE SİNMEDİĞİ DURUMLARDA
Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının gerçekleşmesi durumunda cezaya layık bir fiil cezaya muhtaç bir fiil haline gelecek ve cezalandırılmasının önünde bir engel kalmayacaktır.

Bir şartın Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının olup olmadığını nasıl anlarız?
Acaba bu şart Objektif Cezalandırılabilme Şartları mıdır? yoksa Tipikliğin bir unsuru mudur?
Şüphelenen şart madde metninden çıkartılmalı… “Çıkartma Tezi” uygulanır. değerlendirmemiz gereken husus Kanun normundan çıkartılıp elimizde kalan eksik yeni norm tekrar değerlendirilmelidir.

TCK 257.md GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU	**(1)Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.**

“kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan” şartları içeren kısmı çıkartalım…

“Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket eden kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”
Eğer bu norma göre bir kişiyi cezalandırabiliyorsak bu çıkardığımız şartları Objektif Cezalandırılabilme Şartı olarak değerlendirebiliriz.

Peki Objektif Cezalandırılabilme Şartları nasıl Kusur Prensibi ile bağdaştırılır?
Kusursuz ceza olmaz. Bu ilke Anayasa’da ve TCK’da açıkça düzenlenmemiştir.
Ancak Anayasadaki “İnsan Onurunun Korunması” gibi kavramlar kapsamında bu konuyu ele alabiliriz.

- **Failin kusursuz olması durumda cezalandırılamaz.**
- **Fail hakkında verilecek ceza Failin kusurunun derecesinden daha fazla olamaz.**
- **Fail hakkında verilecek ceza Failin kusurunun derecesinden daha az olamaz.**

1 birim kusur varsa 1 birim ceza, 2 birim kusur varsa 2 birim ceza, 3 birim kusur varsa 3 birim ceza verilir. Haksızlık ve kusur kavramları nicelikseldir ölçülebilir. Bir miktar ile nitelendirilebilir. Derecelendirmeye tabi tutulması mümkündür.
Hukuka uygunluk nedenleri niceliksel değildir. Ya vardır, Ya yoktur.

Objektif Cezalandırılabilme Şartları Kusur Prensibine aykırı olmasının sebebini Objektif Cezalandırılabilme Şartlarını 2 başlığa ayırarak değerlendiririz.

- Haksızlık Açısından Önem Arz Eden Objektif Cezalandırılabilme Şartları
- Haksızlık açısından Önem Arz Etmeyen Objektif Cezalandırılabilme Şartları

Bu ayrımı yaparken yine yukarıda örneklendirdiğimiz "Çıkarma Tezi" ni kullanacağız.

Eğer çıkardığımız zaman failin cezalandırılması mümkün ise
Haksızlık Açısından Önem Arz Etmeyen Objektif Cezalandırılabilme Şartı deriz.
Bu şartların varlığı dolayısıyla Failin cezalandırılması söz konusu olursa söz konusu durum Kusur Prensibini ihlal etmez.
Kusur prensibine aykırılık teşkil etmez.
Çünkü bu durum zaten Haksızlık ve Kusur kavramlarının dışında kalan bir Objektif Cezalandırılabilme Şartı olarak değerlendirilir.
Eğer çıkardığımız zaman failin cezalandırılması mümkün değil ise
Haksızlık açısından Önem Arz Eden Objektif Cezalandırılabilme Şartı deriz
Bu şartların gerçekleşmesi durumunda Failin Kastının bu şartı kapsamayacağı söz konusu olacağından Failininde kınanabilmesi de mümkün olmayacaktır.
İşte bu durum Kusur Prensibinin açık bir şekilde ihlalidir. Kusur Prensibine aykırıdır.

TCK 257.md GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU	(1)Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

"kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan" şartları içeren kısmı çıkartalım…
"Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket eden kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."
Çıkarttığımız 3 şart Objektif Cezalandırılabilme Şartıdır.
Çıkarttığımız şartlar olmasa bile elde ettiğimiz yeni norma göre Faili cezalandırmamız mümkündür.
Yani Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının yokluğu Haksızlık ve Kusur kavramı bağlamında Failin cezalandırılması hususunda önem arz etmez.
Yani buradaki Objektif Cezalandırılabilme Şartı:
Haksızlık Açısından Önem Arz Etmeyen Objektif Cezalandırılabilme Şartı dır.

OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARININ CEZA HUKUKUNDA DOĞURDUĞU ETKİLER

SUÇUN İŞLENDİĞİ ZAMANIN TESPİTİ: Tespiti doktrine dayanır.
Tipik hareketi gerçekleştirmiş olması ile birlikte hukuk düzenine karşı geldiğine bu nedenle de neticenin ve Objektif Cezalandırılabilme Şartının gerçekleşmesine bakılmaksızın hareketin gerçekleştiği an itibariyle suç işlenmiş sayılır.
Yani Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının suçun işlendiği zamanın tespitinde herhangi bir etkisi yoktur.

SUÇUN İŞLENDİĞİ YERİN TESPİTİ: TCK esas olarak Mülkilik Sistemini kabul eder. "Türkiye'de işlenen suçlar bakımından Türk Ceza Kanunu uygulanacaktır."

TCK 8.md YER BAKIMINDAN UYGULAMA	(1)Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.

"Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır."
Fiil ve Netice Tipikliğin maddi unsurları içerisindedir.Objektif Cezalandırılabilme Şartı Haksızlık ve Kusurun dışındandır.

Bu yüzden Objektif Cezalandırılabilme Şartının yer tespitinde önemi yoktur.

Objektif Cezalandırılabilme Şartı bakımından teşebbüs mümkün müdür?
Doktrinde 2 farklı görüş vardır.
Bir kısmı teşebbüs mümkün değildir der.
Bir kısmı ise (Uğur Hoca da bu görüşü benimsiyor.) Teşebbüs pekala mümkündür.
Teşebbüs netice ile bağlantılıdır. Suç ile bağlantılıdır. Maddi unsur ile bağlantılıdır.
Haksızlık başlığı altındadır. Objektif Cezalandırılabilme Şartının Haksızlıkla doğrudan doğruya bir bağlantısı yoktur.
Dolaylı olarak ta bağlantısı vardır.
Fail bir fiil gerçekleştiriyor ve bundan dolayı Objektif Cezalandırılabilme Şartları gerçekleşiyor.
Eğer Objektif Cezalandırılabilme Şartları gerçekleşirse teşebbüs suçu sonucu Fail cezalandırılır.

YARGILAMA SONUCU VERİLECEK HÜKME OLAN ETKİSİ:
Hüküm çeşitleri arasında Objektif Cezalandırılabilme Şartları eğer gerçekleşmezse Faile ne hüküm verileceği belirlenmemiştir.
Beraat kararı mı? CMK 223/2.md
Ceza Verilmesine Yer Olmadığı kararını mı? CMK 223/4.md
Uğur hoca bu hükmün verilmesini savunuyor. CMK 223/4.md

CMK 223.md DURUŞMANIN SONA ERMESİ VE HÜKÜM	(4) İşlenen fiilin suç olma özelliğini devam ettirmesine rağmen; a) Etkin pişmanlık, b) Şahsî cezasızlık sebebinin varlığı, c) Karşılıklı hakaret, d) İşlenen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı, Dolayısıyla, faile ceza verilmemesi hallerinde, ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

Objektif Cezalandırılabilme Şartları eğer gerçekleşmez ise Fiil suç olma özelliğini devam ettirir. Ettirmese zaten Objektif Cezalandırılabilme Şartlarına gidilmez.
Cezalandırılabilir bir fiil var.
Cezaya Layık bir fiil var. Ancak Cezaya Muhtaçlık yoktur.
Beraat kararı verilmesi için haksızlığın olmaması gerekir.

Objektif Cezalandırılabilme Şartlarının oluşmaması,
Şahsi Cezasızlık Sebepleri ile eşdeğer konumdadır.

BAZI SUÇ TİPLERİNİN OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜRLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

TCK 238.md **KAMUYA GEREKLİ ŞEYLERİN YOKLUĞUNA NEDEN OLMA**	**(1) Taahhüt ettiği işi yerine getirmeyerek, kamu kurum ve kuruluşları veya kamu hizmeti veya genel bir felaketin önlenmesi için zorunlu eşya veya besinlerin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına neden olan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir.**

"kamu kurum ve kuruluşları veya kamu hizmeti veya genel bir felaketin önlenmesi için zorunlu eşya veya besinlerin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına neden olan"
şartları içeren kısmı çıkartalım…

"Taahhüt ettiği işi yerine getirmeyen kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adlî para cezası verilir."
Bu norma göre bir kimseyi cezalandırabiliriz.

Bu norma göre bir kimsenin işlediği fiil haksızlık içeriyorsa:
Haksızlık Açısından Önem Arz Etmeyen Objektif Cezalandırılabilme Şartıdır.

Ancak bir kişi için bu normumuza göre işlenen bir fiil cezalandırmaya ağır kaçıyorsa yani vicdanımız buna müsade etmiyorsa:
Haksızlık Açısından Önem Arz Eden Objektif Cezalandırılabilme Şartıdır.
Kusur Prensibini ihlal eder.

ÖNEMLİ BİLGİ:
İnsanlar zırt pırt Hata müessesinden yararlanmamaları için TCK 30.md yi kullanmasınlar diye Objektif Cezalandırılabilme Şartları kabul edilmiştir.
Bu kurumu bulan insanı tenhada kıstırmamamız gerekiyormuş.

-OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARININ DETAYLI TANIMI-

- **Suçun unsurları dışında kalan,**
- **Fiil ile doğrudan doğruya bir ilişki içerisinde bulunan,**
- **Suçun tamamlanmasında veya teşebbüs aşamasında kalmasından sonra meydana gelen,**
- **Haksızlık ve Kusurun dışında bulunan,**
- **Fiilin Hukuka Aykırılığına bir etkisi olmayan,**
- **Failin Kast veya Taksirini kapsaması zorunlu olmayan,**
- **Haksızlık açısından bazen önem arz eden bazense etmeyen,**
- **Zaman itibariyle suçun işlenmesi ile birlikte veya işlenmesinden sonra meydana gelen,**
- **Yargılama Şartlarından farklı bir konumda bulunan,**
- **Failin cezalandırılabilmesi için kanun koyucunun çeşitli saiklerle gerçekleşmesini aradığı,**
- **Maddi Ceza Hukukuna ait ŞARTLARDIR.**

ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ
VE
CEZAYI ORTADAN KALDIRAN ŞAHSİ SEBEPLER

Suçun icrası sırasında mevcut olan sebeplerdir.

Bu sebeplerin varlığı halinde, aslında kanunda suç/haksızlık olarak tanımlanmış bulunan bir fiilin işlenmesine rağmen belirli bazı şartların gerçekleşmesi halinde, kanun koyucu izlemiş olduğu suç siyaseti gereği faile ceza verilmesini istememekte veya bazı durumlarda verilecek cezada indirim yapılması yoluna gitmektedir.

Başka bir deyişle şahsi cezasızlık sebepleri, haksızlık ve kusurun dışında bulunmaktadır ve bu sebeplerin varlığına rağmen, failin gerçekleştirdiği fiilin suç teşkil ettiğini de aklımızdan çıkarmayalım.
Aynen objektif cezalandırılabilme şartlarında olduğu gibi.

TCK 167.md ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ VEYA CEZADA İNDİRİM YAPILMASINI GEREKTİREN ŞAHSİ SEBEP	**(1) Yağma ve nitelikli yağma hariç, bu bölümde yer alan suçların;** **a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,** **b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlatlığın,** **c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,** **Zararına olarak işlenmesi halinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.** **(2) Bu suçların, haklarında ayrılık kararı verilmiş olan eşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamayan kardeşlerden birinin, aynı konutta beraber yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede kayın hısımlarının zararına olarak işlenmesi halinde;** **ilgili akraba hakkında şikayet üzerine verilecek ceza, yarısı oranında indirilir.**

- **Ahmet kusur ehliyetine sahiptir. bir gün evde annesinin cüzdanından habersiz bir şekilde para alır.**

Ahmet burada hırsızlık suçunu işler.
Ancak TCK 167.md gereğince Ahmet'e ceza verilmemesinin verilmesinden daha etkili olacağı düşünülerek ceza verilmemesine karar verilir.
Ahmetin annesi ile arasında bulunan akrabalık ilişkisi Hırsızlık Suçu açısından şahsi cezasızlık sebebidir.
Bu sebep Ahmetin fiili gerçekleştirirken de var olduğunu düşünürsek şahsi cezasızlık uygulanır.

- **Ahmetin kardeşi Kırıkkale'de oturuyor, Ahmet de Ankara'da oturuyor. Bir gün kardeşini ziyarete Kırıkkale'ye gidiyor. Kardeşi mutfağa gittiği zaman, masanın üzerinde duran parayı alıyor.**

Eğer kardeşler burada aynı konut altında yaşasaydı ceza vermezdi ancak farklı konut altında yaşadıkları için artık farklı hayatlar söz konusudur.
Ceza hususunda verilecek ceza yarıya indirilir. Yani bir indirim uygulanır.

ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ İLE OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI ARASINDAKİ FARKLAR

Şahsi cezasızlık sebebinin varlığı halinde, cezalandırılabilme söz konusu olmuyor. Objektif cezalandırılabilme şartının gerçekleşmesi halinde cezalandırma söz konusu oluyor.

Şahsi cezasızlık sebepleri, failin şahsından kaynaklı olarak cezalandırmayı engelleyen sebepler olmasına karşın,
Objektif cezalandırılabilme şartları failin şahsıyla alakalı olmayan durumlardır.

Şahsi cezasızlık sebepleri, suç tamamlanmadan önce mevcut olan sebeplerdir. Objektif cezalandırılabilme şartları ise suç tamamlandıktan sonra ortaya çıkan durumlardır.

Şahsi cezasızlık sebepleri, sadece ilgili kişi bakımından sonuç doğurmaktadır. Objektif cezalandırılabilme şartları faile değil, fiile bağlı şartlar olduğundan dolayı suça iştirak eden bütün suç ortakları bakımından uygulama alanına sahiptir.

- **Ahmet Ela'yla, Ela'nın abisinin evine gidiyor. Ela ve abisi aynı evde yaşıyorlar. Abisi mutfağa gittiğinde Ela Ahmete: Masanın üzerinde para var, bunu ben cebime atıyorum, yarısı da senin..diyor ve Ahmet parayı alır.**

Ela mağdurun kardeşi olduğundan kendisi hakkında Şahsi cezasızlık hükümleri uygulanırken
Ahmet hakkında hırsızlık suçu hükümleri uygulanır.
Yani şahsi cezasızlık hükümleri suça iştirak edenler hakkında uygulanmaz.

ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ İLE OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI ARASINDAKİ BENZERLİKLER

Her iki kurum bakımından da, failin gerçekleştirdiği fiilin suç niteliğini korumaya devam etmesidir.

Failin somut olayda şahsi cezasızlık sebeplerinin veya objektif cezalandırılabilme şartlarının varlığını bilmesine gerek yoktur.
Bu nedenle, her iki kurum da kastın kapsamının dışında bulunmaktadır.
Arkadaşınızın zannederek masanın üzerindeki parayı cebinize atarsanız ve gerçekte o paranın arkadaşınıza değil de sizin abinize ait olduğu anlaşılacak olursa, bu şahsi cezasızlık sebebinden istifade edersiniz.

Failin somut olayda şahsi cezasızlık sebeplerinin mevcut olmadığını düşünse bile, bu sebep mevcutsa şayet cezalandırılmayacaktır.
Aynı durum objektif cezalandırılabilme şartları içinde geçerlidir.

Şahsi cezasızlık sebeplerinin de objektif cezalandırılabilme şartlarının da varlığı halinde işlenen fiil, haksızlık/suç olma özelliğini devam ettirmektedir.
Bu nedenle, fail hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir.
Beraat kararı verilmesi mümkün değildir.

CEZAYI ORTADAN KALDIRAN SEBEPLER

Şahsi cezasızlık sebepleri ile farklı bir kurumdur.

Cezayı ortadan kaldıran şahsi sebepler, suç teşkil eden fiilin işlenmesi sırasında failin cezalandırılmasını engelleyen herhangi bir durum mevcut olmamasına rağmen, suç tamamlandıktan sonra gerçekleşen ve faile ya hiç ceza verilmemesi ya da verilecek cezada indirim yapılmasına neden olan sebeplerdir.

Bunun en klasik örneğini etkin pişmanlık kurumunda görmekteyiz.
Suç tamamlandıktan sonra, failin etkin pişmanlık gösterebilmesi mümkündür.
Bu pişmanlığın gösterilmiş olması halinde, aslında işlenmiş ve tamamlanmış bir suç söz konusudur. Bu suçun işlenmemiş hale, eski hale getirilebilmesi mümkün değildir. Ancak işlenen fiilin neticeleri fail tarafından, failin elinden geldiği ölçüde ortadan kaldırmaya çalışılmaktadır. Zararlı neticeleri ortadan kaldırmaya çalışılmaktadır.

Kanun koyucu faile, "bir hata yaptın, gel bundan vazgeç, tamamen ortadan kaldıramayacağını biliyorum ama en azından oluşturduğun zararlı neticeleri en aza indirmek için bir çaba göster. Ben de senin bu çabanı takdir ediyorum." demektedir.

Etkin pişmanlığa ilişkin kanunda önemli maddeler var.
Bunlardan en önemlisi 221.maddedir. Türkiye'de de şu anda uygulaması en fazla olan maddelerden bir tanesidir.

Mevcut terör soruşturmaları dolayısıyla kişiler, itirafçı oluyorlar.
Bunun kanundaki karşılığı etkin pişmanlık kurumudur.

Örneğin adam terör örgütü üyesi olmuş, bu örgüt üyeliği çerçevesinde belirli suçları işlemiş, sonrasında yakalanmış. Yakalandıktan sonra yani suç tamamlandıktan sonra soruşturma organlarına veya kovuşturma organlarına bazı bilgiler vermiş. Vermiş olduğu bu bilgiler dolayısıyla da kanun koyucu bu kişiyi mükâfatlandırıyor. Ya ceza vermiyor, ya da vereceği cezada indirim yapılması yoluna gidiyor.

TCK 221.md **ETKİN PİŞMANLIK**	**(1)Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu nedeniyle soruşturmaya başlanmadan ve örgütün amacı doğrultusunda suç işlenmeden önce, örgütü dağıtan veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlayan kurucu veya yöneticiler hakkında cezaya hükmolunmaz.**

- **3 kişi bir araya gelir, belirli suçları işlemek amacıyla örgütlenir. Aralarında da bir hiyerarşik yapı vardır. Amaçları Kırıkkale Yahşihan'daki kafe sahiplerini haraca bağlamak. Ve silah zoruyla, tehdit zoruyla veya gözlerini korkutarak onlardan haraç almak. Pazartesi günü ilk suçlarını işleyecekler.**

Örgütün amacı doğrultusunda suç işlenmeden önce, yani pazartesi günü olmadan kişi eğer polise gidip:"biz böyle bir örgüt oluşturduk, amacımız da şu kişileri haraca bağlamaktı ancak ben sonrasında yaptığım işin doğru olmadığı kanısına vardım, o nedenle size ihbar etmek istedim." derse etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanabilecektir.
Suç işlenmemiş olarak gözükebilir neticede ilk suç pazartesi işlenecekti.
Ancak pazartesi işlenecek olan suç yağma suçudur.
Oysaki örgüt kurmak da başlı başına bir suçtur.

CEZAYI ORTADAN KALDIRAN SEBEPLER İLE OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI ARASINDAKİ FARKLAR

Cezayı ortadan kaldıran şahsi sebeplerin varlığı halinde, cezalandırılabilme söz konusu olmazken
Objektif cezalandırılabilme şartlarının varlığı halinde cezalandırma söz konusu oluyor.

Cezayı ortadan kaldıran şahsi sebepler failin çabasından kaynaklanıyor, yani failin aktif bir çaba göstermesi gerekiyor.
Objektif cezalandırılabilme şartlarında failin herhangi bir çaba içerisine girmesi gerekmiyor.

Cezayı ortadan kaldıran şahsi sebepler, aynen şahsi cezasızlık sebeplerinde olduğu gibi sadece ilgili kişi bakımından sonuç doğurmaktadır.
Objektif cezalandırılabilme şartları faile değil, fiile bağlı şartlar olduğundan dolayı suça iştirak eden bütün suç ortakları bakımından uygulama alanına sahiptir.

CEZAYI ORTADAN KALDIRAN SEBEPLER İLE OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLME ŞARTLARI ARASINDAKİ BENZERLİKLER

Gerek cezayı ortadan kaldıran şahsi sebeplerde gerekse objektif cezalandırılabilme şartlarında, fiilin haksızlık muhtevasında ve kusur alanında herhangi bir değişiklik meydana gelmiyor. Yani işlenen fiil suç olmaya devam ediyor.
Her iki kurum da, suç tamamlandıktan veya teşebbüs aşamasında kaldıktan sonra yalnızca cezalandırma bakımından sonuç doğurmaktadır.

Failin somut olayda bu iki kurumun varlığını bilmesi gerekmemektedir.
Yani bu iki kurum da, failin kastının kapsamı dışında kalmaktadır.
Her ikisinin de gerçekleşmesi durumunda, fail hakkında beraat kararı değil ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir.
Çünkü ortada bir haksızlık söz konusudur. Haksızlığın olduğu yerde beraatten söz edebilmek mümkün değildir.

Her iki kurum da failin kastının kapsamı içerisinde olmadığından, mevcut sebeplerin veya şartların varlığı halinde, failin bu konuda hataya düşmüş olması hiçbir sonuç doğurmayacaktır.

-TEŞEBBÜS-

Gerek TCK'de gerek ceza normu içeren diğer özel ceza kanunlarından düzenlenmiş olan her suç, belirli bir seyir izleyerek gerçekleşmektedir.
Biz bu seyre ceza hukukunda iter criminis (suç yolu) diyoruz.

- **Düşünce aşaması**
- **Hazırlık aşaması**
- **İcra aşaması**
- **Suçun tamamlanması**

- **A, B'yi öldürmek istiyor.**

B'yi haftalarca takip ediyor. Sabah evinden kaçta çıkıyor, işine kaçta gidiyor, evine nasıl dönüyor, akşam saatlerinde neler yapıyor vs. B ile ilgili bütün bilgileri topluyor. Sonrasında bu adamı öldürebileceği en uygun zaman diliminin sabah evden çıkışı olduğunu tespit ediyor.
Bu aşama, karar verme aşaması, düşünce aşamasıdır. Aklında bunları kuruyor.

Sonrasında bu adamı nasıl öldürebileceğini düşünüyor.
Zehirleyerek, tabancayla, bıçakla vs. en mantıklısı tabancayla öldürmek diyor.

Daha sonra bu kişiyi öldürmek için kullanacağı alet olan tabancayı temin etme aşamasına geçiyor. Tanıdığı birinden tabanca satın alıyor. Tabancayı temin etme aşamasını biz ceza hukukunda "hazırlık hareketleri" olarak değerlendiriyoruz.

Sonrasında B, evinden çıktığı sırada tabancasını çekip B'ye üç el ateş ediyor.
Tabancayı çekip ateş etmesiyle birlikte artık hazırlık aşaması tamamlanıyor ve icra aşaması başlıyor.
Sonrasında eğer kullandığı tabanca iyi bir tabancaysa, ateş ettiği bölgeler öldürücü bölgelerse ölüm neticesi gerçekleşiyor. Dolayısıyla da suç tamamlanıyor.

Bütün suçlar için aşağı yukarı aynı yol takip edilmektedir.
Ancak bazı durumlarda iter criminis, istenilen şekilde sonlanmamaktadır ve bazı nedenlerle suçun tamamlanamaması durumu da söz konusu olabilmektedir.
Örneğimizden hareket edecek olursak: Tabancayı çekti ateş etti, öldü zannetti, olay yerini terk etti ancak sonrasında kişi hastaneye kaldırıldı ve yapılan müdahalelerle tekrar hayata döndürüldü.
Burada suç tamamlanmadı.
Teşebbüs aşamasında kalmış oldu.

TCK 35.md **SUÇA TEŞEBBÜS**	**(1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.** **(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine 13 yıldan 20 yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine 9 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.**

Sırf hareket suçlarında fail, icra hareketlerini tamamlayamamaktadır.

Neticeli suçlarda ise icra hareketleri tamamlanamamakta veya tamamlanmasına rağmen netice gerçekleşmemektedir.

Kasten öldürme örneğinde netice, ölümün gerçekleşmesidir.
Ölüm neticesi gerçekleşmediğinde faili bizi cezalandırmamamız gerekir.
Çünkü tipikliğin maddi unsurlarından bir tanesi gerçekleşmemiş, bir sonraki aşamaya geçmemize bile gerek yok.

İlk aşamada bizim aslında suçun oluşmadığını söylememiz gerekiyor.

Fail, her ne kadar suçun kanuni tarifindeki unsurları tam olarak gerçekleştirememiş olsa da, fiilin icrasına doğrudan doğruya başlamak suretiyle haksızlık teşkil eden hareketleri gerçekleştirmiş durumdadır.

Kanun koyucu burada netice gerçekleşmese bile diğer aşamaların varlığı halinde faile ceza verilmesini yeterli görmektedir.
Ancak daha az bir ceza ile

Bu bağlamda kanun koyucu, ceza kanununda teşebbüse ilişkin hükümleri düzenlemek suretiyle, bütün unsurları gerçekleşmemiş olmasına rağmen haksızlık boyutu almış bir fiilin cezalandırılabilmesinin önünü açmış durumdadır.

Teşebbüse ilişkin ceza kanununda yer alan düzenlemelerin ceza sorumluluğunun alanını genişleten hükümler arasındadır.

TCK 310.md CUMHURBAŞKANINA SUİKAST VE FİİLİ SALDIRI	(1) Cumhurbaşkanına suikastte bulunan kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiile teşebbüs edilmesi halinde de suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

Bu suç demek ki "teşebbüs suçu"dur.
Kanun koyucu, teşebbüs aşamasında kalması durumunda bile verilecek cezayı,suçun tamamlanmış olmasındaki verilecek ceza ile eşdeğer tutmuştur.

Bunun temelinde, suçla korunması amaçlanan hukuksal değerin arz ettiği önem yatmaktadır. Cumhurbaşkanı da bir insan, bizler de insanız ancak cumhurbaşkanı, devleti temsil eden bir süje olduğundan dolayı onun daha özel bir konumu bulunmaktadır ve ona karşı gerçekleştirilecek suikast fiilinde netice gerçekleşmemiş olsa dahi, fiili gerçekleştiren kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılacaktır.

Taksirle işlenen suçlarda Teşebbüs mümkün değildir.
Fail suçu tamamlamaya kast etmesi gerekir. Teşebbüste bırakmasına değil.

Sırf hareket suçlarında kural olarak teşebbüs mümkün değildir.
İstisnası:
Mektup yazarak birisine küfür ediyoruz. Muhatabına teslim edilmeden eğer güvenlik güçleri tarafından bu mektuba el konulacak olursa o takdirde sırf hareket suçu olan hakaret suçuna teşebbüsün gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Uygulamada birbirine karıştırılan ve ayrım yapılmasının zor olduğu iki suç tipi:
Kasten öldürmeye teşebbüs ve kasten yaralamadır

Burada gerçekleştirilen suçun niteliğinin belirlenmesi, sanığın kastının saptanması ile mümkün olabilecektir.
Bu nedenle ancak dışa yansıyan olgulardan hareketle, failin kastının öldürmeye yönelik mi yoksa yaralamaya yönelik mi olduğunu tespit etmek gerekmektedir.

- A, B'ye tabancayla ateş ediyor ve B yaralanıyor.

Burada acaba A'nın gerçekleştirdiği suçu biz kasten öldürmeye teşebbüs olarak mı değerlendireceğiz yoksa tamamlanmış kasten yaralama suçu olarak mı değerlendireceğiz?
İkisi de somut olayda söz konusu olabilir.

Ölümün gerçekleşmediği durumlarda ya kasten öldürmeye teşebbüs vardır ya da kasten yaralama vardır.
Bunu belirleyebilmek kolay bir şey değildir.

Buna göre failin olay öncesi, olay sırasındaki ve olay sonrasındaki davranışları, kastın belirlenmesinde ölçüt olarak ele alınabilecektir.

Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlara baktığımız zaman, kasten öldürmeye teşebbüs ve yaralama suçlarını ayırmak için kullanılan bazı kriterlerin olduğunu görüyoruz.

Bunlardan ilki; faille mağdur arasında bir husumet bulunup bulunmadığıdır.
Eğer bir husumet varsa bu husumetin nedeni, niteliği, boyutu, geçmişi gibi şeylerin de dikkate alınması gerekiyor.

İkinci olarak; failin kullandığı saldırı aletinin mahiyeti, kullanım şekli, atış ve darbe sayısı ile atışın gerçekleştiği mesafedir.
Adamın elinde çok kuvvetli bir tabanca var. 1 m mesafeden mağdurun kalp bölgesine doğru ateş ediyor.
Burada kastın öldürme olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.
Ama söz konusu tabancayla 300 m uzaktan ateş edecek olursa burada öldürme kastının olduğundan bahsedebilmek çok da söz konusu değildir.

Failin, mağdurun vücudunda meydana getirdiği yaraların yerleri, nitelik ve nicelikleri de önemli kriterlerden bir tanesidir.
Uygulamada en çok kullanılan ve yararlanılan kriter budur.
Belden yukarı ateş edildiyse veya bıçak sokulduysa bu, öldürme kastının varlığına delalet eder diyor.
Belden aşağı gerçekleştirilen fiili saldırılarda ise öldürme değil, yaralama kastının olduğu kabul edilmelidir diyor.
Ancak belki fail belden yukarısında öldürücü olmayan bir noktaya yaralama kastı ile ateş etmektedir.
Biz burada belden yukarısı diye direkt olarak öldürmeye kast edilmiş diyemeyiz.
Hedef seçme olanağının olup olmadığı da önemli bir kriterdir.
Olayın akışı ve sebebi, failin işlemeyi kastettiği suçun meydana gelmesinde iradesi dışında herhangi bir engel halin olup olmadığı da önemlidir.
Bunların hepsini somut olayda olgusal olarak değerlendirmemiz gerekiyor.

Eğer tüm bunları değerlendirdikten sonra hala işin içinden çıkılamıyorsa, o takdirde *in dubio pro reo* olarak ifade edilen "şüpheden sanık yararlanır" ilkesi uygulanacaktır.
Burada bir şüphe durumu söz konusudur, buradaki şüphenin yaralamadan yana kullanılması gerekecektir.

Eğer fail fiilin icrası için kanun metninde de yer verilen "doğrudan doğruya" şartı ile icraya başlamaz ise nolur?
"Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle ~~doğrudan doğruya~~ icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur."
Bu durumda failin düşüncesinin cezalandırılması da mümkün olmaktadır.

Hazırlık aşamasında olan suçlar cezalandırılmaz. Ama bazı suçlar için geçilen hazırlık aşaması da bir suç teşkil edebilir. Örgüt kurup yağma suçu işlemekte ki hazırlık aşaması örgüt kurmaktır.

- **Ahmet marketten bir avcı palası satın alır. Alışverişinden 2 gün önce de sevgilisi Meltem'in onu aldattığını öğrenmiştir.**

Ahmet yakalandığı anda Evet ben meltemi öldürecektim dese dahi Hukuk sistemimiz Ahmetin cezalandırılmasına izin vermez. çünkü ortada ne teşebbüs vardır ne de bir netice..
Fail bu Düşünce ve Hazırlık aşamalarında her zaman vazgeçebilme şansına sahiptir.

- **Bedri tabancasını çekti, Feyzullaha nişan aldı, emniyet pimini indirdi. Tabancayı atışa hazır hale getirdi. Namluya mermiyi sürdü ve tetiği çekti.**

Bu gibi durumların icra hareketi olarak değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Bedri tabancasını doğrulttuktan sonra tabancasını eğer beline koymuş olsaydı, ateş etmemiş olsaydı yinede buradaki hareketi artık bir icra aşamasında kabul ederiz. Çünkü tipik hareketin ayrılmaz bir parçası olarak görülen bir hareket söz konusudur. Belinizde duran tabancayla karşınızdaki kişiyi öldürebilme imkânına sahip olamazsınız.

Her ne kadar aksi görüşü savunanlar olsa da, hocamıza göre kişiye doğru tabancanın doğrultulmuş olması, artık hazırlık hareketi boyutundan çıkıp icra hareketi boyutuna geçen bir hareket olarak değerlendirilmesi gereken bir durumdur.

765 sayılı TCK ye baktığımız zaman, orada "elverişli hareket" değil, "elverişli vasıtaların" kullanılmasından söz edildiğini görüyoruz.
Ceza kanunu, 765 sayılı TCK dönemindeki tartışmalara bir son vermiştir.
Elverişliliği sadece kullanılan araç bakımından değil, suçun konusu da dâhil olmak üzere bütün bir fiil bakımından bulunması gerektiği sonucuna varmıştır.

Burada failin gerçekleştirdiği hareketin elverişli olup olmadığını belirlemek için objektif kriterlerden hareket etmemiz gerekecektir. Somut olayın özelliğini her zaman dikkate almamız gerekiyor.
Bir insan için 10 gr şekerli su öldürücü mahiyette değildir. ancak bir şeker hastası için ölüm neticesini gerçekleşebilir.

Bir insan için 20 gr tuzlu su öldürücü mahiyette değildir.
Ancak bir tansiyon hastası için ölüm neticesi gerçekleşebilir
Silah aracını düşünürsek bu seferde mesafeyi düşünmeliyiz. etki alanının üstünde kullanılan bir silahın ateşlenmesi sonucu ölüm neticesi meydana gelmez.

Yani bir şeyin elverişli olup olmadığı sorusuna verilecek cevap evet veya hayır değildir. Somut olaydaki kriterlere göre bir aracın ölüme elverişli olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Hareketin elverişsizliği ile failin icrasına başladığı ancak elinde olmayan nedenlerle fiili tamamlayamadığı veya neticenin gerçekleşmediği durumları birbirine karıştırmamamız gerekiyor.

- **Fatih bankayı soymak için güvenlik görevlisini öldürdükten sonra, kendisine engel olmak amacıyla polisi aramaya çalışan banka görevlisine ateş eden ancak kurşun geçirmez cam nedeniyle ölüm neticesi gerçekleşmiyor.**

Burada elverişli bir hareketle icraya başlanmıştır.
O mesafe içerisinde tabancayla ateş edilmesi sonrasında kişinin ölmesi muhtemeldir. Hatta bazı durumlarda muhakkaktır.
O nedenle burada elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlamanın söz konusu olduğunu söyleyebiliriz.

Ancak failin elinde olmayan nedenlerle neticenin gerçekleşmemesi durumu söz konusudur.
Suç tamamlanamıyor.
Kurşun geçirmez cama doğru tabancayla ateş edilmesi veya kurşun geçirmez zırhlı bir araca tabancayla ateş edilmesi, fiilin elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlanan bir hareket olarak değerlendirilmesi zorunluluk arz eder.
Bu gibi durumlarda kişinin gerçekleştirdiği fiil, kasten öldürmeye teşebbüstür.
Çelik yelekler için de aynı şeyi söyleyebiliriz.

Burada suçun konusu önem arz ediyor. Eğer suçun konusu bakımından bir elverişsizlik durumu söz konusu ise biz bunu elverişsizlik olarak değil, yokluk olarak nitelendirilir.
Yani "suçun konusu elverişsiz" şeklindeki bir ifade yanlış bir ifadedir.
Suçun konusu ya vardır ya da yoktur.
Suçun konusu şayet somut olayda yoksa biz burada "işlenemez suç" kurumundan bahsederiz.
Çünkü suçun konusu yoksa faile isnad edilebilecek bir durum da söz konusu değildir. Suçun konusu olmadığı için herhangi bir suçun işlendiğinden veya teşebbüs aşamasında kaldığından söz etmek de mümkün olmayacaktır.

- A, B yi öldürmek istiyor. B'nin evinin önünde 1 hafta boyunca keşif yapıyor. Adam her gün saat 10'da yatıyor, ışığı kapatıyor. 1 haftanın sonunda A, ışıklar söndükten sonra 1 saat kadar bekliyor, sonrasında hasmını öldürmek için yatak odasına el bombası fırlatıyor ve büyük bir patlama meydana geliyor. Sonrasında adli tıptan aldırılan rapor neticesinde, kişinin saat 10'da yattıktan çok kısa bir süre sonra kalp krizi geçirerek hayatını kaybettiği tespit ediliyor.

El bombası atılmadan kişi ölmüş. Burada el bombasının bir kişinin yatak odasına atılmasını biz elverişli hareket olarak değerlendirilir.
Doğrudan doğruya icra hareketlerine başlanmış. Ancak netice gerçekleşmemiştir.
Çünkü o kişinin ölümüyle atılan bomba arasında bir illiyet bağı yoktur.
Bomba atıldığı zaman adam zaten ölmüş.
Kasten öldürme suçlarında suçun konusu, yaşayan bir insan olmasaydı.
Burada yaşayan bir insan yok, suçun konusu yok.

Suçun konusu yoksa biz burada teşebbüsten bahsedemeyiz.
İşlenemez suç dediğimiz müesseseden bahsedeceğiz. Çok önemlidir.

- 1.000 m menzilli bir tabanca ile ateş eden Mehmet 10.000 m de uçan uçağı düşürmek için ateş ediyor.

Suç aletin menzili dışında oluştuğu için suç işlenemez bir suçtur.
Bu yüzden teşebbüsten söz edilemez.

Mefruz suç: Failin düşüncesinde suç oluştururken kanunda bu suça yer verilmez.

- Uğur alinin arabasının sileceğini kaldırıyor. Ali mala zarar verme suçunun oluştuğunu düşünüyor.

Kanundaki mala zarar verme tanımlarında aracın sileceğine zarar vermemiş olmasından dolayı bu Mefruz suçtur.

Suçun konusu yok ise bir işlenemez suç mevcuttur.
Çalınacak bir şey yoksa Hırsızlık yoktur.

Ancak fail toplum için tehlikeli bir birey olduğunu kanıtlar.
Ancak ceza verilmemesi de hakkaniyete uygun değildir. Bu yüzden İlgili bir madde hakkında düzenleme yapılması gerekiyor.

Suçun konusunda nispi yokluk Teşebbüs,
Suçun konusunda mutlak yokluk işlenemez suç… diye bir ayrım yapılır.
Ancak bu durumun yasal hiçbir dayanağı yoktur. Hocamız bu ayrıma katılmıyor

Konusunun bulunması muhtemel ancak somut olayda olmaması nisbi yokluktur teşebbüstür.

- Sanık otobüste önünde oturan adamın sağ cebine el uzatıyor ancak para adamın sol cebindedir.

Kişinin ceplerinde para olması muhtemeldir. Fail mağdurun sol cebine el atsaydı suçu gerçekleştircekti ancak teşebbüs aşamasında kalıyor.
Ancak UĞUR HOCANIN GÖRÜŞÜNE GÖRE çalınacak bir mal yoktur.
Bu yüzden işlenemez bir suç mevcuttur.

Failin elinde olmayan nedenlerle icra hareketlerini tamamlayamaması
Hakaret içeren mektup
veya tamamlamasına rağmen neticenin gerçekleşmemiş olması
Kasten öldürmek istediğimiz adamın ölmemesi

Silahla ateş edecekken birisi silahı elinden alır.
Silahla ateş eder mermi mağdura isabet ediyor ancak mağdur ölmüyor.

765 sayılı TCK da Teşebbüs 2 ye ayrılırdı. Eksik ve tam teşebbüs..

- ➔ Eksik teşebbüs icra hareketlerinin tamamlanmaması
- ➔ Tam teşebbüs icra hareketlerinin tamamlanmasına rağmen neticenin gerçekleşmemesi.

TCK 36.md GÖNÜLLÜ VAZGEÇME	(1) Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

İcra hareketlerin tamamlanmasını iradi olarak engelleyecektir.
ya da neticenin gerçekleşmemesi için bir çaba söz konusu olmalıdır.

Hazırlık hareketlerinin tamamlanmış icra hareketlerine geçilmiş olması gerekir.
Netice hiçbir türlü gerçekleşmemesi gerekir.
Çaba sonucu yine de gerçekeleştiyse TCK 62.md hükümleri devreye girecektir.

Suçun tamamlanmamış olması gerekir.
Tamamlandıktan sonra en fazla etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilir.
Haksızlık ve kusurun dışında yer alır.

Burada failin iyiliği ve pişmanlığı göz önünde bulundurulur ve ceza verilmez.
Ancak failin bu zamana kadar gerçekleştirdiği fiiller suç teşkil ediyorsa o suça ait cezası verilir.

- Ahmet deryayı öldürmek için kapıyı kırarak eve giriyor tabancayı çıkartıp nişan alıp ateş ediyor. daha sonra Ahmet ulan ben naptım diyerek deryanın nefes aldığını fark ediyor.

➢Ölmemiş deyip kafasına sıkabilir. Kasten öldürebilir.
Konut dokunulmazlığının ihlali ve Kasten adam öldürme suçu vardır. burada bir teşebbüs yoktur. İki suçta tamamlanmıştır.
➢Yaptığından pişman olabilir ve Deryaya yardımcı olabilir.
Gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır.
Ancak kapısını kırdığı için konut dokunulmazlığı ihlali için ceza alacaktır.
Fail burada icra aşamasında elverişli bir hareket sergiliyor. Burada Ahmete Kasten yaralama ve Konut dokunulmazlığından cezalandırılır.
➢Tabancayı doğrulttu ancak ateş etmemiş olsun.
Burada gönüllü vazgeçme söz konusudur. Ahmet kendi iradesi ile icra hareketlerini tamamlamıyor. İcra hareketlerinin tamamlanması o merminin Deryaya isabet etmesidir.
➢Tabancayı deryaya doğrulttu ancak deryaya değil tavana 2 el ateş etmiş olsaydı.
Tehdit, Mala zarar verme ve Konut dokunulmazlığının ihlali suçları ortaya çıkar. İcra hareketleri kasten öldürme suçu açısından tamamlanmaması yüzünden teşebbüs doğmamaktadır.

- A, B' ye tecavüz etmek istiyor ve bu amaçla A, B' nin zorla kolundan tutarak ıssız bir yere götürüyor. Cinsel eğilimde bulunmadan. tecavüz etmekten vazgeçiyor.

Failin amacı mağdureye tecavüz etmektir. Ve sonradan bir pişmanlık duymaktadır.
Fail burada hürriyetten yoksun kılma Kolunda yaralama var ise Kasten yaralama suçu gündeme gelir ancak cinsel saldırı suçu veya teşebbüsünden ceza almaz.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇMENİN ŞARTLARI:

- Suçun tamamlanmamış olmaması gerekir.
- Vazgeçme iradi olması gerekir.
- Vazgeçmenin gönüllü olması gerekir. İstese yapar ama yapmıyor.

Tecavüz edecek ezan okundu tecavüz etmedi, Çocuğunun sesini duydu öldürmedi, güvenlik kamerası gördü çalmadı….
Yani bu unsurlar olmasa suçu işlemeye devam edecek miydi?
Sorusunun cevabı evet ise gönüllü vazgeçmeden söz edilemez..

-İŞTİRAK-

Tek failli suçlarda tek kişi tarafından işleneceği kabul edilir.
Ama bu suçlarda da katılım birden fazla kişi tarafından olmuş olabilir.
Azmettiren veya tabancayı temin ettiren

Tipe uygun fiili gerçekleştirmiyorlar ama katılım sağlıyorlar.

Çok failli suçlarda ortak bir amaç ve aynı hareket vardır.
İşlenebilmesi için birden fazla kişinin katılımı aranıyor.

TANIM:
Tek kişi tarafından işlenebilecek bir suçu,
Birden fazla kişinin değişik şekildeki katılımı ile işlemesi;
Çok failli bir suçun icrasına,
Fail sayılmayı gerektirmeyecek nitelikteki davranışlar ile katılmasıdır.

TCK 220.md SUÇ İŞLEMEK AMACIYLA ÖRGÜT KURMAK	(1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

Aynı amaç ve aynı hareketlerin birden fazla fail tarafından gerçekleştirildiği suçlara YAKINSAMA SUÇLARI denir. TCK 220.md bu suça örnektir.

Aynı amaç fakat farklı hareketlerin birden fazla fail tarafından gerçekleştirildiği suçlara KARŞILAŞMA SUÇLARI denir. TCK 252.md bu suça örnektir.

TCK 252.md RÜŞVET	(1) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Rüşveti alan taraf ve veren taraf farklı hareketler gerçekleştirir. Ancak her iki fail de ortak bir amaç için bu hareketleri gerçekleştirir.

İştirak hükümleri tipikliği genişletir. Fail aleyhine Ceza Hukukunun sınırlarını genişletir.
Kural olarak İştirak hükümleri her suça uygulanabilir.
İstisna:
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma suçu TCK 109.md ve Tehdit suçu TCK 106.md
Bu suçlarda iştirak hükümleri uygulanmaz birden fazla kişinin bu suçları işlemesi nitelikli bir hal olarak karşımıza çıkar ilgili maddelerdeki ilgili hükümler uygulanır.

TCK 40.md BAĞLILIK KURALI	(1) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.

İştirak hükümleri kasten suçlara uygulanır. Taksirle işlenen suçlarda iştirak hükümleri uygulanamaz. Taksirli suçlarda Faillik ve şeriklik ayrımı kabul edilmez.
Geniş Fail anlayışı söz konusudur.
Bir ameliyat anındaki Cerrah, Hemşire, Anestezi uzmanı, Hasta bakıcı kendi kusurları oranında fail olarak sorumlu tutulur.

TCK 22.md TAKSİR	(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.

Eşitlik Sistemi:
Tüm kişiler, İştirak edenler aynı şekilde fail olarak cezalandırılacaktır.

İkililik Sistem:
Suçun oluşmasında;
önemli ölçüde katılanlar asli fail,
önemsiz ölçüde katılanlar feri fail olarak değerlendirilir.

Ancak bu ayrımın hiçbir bilimsel dayanağı yoktur.
765 Sayılı TCK döneminde bu ayrım kullanılıyordu.

5237 Sayılı TCK da ise bu ayrım farklı bir şekil almıştır.

FAİLLİK
- Doğrudan faillik
- Müşterek Faillik
- Dolaylı Faillik
- Yan Yana Faillik

ŞERİKLİK:
- Azmettirme
- Yardım etme

Geniş anlamda Faillik:
İlliyetlik bağına göre açıklanır.
Herkes Fail gibi

Fiil Hakimiyet Teorisi:
Suç tipinde belirtilen fiil üzerinde hakimiyetidir.
Olaylar gelişim sürecine hükmeden kişi faildir.
Yan roller şeriktir.

Dar anlamda Faillik:
Sadece kanuni tanımdakileri gerçekleştirenler faildir.
Diğerleri ise şeriktir.

FAİLLİK

DOĞRUDAN FAİLLİK: Tipikliğin maddi ve manevi unsurlarını ve aynı zamanda hukuka aykırılık unsurunu gerçekleştirmiş kişidir.

MÜŞTEREK FAİLLİK: Suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşmesine yardım eden, işbirliğinde olan kişidir.

Subjektif Unsur:
Birlikte suç işleme kararı almışlardır. Suçun icrasından sonra da olabilir.
Manevi unsurlar bakımından da müştereklik gerekir.
Amaç belirtilmişse herkes aynı amaçla hareket etmelidir.

Objektif Unsur:
Hepsi mutlaka fiilde bir hakimiyet kurmalıdır.
Fiil üzerinde hakimiyet gerekir. Tüm maddi unsurlar üzerinde hakimiyete gerek yoktur.

- A,B,C ve D; E'yi ormana götürüp tecavüz etmek istiyorlar..
  A organını sokuyor. Ancak B,C, ve D;E'nin kollarını ve bacaklarını tutuyor.

B,C ve D burada Müşterek Fail sayılır. Ancak gerçekleştirdikleri fiil tipik değildir.
Fiil üzerinde bir hakimiyetleri var ve B,C ve D olmasa A organını sokamayabilirdi.
Eğer A organını B,C ve D sayesinde soktuysa, onlar olmasaydı organını sokamayacaktı ise bu durumda
B,C ve D Müşterek Fail sayılmazlar

Gözcülük yapmak:
765 Sayılı TCK da: Yardım Eden
5237 Sayılı TCK da Katkısı zorunlu ise Müşterek Fail, zorunlu değil ise Yardım Eden

- Olay yerinde olmayan bir kimsenin de Müşterek Fail olması mümkündür.
  La Casa De Papel' deki profesör gibi
- Özgü Suçlarda ise Müşterek Faillerin suçu işleyebilecek niteliklere sahip olması gerekir.
- Bizzat işlenebilecek suçlar bakımından Dolaylı ve Müşterek Faillik mümkün değildir.
- İcrai hareketle işlenen suçlara ihmali hareketle Müşterek Faillik mümkün değildir. Yani icrai hareketle işlenen suça, ihmali bir hareketle şerik olarak, yardım eden olarak katılmak söz konusu olacaktır.

DOLAYLI FAİLLİK: Failin suçu işlerken başka birini araç olarak kullanmasıdır.

Arkaplanda olan kişi araç konumunda olan kişinin iradesi üzerinde hakimiyet kurar ve olaya hükmeder.
Araç durumundaki kişinin noksanlığından faydalanarak bu suçu işletir.

TCK 37.md FAİLLİK	(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur.

Arkaplanda bulunan kişi fiilin icrasında fiile doğrudan doğruya hükmedebiliyor ise DOLAYLI FAİL. Azmettiren kişi ise fiilin icrası sırasında file hükmetmez..

Bu noksan; araç durumundaki
Kişinin hataya düşürülmesinden kaynaklı olabilir,
Cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle irade yeteneğinin ortadan kaldırılmasından kaynaklı olabilir,
Kişinin kusur yeteneğinin bulunmamasından kaynaklı olabilir.

Arkaplanda bulunan kişinin cezalandırılmasının sebebi araç olan kişinin hareketlerini ve iradeyi yönlendirebilmesidir.

TCK 28.md CEBİR ŞİDDET KORKUTMA VE TEHDİT	(1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

Arka Plandaki şahıs noksanlığından yararlandığı kişi üzerinde;
Vis Absoluta (Mutlak İrade Sakatlanması) ile hakimiyet kurarsa,
Arka Plandaki kişi hakkında DOĞRUDAN FAİLLİK kararı verilir.

- **Kişinin parmağı tetiğin üzerine zorla konuluyor, Sonrasında parmağının ucuna ip bağlanıyor ve arkada duran kişi ipi çekiyor. İpi çektiği zaman tabi kişinin parmağı tetiği ateşliyor ve karşıda bulunan kişinin ölmesi sonucu doğuyor.**

Burada Vis Absoluta vardır.
Tetiği Çeken kişi hakkında bir faillik hükmüne varamayız çünkü iradesi mutlak sakatlanmıştır.
Sakatlayan kişi ise burada DOĞRUDAN FAİLDİR.

Vis compulsiva (Mutlak Olmayan İrade Sakatlanması) ile hakimiyet kurarsa,
Arka Plandaki kişi hakkında DOLAYLI FAİLLİK kararı verilir.

- **Bankacıya telefon ediyorlar, "çocuğunu kaçırdık bankadan şu kadar parayı yarım saat içinde şuraya getirmezsen çocuğunu öldürürüz" ve bankacı da bu suçu işliyor.**

Burada Vis Compulsiva vardır.Bankacının buradaki durumdan 1 ihtimal kurtulma olasılığı vardır.
Bu örnekte Sakatlayan kişi DOLAYLI FAİLDİR:

Dolaylı failliğin ikinci görünüm şekli; aracının hareketinin tipik olmadığı hallerde iradeye hâkimiyet şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

- **Hatice sevmediği bir arkadaşı olan Yıldırım'a bir telefon gösterir ve Yıldırıma " Bu telefon senin hasmının al ve kır..." Telefon aslında Yıldırım'a aittir. Ve Yıldırım kendine ait olan bir telefonu kırmış olur.**

Bu fiil tipik değildir.
Çünkü Mala zarar verme suçu kendi şahsına ait olan mallar için geçerli değildir.
Kanuni tanımda başkasının zilyedinde olan bir mala zarar vermek kastedilir..
Ancak buradaki telefon başkasının değil Yıldırımındır.
Arkaplanda bulunan Hatice DOLAYLI FAİL olarak değerlendirilir. Çünkü Yıldırım'ın iradesinin üzerinde hakimiyet vardır.

TCK 84.md İNTİHARA YÖNLENDİRME	**(4) İşlediği fiilin anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan veya ortadan kaldırılan kişileri intihara sevk edenlerle cebir veya tehdit kullanmak suretiyle kişileri intihara mecbur edenler, kasten öldürme suçundan sorumlu tutulurlar.**

Bu hüküm olmasaydı da TCK 37/2.md dolayısıyla Dolaylı Fail olarak kabul edilir ve cezalandırılır.

Dolaylı failliğin üçüncü görünüm şekli Hatadan yararlanmak suretiyle iradeye hakimiyet şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Dolaylı Fail Aracıyı hataya düşürebilir..

- **Ali uzağı iyi görmeyen Buseye ileride ağaç var diyerek hasmı Cemale ateş ettirir. Cemal ölür..**

Busenin burada kastı yoktur. Alinin Buse üzerinde fiili hakimiyet kurması söz konusudur.
Buse Taksirle adam öldürmeden doğrudan fail olarak sorumludur. Çünkü kontrol edebilirdi gerekli dikkat ve özeni göstermemiştir.
Ali ise Kasten adam öldürmeden dolaylı fail olarak sorumludur..

Dolaylı Fail Aracıdaki hatadan yararlanabilir...

- **Buse kütük sandığı nesneye ateş etmek istiyor. Ali onun hasmı olduğu Cemali görüyor ancak sesini çıkarmayıp silahı ona veriyor.**

Ali burada Busenin hataya düşmesine sebebiyet vermemekte, yalnızca onda bulunan, mevcut olan bir hatadan yararlanmaktadır.
Ali Dolaylı Faildir.

Dolaylı Fail Aracıyı yanıltabilir...

- **Ali Buseye Cemal seni öldürecek der. Buse Cemalin hareketlerinden şüphelendi ve meşru savunma kapsamında Cemali öldürür.**

Ali burada Buseyi yanılttığı için Kasten öldürmeden dolaylı fail olarak sorumludur.

Dolaylı Fail Kusur yeteneği olmayan bir Aracı kullanabilir.

- **Buse 10 yaşındadır. Ali Buseye oyun oynadıklarını söyleyerek masadan Cemalin telefonunu alıp kendisine getirmesini ister.**

Ali Hırsızlık suçundan dolaylı fail olarak sorumludur.
Burada Busenin bir sorumluluğu yoktur.

Dolaylı Failin Aracısı sınırı aşabilir.

- **Ali Kendisine ait olduğunu söyleyerek Buseden telefonu getirmesini ister. ancak telefon Cemalindir. Buse telefonu alıp giderken niye malını çaldın diyerek Cemali döver.**

Ali Hırsızlıktan Dolayı Fail olarak sorumludur.
Buse Kasten yaralama suçundan doğrudan fail olarak sorumludur.
Ali ise gerekli önlemleri almadığından dolayı taksirle yaralama suçundan dolaylı fail olarak sorumlu olur.

YAN YANA FAİLLİK: **Birden fazla kişinin bir suç tipini aralarında dolaylı faillik, müşterek faillik veya şeriklik ilişkilerinden birisi söz konusu olmaksızın gerçekleştirdiği hallerdir.**

TCK 22.md **TAKSİR**	**(5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.**

ŞERİKLİK

Yardımcı oyuncudur. Azmettirme ve Yardım Etme olmak üzere 2 ye ayrılır.

SEBEBİYET TEORİSİ: Şerikliğin cezalandırılmasının nedeni, şerikin asıl fiil için ya suç işleme kararını uyandırması veya faili fiziki, psikolojik olarak desteklemesi suretiyle bu suçun işlenmesine nedensel olarak katılmış olmasıdır.
Şerik kendisi suç tipine ait normu ihlal etmez, failin norm ihlaline katkı sağlar.

Şeriğin gerçekleştirdiği haksızlık failin gerçekleştirdiği haksızlığa bağlıdır.
Bu yüzden fail cezalandırılırken az miktarda şeriklik eden cezalandırılır.

TCK 40.md **BAĞLILIK KURALI**	**(1) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır. Failin kusurlu olması gibi bir şart yoktur.**

Suçun kanuni tanımında belirtilen haksızlığa değil,
fail tarafından gerçekleştirilen haksızlığa katkı sağlayan fiili nedeniyle şerikin sorumluluğu gündeme gelmektedir.
Bu da bağlılık prensibi olarak nitelendirdiğimiz prensiple ifade edilmektedir.
Bizim hukukumuzda şeriklerin cezalandırılmasının temelini, bağlılık kuralı temelli sebebiyet teorisi oluşturmaktadır.
765 Sayılı TCK döneminde Bağlılık Kuralı bilinmiyordu.

"Bağlılık kuralı suçun işlenmesine bir şekilde katkı sağlayan ancak katkıları faillik derecesine ulaşmayan şeriklerin işlenen fiilden sorumlu olmalarını sağlar. Şeriklerin sorumluluklarının asıl fiil dolayısıyla olduğunu söyler."

Eğer failin gerçekleştirdiği fiil, tipe uygun kabul edilmiyorsa veya hukuka aykırı değilse, hukuka uygun bir fiil ise o takdirde şeriklerin de cezai sorumluluğunun OLMAYACAĞINI söyleyebiliriz.

Haksızlık olduktan sonra şeriklerin cezai sorumluluğu olabilir.
Haksızlık yoksa şeriklerin de cezai sorumluluğu olmaz.
Bağlılık kuralı aslında, suça katılan her kişinin kendi kusurlu fiili oranında cezalandırılmasını kabul eden bir teoridir.

TCK 40.md **BAĞLILIK KURALI**	**(2) Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenmesine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur. Özgü suçlarda, özgü fail niteliğine sahip olmayan kişiler, bu suçların faili olamazlar. Olsa olsa şerik olabilirler.**

BAĞLILIK KURALININ ÖLÇÜSÜ:
Bağlılık kuralı, ceza sorumluluğunu daraltıcı bir kuraldır.
Çünkü bağlılık kuralının, azmettiren ve yardım edenin sorumluluğunu sınırlandırdığı anlaşılmaktadır.

TCK 40.md **BAĞLILIK KURALI**	**(3) Suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.**

- **Failimiz Ali, bir eve girecek, kasayı açacak, kasanın içerisinde olduğu düşünülen pırlantaları alıp olay yerinden ayrılacak. Buse ve Cemal de buna şerik olarak iştirak ediyorlar.**
  Ali, eve girmek için kapıya geldi. Elinde her kapıyı açabilecek bir anahtar var. Tam sokacaktı, "ben ne yapıyorum ya, benim gibi bir adama yakışır mı bu?" dedi, çekti gitti. Evden içeri girmedi.

Burada Buse ve Cemal hakkında suça teşebbüs hükümleri uygulanmaz. Çünkü Alinin fiiline bağlıdırlar.
Ali burada Anahtarlık kısmına anahtarı sokmamıştır.
Eğer soksaydı evet fiilin icra aşamasına geçtiğini söyleyebilirdik ancak burada Hazırlık aşamasında kalmıştır.
Teşebbüs aşamasına geçilmemiştir. dolayısıyla Ali Buse ve Cemalin Hırsızlığa teşebbüs suçundan sorumluluğu yoktur..

- **Ali fail olsun, Buse ve Cemal de şerik olsun. Bunlar, yağma suçunu işlemeyi kararlaştırıyorlar. Yoldan geçen birisine tabanca doğrultup veya bıçak çekip üzerindeki kıymetli eşyaları alacaklar. Sonrasında Ali, gözüne birisini kestiriyor. Adamın yanına bıçakla gidiyor. Sonrasında bir bakıyor, adam elinde taşıdığı ve içinde para olduğunu düşündüğü çantayı yere koyuyor ve sonrasında çantayı bırakarak olay yerinden uzaklaşıyor. Ali da hemen çantayı bulunduğu yerden alıp olay yerinden uzaklaşıyor.**

Somut olayda failin gerçekleştirdiği suç, hırsızlık suçudur.
Bu durumda şeriklerin cezai sorumluluğu, failin fiiline bağlı olduğundan ve failin fiili de yağma suçunu değil, daha az cezayı gerektiren hırsızlık suçunu oluşturacağından, şeriklerin sorumluluğu da otomatik olarak yağmadan HIRSIZLIĞA düşecektir.

TCK 94.md **İŞKENCE SUÇU**	**1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan 12 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.** **(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.**

Burada kişinin suça katılımı, yardım etme veya azmettirme boyutunda kalmış olsa dahi bu kişi, fail olarak cezalandırılır.
Bu gibi durumlarda da özel faillik niteliği taşımayan kişi, suçun nitelikli halinden fail olarak sorumlu olmayacaktır.

Kamu görevlisi olmayan ancak fiil üzerinde hâkimiyet kurmuş olan diğer kişi ise, suçun temel şeklinden fail olarak sorumluluğu söz konusu olacaktır.

- **Ali 204/1 uyarınca resmi belgede sahtecilik suçunu işleyebilirim. Yanındaki kamu görevlisi kişi ise 204/2 uyarınca işleyebilir. İkisi birlikte resmi belgede sahtecilik yapıyoruz. Acaba Ali, kamu görevlisi arkadaşımın gerçekleştirdiği 204/2'deki suç bakımından şerik olarak mı değerlendirilecek, yoksa 204/1'deki müstakil suç tipi bakımından fail olarak mı değerlendirilecek?**

Burada asli norm-tali norm ilişkisi (failliğin şerikliğe göre önceliği kuralı) söz konusudur ve asli normun önceliği ilkesi gereğince, özel faillik niteliğine sahip olmayan kişi, sadece asli normdan dolayı fail olarak sorumlu tutulacaktır.

Eğer kişinin gerçekleştirdiği haksızlık, kanun tarafından faillik konumunda değerlendiriliyorsa, başka bir kanun maddesinde de fail değil şerik olarak cezalandırılması söz konusuysa, burada söz konusu kişinin fail olarak cezalandırılması asıldır.

Şeriklerin sorumluluğu, faillerin şahsına ve işlediği fiille bağlılık arz etmektedir. Şerikler, icrasına kasten katıldıkları fiile göre sorumlu olacaklardır.

- **Ali, kendi babası Buse'yi öldürmesi için Ceyda'yı azmettirdi, yani kiralık katil olarak tuttu.**

1.Görüş:
Burada eğer fail, öldüreceği kişiyle azmettiren kişi arasında bir akrabalık ilişkisi olduğunu biliyorsa nitelikli hal, fail bakımından da uygulanması gerekir.
Fail bakımından uygulandığı zaman, doğal olarak şerik bakımından da nitelikli hal uyarınca cezalandırılma söz konusu olmalıdır.

2.Görüş:
Burada fiili gerçekleştiren kişi, yani fail ile mağdur arasında daha ağır ceza verilmesini gerektiren nitelikli hal sonucunu doğurabilecek bir ilişki söz konusu olmadığından dolayı.
Burada fail ile azmettiren de suçun temel şeklinden dolayı cezalandırılacaktır.

2.Görüş destekleniyor.

82. maddede düzenlenmiş olan kan gütme saiki, töre saiki gibi saiklerle suçun işlenmesi durumunda bu ağırlatıcı nedenler, azmettiren bakımından uygulama alanı bulacak mıdır?
Yargıtay burada, bu gibi nitelikli halleri vasıflandıran durumların, şeriklere sirayet edeceğini kabul etmektedir.

- **Kan gütme saikiyle Ali, Buse'yi öldürmeyip de A, Ceyda'yı azmettirip Buse'yi öldürmesini sağlarsa, yine Ali bakımından kan gütme saiki dolayısıyla daha ağır şekilde ceza verilmesi gerektiği, Yargıtay tarafından ifade edilmektedir.**

Yargıtay'ın görüşü doğru değildir.
Zira kast dışında amaç veya saikin manevi unsur olarak arandığı nitelikli hallerden ancak bu saikle hareket eden kişi, müşterek fail olarak sorumlu tutulur.
Azmettirende bulunan bu saikten, bu saikle hareket etmeyen faili sorumlu tutabilmek mümkün değildir.

AZMETTİRME:

Suç işleme hususunda o ana kadar bir fikri olmayan kişinin, başkası tarafından suç işlemeye karar verdirilmesidir.
"EŞEĞİN AKLINA KARPUZ KABUĞU SOKMAK"

Azmettirenin cezalandırılmasının nedeni, failin iradesini etkilemesidir.
Kişinin iradesi üzerinde etki oluşturulmakta ve fiil üzerinde doğrudan doğruya hâkimiyet kuran bir başkasına, söz konusu suç işlettirilmektedir.

TCK 38.md **AZMETTİRME**	**(1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.** **(2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.** **(3) Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.**

- **Beyza Fatihi döveceğine Tutkuyu tutup Fatiği dövdürtmüştür.**

C de kasten yaralamadan dolayı ceza alacak, A da aynı ceza ile cezalandırılacak.

AZMETTİRMENİN ŞARTLARI:

1. **Bir kişiye suç işleme kararı verdirilmesi gerekir.**

Azmettirilen kişinin daha önce bir suç işleme kararının olmaması gerekir. Eğer azmettirilen kişinin, daha öncesinde bir suç işleme kararı söz konusuysa o takdirde azmettirme söz konusu olmayacaktır. Bu gibi durumlarda azmettirmeye teşebbüs ya da yardım etme durumları söz konusu olabilecektir.
Suçun icra tarzına ilişkin yer, zaman, araç vs. faildeki kararın şeriklerce değiştirilmesi, azmettirme olarak değerlendirilmez.

- **Fatih Beratı kız arkadaşını ayarttığı için dövmek istiyor. Bunu gelip Yıldırıma anlatıyor. Yıldırım da,**
  "dövmek sadece namusunu temizlemek için yeterli olmaz, ben senin yerinde olsam onu öldürürdüm, sen de kafasına bir tane sık" diyor.

Aslında kafasında kasten yaralama suçu vardı, aklına kasten öldürme suçunu soktu. Kasten öldürme suçu bakımından o kişinin azmettiren sıfatıyla cezalandırılması sorumluluğunun olacağını söyleyebiliriz.

- **Ahmet, Bahriye gidiyor "ben şu adamın bıçakla parasını alacağım, yağmalamak istiyorum" diyor. Bahri de, "bıçakla niye yapıyorsun, tabancayla yap daha sağlam olur" diyor.**

Ahmet, burada onu dinleyip tabancayla yağma suçunu gerçekleştirirse, burada yine değişen bir şey olmaz. Bunu azmettirme olarak nitelendiremeyiz.

2. **Azmettirilen fiilin işlenmiş olması gerekir.**

Azmettirmeden dolayı sorumluluğun söz konusu olabilmesi için bu fiilin tamamlanması veya en azından teşebbüs aşamasında kalmış olması gerekmektedir. Suç işleme kararı olmayan birisine suç işleme kararı aldırdınız. Ancak azmettirilen kişi, fiilin icrasına başlamadı yani teşebbüs aşamasına gelmedi. Bu gibi durumlarda da biz "sonuçsuz kalmış azmettirme"den bahsediyoruz.
Sonuçsuz kalmış azmettirmenin söz konusu olduğu durumlarda da cezai sorumluluk söz konusu olmayacaktır. Çünkü 40/3 uyarınca, suçun en azından

teşebbüs aşamasına gerekmektedir.

3. Azmettirenin kasten hareket etmiş olması gerekir.

Doğrudan kastla hareket etmesinin yanında, olası kastla hareket etmiş olması da yeterlidir. Taksirle azmettirmenin söz konusu olmayacağını bilmemiz gerekiyor.

Azmettirenin kastının, bir fiile ve suç işlemeye karar verdirecek kişiye yönelik olması gerekmektedir.

Failin, azmettirenin istediğinden fazlasını yapması halinde 2 durum söz konusudur.

- Mert, Beyzaya "git Dilaranın ağzını burnunu kır" diyor. Beyzada gidiyor, Dilaranın ağzını burnunu kırdıktan sonra dayanamıyor, bir de cebinde taşıdığı bıçağı alıp Dilaranın kalbine saplıyor ve ölümüne sebebiyet veriyor.

Bu gibi durumlarda işlenen suçun, azmettirilen suça göre daha ağır cezayı gerektiren suçlar olduğu hususunu dikkate aldığımızda, işlenen fiilin azmettirenin iradesi dışında olmasından kaynaklı olarak, bu suçlardan azmettirenin sorumlu olmayacağını söyleyebiliriz.

Buna karşılık, işlenen suçun azmettirilen suça göre daha az cezayı gerektiren bir suç olması halinde, azmettirenin işlenen suçtan dolayı sorumlu tutulabilmesi için, azmettirilen suçla işlenen suçun aynı nitelikte olması gerekmektedir.

Buna karşılık, işlenen suçun azmettirilen suça göre daha az cezayı gerektiren bir suç olması halinde, azmettirenin işlenen suçtan dolayı sorumlu tutulabilmesi için, azmettirilen suçla işlenen suçun aynı nitelikte olması gerekmektedir.

- Yağmaya azmettirildi, sonrasında yağma suçunu işlemedi hırsızlık suçunu işledi.

Bu gibi durumlarda, hırsızlık suçundan dolayı sorumluluğu söz konusu olacaktır. Ama hırsızlık dedi yağma yaptı, yağmadan dolayı sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.

İkinci ihtimalde ise azmettirilen, azmettirildiği suçun sınırını nicelik itibariyle aşmış olabilir.

- Azmettiren, kasten yaralamanın temel şeklini işlemesini istemişken azmettirilen, silah kullanarak bu suçu işlemiş olabilir.

- Kasten yaralamanın temel şeklini işlemesi için azmettirilen bir kişi, mağdurun gözünü kör etmek suretiyle, bu suçun daha ağır ceza verilmesini gerektiren nitelikli şeklini işlemiş olabilir.

Bu gibi durumlarda, yani suçun nitelikli veya neticesi sebebiyle ağırlamış hallerinin gerçekleşebileceği hususunda azmettirenin olası bir kastı varsa, bu ağır neticeden sorumlu tutulabileceğini söyleyebiliriz.

Buna karşılık azmettirilenin, azmettirenin kastına göre nicelik yönünden gerçekleştirdiği önemli sapmalar, azmettirene yüklenemez.

- Hırsızlık için azmettirilen kişinin girdiği evde, ev sahibini öldürmesi veya ev sahibine tecavüz etmesi gibi durumlarda önemli bir sapma durumu söz konusudur

Bu gerçekleştirilen neticenin azmettirene tahmil edilmesi mümkün değildir.
O nedenle sadece hırsızlık suçundan dolayı sorumlu olacaktır.

Azmettirme durumunda kanun koyucu, izlemiş olduğu suç siyaseti gereği azmettirenin, azmettirilenin işlediği suçun cezasıyla cezalandırılmasını öngörmüştür.
Bunun istisnasını 38/2 oluşturmaktadır.
Yine 38/3'te, azmettirenin belli olmaması halinde verilecek cezada indirim yapılması ifade edilmektedir, çok da önemli değildir.

YARDIM ETME:

Yardım etmede yardım eden, failin suç tipini gerçekleştirmesine teşvik etmekte, kolaylaştırmakta ve destek olmaktadır.
Faillik ve azmettirme kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayan katkıların, yardım etme olarak değerlendirilmesi pekâlâ mümkün olabilir.
Yardım etmede yardım eden kişi, suç tipinin icrası üzerinde hâkimiyet kurmamaktadır.
O nedenle zaten bunu biz yardım eden olarak değerlendiriyoruz.
Kanun koyucu bazı durumlarda, yardım etme olarak nitelendirilebilecek fiilleri, bağımsız suç tipleri olarak düzenleme yoluna da gidebilmektedir.

- **Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma başlıklı 190. maddede, 191. maddede yaptırım altına alınmış bulunan,**

Kullanmak için uyuşturucu veya
uyarıcı 12 madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçuna iştirak kapsamında değerlendirilebilecek özel yer, donanım veya malzeme sağlamak, kullanılanların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemleri almak, kullanma yöntemleri konusunda bilgi vermek gibi bazı hareketleri, izlemiş olduğu suç siyaseti gereği, bağımsız bir suç tipi şeklinde düzenleme yoluna da gitmiş olabilir.

Yardım etme, maddi veya manevi şekilde olabilir.
Mağdurun yaşam alışkanlıkları hakkında bilgi vermek veya hırsızlık için girilecek bir evde bulunan alarmın devre dışı bırakılmasına ilişkin yöntemlerin öğretilmesi veya suçta kullanılacak silahın temin edilmesi gibi durumların hepsi yardım etmedir.

Yardım edenin cezalandırılabilmesi için neticenin gerçekleştirilmesi şart değildir.
Teşebbüs aşamasında kalmış olması da bizim açımızdan yeterlidir.
40/3'te bunu açık bir şekilde belirtmiş.

TCK 39.md **YARDIM ETME**	**(1) Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.** **(2) Aşağıdaki hallerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur:** **a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.** **b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.** **c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.**

Burada suça azmettirme ile suç işlemeye teşvik etme veya suç işleme kararını kuvvetlendirme kavramlarını birbirinden ayırarak incelememiz gerekmektedir.
Suç işlemeye teşvik etme durumunda, failde suç işleme düşüncesini uyandırma, bu konuda onu destekleyip vereceği kararı onaylama düşüncesi yatmaktadır.

Kişide azmettirmeden farklı olarak, bir suç işleme fikri ve düşüncesi vardır.

Ancak bu fikri hayata geçirme noktasında kişi, kararsızlık yaşamaktadır.
"Sen korkak değilsin, erkek adamsın, hiçbir şeyden korkma çekinme"
diyerek suç işlemeye teşvik edilebilir.
Suç işlemeye teşvik etmeyi de, uyuyan devi uyandırma şeklinde ifade edebiliriz.

Suç işleme kararını kuvvetlendirmede de kişi tarafından verilmiş bir suç işleme kararı vardır.
Ancak çeşitli nedenlerle bunu hayata geçirememektedir.
"Ben olsam ben de aynısını yapardım, helal olsun sana"
vs. diyerek burada da yine kişinin cesaretlendirilmesi durumu söz konusudur.

Suçun işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını söyleyebilir.
"Sen cezaevindeyken gözün arkada kalmasın, karın ve çocukların bana emanet"
şeklindeki sözlerin hepsi, fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek olarak değerlendirilebilir.

Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek, suçun işlenmesinde kullanılan araçların sağlanması da yine yardım etme başlığı altında değerlendirilebilir.

Son olarak, suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırabilir.

- Kavga sırasında failin elindeki silah yere düştü. Öldürmek istediği kişi de, düşen tabancaya tekme attı ve silah uzak bir yere fırladı.

Failin arkadaşlarından bir tanesi eğer o tabancayı alıp faile götürecek olursa, bu gibi durumlarda da yine suçun işlenmesinde sırasında yardımda bulunarak fiilin icrasını kolaylaştırmaktan bahsedebiliriz.

Yine gözcülük de bu başlık altında değerlendiriliyor.

Ama nasıl gözcülük?
Tenha yerdeki kuyumcunun soyulması için yapılan gözcülük, bu kapsamda değerlendiriliyor.

Çünkü suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırıyor.
Kalabalık yerde gözcülük yapan kişiyi müşterek fail olarak değerlendirirken, tenha yerde gözcülük yapan kişiyi yardım eden olarak değerlendirmiştik.

-İÇTİMA-

"Kaç tane fiil varsa o kadar suç, kaç tane suç varsa o kadar ceza vardır"
Yani adam 5 tane fiil işledi, 5 tane suç ihlal etti, 5 suç dolayısıyla da 5 ayrı ceza alacak ve bunlar alt alta yazılıp toplanacak.

Normalde temel kuralımız budur.

Ancak toplama yapmak suretiyle cezaların toplanması veya suçların toplanması olarak nitelendirdiğimiz kuralın istisnasını, suçların içtimaı dediğimiz müessese oluşturmaktadır.
Başka bir deyişle, suçların içtimaı halinde gerçek içtima kurallarının uygulanmayacağını rahatlıkla ifade edebiliriz.
(Gerçek İçtima Kuralları = Alt alta toplama)

Suçların içtimaı ve cezaların içtimaı ayrımının ortak özelliği, aynı fail tarafından gerçekleştirilen birden fazla suçun varlığıdır.
Şayet suçların içtimaı kapsamına giren bir durum söz konusu ise o takdirde artık cezaların içtimaına ilişkin kurallar uygulanmaz.
Yani birinin olduğu yerde diğeri olmaz.
Bir olayda eğer fikri içtima kuralını uyguluyorsak yani suçların içtimaını eğer benimsediysek cezaların içtimaını dışlamışız demektir.
Eğer somut olayda cezaların içtimaını kabul ettiysek o zaman suçların içtimaını dışlamışız demektir.

Cezaların İçtimaı 5275 sayılı ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı hakkında kanundur. Çünkü cezaların içtimaının suç teorisiyle alakalı bir tarafı yoktur.

5237 sayılı TCK'nın izlemiş olduğu suç siyaseti gereği, suçların içtimaına ilişkin durumları daraltma yoluna gitmiş bulunmaktadır.
Zincirleme suçun kabulü için gibi fiilin aynı mağdura karşı işlenmesi gerektiği şartı kanuna getirilmiş ve hem zincirleme suç hem de aynı neviden fikri içtima kurallarının bazı ağır suçlar bakımından uygulanmayacağına ilişkin kanunda düzenlemeler getirilmiştir.

- Cinsel saldırı suçunun veya yağma suçunun işlenmesi sırasında kullanılan cebrin, kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerine neden olması durumunda,

Fail hakkında hem cinsel saldırıdan veya yağma suçundan hem de kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşmış şeklinden dolayı ceza verilmesine ilişkin düzenlemelere yer verilir.

Kanun Koyucu bazı durumlarda suçun içtimasının uygulanmasını istemeyebilir. Cezaların içtiması kurallarını uygulamasını isteyebilir.
Kanun koyucu iradesini böylelikle açık bir şekilde ortaya koymuş oluyor. Bu tabi her suç tipi açısından geçerli değil.
Çünkü kural, aslına baktığımız zaman birden fazla suç olduğu zaman cezaların içtimaı dır. Suçların içtimaı, istisnai bir kuraldır.

Ceza hukukunda bizim bildiğimiz, genelde de karşılaştığımız durum gerçek içtimadır.
Teker teker suçların cezalarını yazarız, 5 tane suç 5 tane ceza var toplarız 3 yıl 5 yıl 2 yıl 8 yıl totalde 24 yıl deriz, buna cezaların içtimaı deriz.

Cezaların içtimaı kural, suçların içtimaı ise istisnai bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır

TCK'nin birçok maddesinde, esasında tek fiille işlendiği için suçların içtimaı kapsamında değerlendirilecek olan suçlar bakımından gerçek içtima hükümlerine göre, ayrı ayrı cezalandırma yapılması yoluna gidilmesi gerektiğine ilişkin hükümlere de yer verildiğini görmekteyiz.

- **Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mal varlığına zarar verme suçlarından birisinin işlenmesi halinde,**

hem tehdit suçundan hem de diğer suçlardan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmolunması gerektiği açıkça belirtilmiştir.

- **Resmi ve özel belgede sahtecilik suçunun işlenmesi sırasında başka bir suçun işlenmiş olması, örneğin dolandırıcılık suçunun da işlenmiş olması durumunda,**

hem resmi ve özel belgede sahtecilik suçundan hem de dolandırıcılık suçundan dolayı, ayrı ayrı cezaya hükmolunacağı yine kanunun 212. maddesinde açık bir şekilde ifade edilmiş.

Bu kurallar özel içtima kuralları olarak nitelendirdiğimiz kurallardır.

Amaç suç - Araç suç ilişkisinin olduğu durumlarda da, amaçlanan suçun işlenmiş olması, araç suçtan dolayı failin cezasız kalması sonucunu doğurmayacak ve fail ayrıca araç suçtan dolayı da cezalandırılacaktır.
Yani gerçek içtima kuralları dediğimiz kurallar uygulanacaktır.

TCK'de bazı suç tiplerinde bu hususa ilişkin özel düzenlemelere yer verilmiştir.

- **İhaleye fesat karıştırma suçu dolayısıyla menfaat temin eden kamu görevlileri, ayrıca bu nedenle, ilgili suç hükmüne göre de cezalandırılacaktır.**

Yani bir rüşvet karşılığında ihaleye fesat karıştırmış kamu görevlisi, hem ihaleye fesat karıştırma suçundan hem de rüşvet suçundan dolayı ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Yani gerçek içtima kuralları burada uygulanacaktır.
Buradaki amaç suç, rüşvet almaktır.
Araç suç ise ihaleye fesat karıştırmaktır.
Amaç suç araç suç ilişkisinin olduğu durumlarda da, eğer bir aksine düzenleme yoksa gerçek içtima, yani suçların içtimaına ilişkin hükümleri uygulamamız gerekmektedir.

- **Hırsızlık suçunun daha kolay işlenebilmesi için evde veya bankadaki güvenlik görevlisinin öldürülmesi olayını düşünelim.**

Buradaki amaç suç, hırsızlıktır.
Araç suç ise güvenlik görevlisinin öldürülmesidir.
Böyle durumlarda da fail, hem hırsızlık suçundan hem de insan öldürme suçundan ayrı ayrı sorumlu olacak ve burada suçların içtimaına ilişkin hükümler değil, gerçek içtimaya ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Suçların içtimaı ile ilgili hükümler, ceza kanunumuzun 42, 43 ve 44. maddelerinde düzenlemiş bulunmaktadır.

- **TCK 42. md de bileşik suç,**
- **TCK 43. md de zincirleme suç,**
- **TCK 44. md de ise fikri içtima**

konularının düzenlendiğini görmekteyiz.
O halde bu üç durumda suçların içtimai ettiği, yani ortada birden çok suç bulunduğu fakat faile tek bir ceza verileceğinin kabul edildiğini söyleyebiliriz.

Bileşik suç aslında baktığınız zaman, teknik olarak suçların içtimaı hallerinden birisi değildir ve bu nedenle de suçların içtimaı başlığı altında bileşik suç kurumuna yer verilmiş olmasının yanlış bir tercih olduğunu söyleyebiliriz.
Çünkü bileşik suçta, hukuki anlamda ortada TEK BİR FİİL VE TEK BİR SUÇ VARDIR.

Biz "suçların içtiması" diyoruz.
Tek bir suçun olduğu yerde, suçların içtiması kurallarının uygulanması söz konusu olamaz.

Suçların içtimaının klasik iki örneği vardır:
Zincirleme suç ve fikri içtima.
Bileşik suçu ayrı bir tarafta tutabiliriz.
O halde ortada birden çok suç yoksa yani tek bir suç varsa ne zincirleme suç hükümlerinden ne de fikri içtima hükümlerinden bahsedebilmek mümkün değildir.

Failin, birden çok suç işlediği her durumda mutlaka suçların içtimaından bahsedileceğini söylemek de mümkün değildir.
Suçların içtimai, birden çok suç arasında çeşitli bağlanma noktalarının varlığını şart koşan bir hukuki müessesedir.

- **Ben şimdi sokağa çıktım. Yolda birisini gördüm, küfür ettim. Sonra yoluma devam ettim. Başka birisini gördüm, ona bir tokat attım. Ondan sonra biraz daha ilerledim. Birisini gördüm ona cinsel saldırı suçu işledim. Ondan sonra yürümeye devam ettim, yağma suçu işledim. Sonra biraz daha yürümeye devam ettim, birisinin telefonunu çaldım. 300 500 metre daha gittim birisini öldürdüm.**

Burada işlenilen suçlar arasında hiçbir bağlantı yoktur. Dolayısıyla burada suçların İçtimai kurallarını değil Gerçek İçtima, Cezai İçtima kurallarını uygularız.

Gerçekten de 43. maddenin 1. fıkrasına baktığımız zaman, zincirleme suçun varlığı için bir suç işleme kararına bağlı olarak aynı mağdura karşı, aynı suçun birden fazla kez işlenmiş olması aranmaktadır.
Zincirleme suç halinde ortada hem birden çok fiil hem de birden çok suç bulunmaktadır.

Ancak kanun koyucu izlemiş olduğu suç siyaseti gereği bu fiiller arasında bir bağlanma noktası olması şartıyla bu suçları zincirleme suç kalıbı altında değerlendirme noktasında görüş belirtmiştir.

Demek ki birden çok suç arasında eğer kanun koyucunun aradığı anlamda bağlanma noktaları varsa o takdirde gerçek içtima hükümlerine,
yani cezaların içtiması hükümlerini değil, suçların içtiması hükümlerini uygulayacağız.

CEZALARIN İÇTİMAI	**< = >**	**GERÇEK İÇTİMA**
SUÇLARIN İÇTİMAI	**< = >**	**FİKRİ İÇTİME ZİNCİRLEME SUÇ**

Fikri içtimada, tek fiille işlenen birden çok suç, aynı suçlar olabileceği gibi farklı suçlar da olabilir.

- ➔ **Eğer tek bir fiille işlenen birden fazla suçun hepsi aynı suçlar ise**
  AYNI NEVİDEN FİKRİ İÇTİMA

- ➔ **Eğer tek bir fiil ile işlenen birden fazla suç, farklı suçlar ise,**
  FARKLI NEVİDEN FİKRİ İÇTİMA

Zincirleme suç ve fikri içtima müessesesinin ortak noktası
"Suçların çokluğu, yani birden çok suçun olması" olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fikri içtimada birden çok suç, tek bir fiille işlenirken
Zincirleme suçta aynı suçun birden çok fiille, birden fazla işlenmesi söz konusudur.

Fiil tekliği ve fiil çokluğu kavramlarının, suç tekliği ve suç çokluğu kavramlarıyla aynı anlama gelmediğidir.
Fiilin tek olduğu her durumda mutlaka suçun tek olduğunu söyleyemeyiz.

O nedenle fiil tekliği kavramının, fikri içtima bakımından hayati bir önem taşıdığını söyleyebiliriz.

Fiil tekliği-fiil çokluğu ayrımında esas alacağımız ölçüt HAREKETTİR.
Hareket tek ise fiilin de tek olduğu sonucuna varmamız gerekecektir.

765 sayılı TCK'da, fiil eşittir hareket şeklinde değerlendirilmiyordu.
5237 sayılı TCK'da fiil eşittir harekettir.

- **Adem tabancasını çıkardı, tabancasında tek bir mermi var. Tek bir mermiyi ateşledi ve bu tabancadan çıkan mermi önce Beyza'ya isabet etti, Beyza'yı yaraladı. Beyza'nın vücudundan çıktıktan sonra da arkasında bulunan Cemre'ye isabet etti ve Cemre'nin yaralanmasına sebebiyet verdi.**

765 Sayılı TCK'ya göre olaya yaklaşalım:
İkisinin de yaralanmasına sebebiyet verdi.
Burada iki fiil var demeniz gerekir.
Çünkü sonuçta iki kişi yaralanmış, iki tane netice var.
Onedenle nedensellik bağı da somut olayda gerçekleştiğinden dolayı burada iki fiilin varlığından söz edilir dememiz gerekiyor.

5237 sayılı TCK'ya göre olaya yaklaşalım:
Failin gerçekleştirmiş olduğu hareket, tek olduğu için her ne kadar birden fazla kişinin yaralanmasına sebebiyet vermiş olsa bile bu hareket, bunu bizim tek bir fiil olarak değerlendirmemiz gerekmektedir.

765 Sayılı TCK döneminde bu vermiş olduğumuz örnekte, fikri içtima hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktı. Çünkü birden fazla fiil vardı.

5237 Sayılı TCK döneminde artık, burada tek bir fiil olduğu için, tek bir fiil ile birden fazla suç ve bu suçlar da aynı suç, kasten yaralama olduğu için aynı neviden fikri içtima hükümlerinin kural olarak uygulanabileceğini söyleyebiliriz.

Hareketin doğal anlamda ve hukuki anlamda hareket olmak üzere farklı şekilde değerlendirmeye alınır.

Doğal anlamda hareket tekliği:
Kişiliğin bedeni bir davranışla dışa vurulmasıdır.
Bedeni davranışın sayısını esas alırız.
Bir mermiyle birden çok kişinin öldürülmesi veya tek bir sözle birden çok kişiye hakaret edilmesi veya fırlatılan bir taşla önce vitrin camının kırılması, sonrasında da içeride bulunan kişinin yaralanması halinde, hareketin tektir.

Hukuki anlamda hareketin tekliği:
Hukuki anlamda normatif olarak nasıl değerlendirildiğine bakarız.
Doğal anlamda birden fazla hareketin hukuki nedenlerden dolayı değerlendirmesinde birlik oluşturduğu haller söz konusuysa, tek hareketin varlığını kabul etmemiz gerekmektedir.
Bizim için önemli olan, hukuki anlamda hareketin ne anlama gelmiş olması gerektiğidir.

Kanun koyucu bazen çok uzun süren davranışları, tek suç olarak da değerlendirilmektedir.
Suç işlemek için kurulmuş bir örgüte üye olmak, eziyet ve işkence suçları gibi tipik hareketin belirli bir süre devam ettirilmesinin gerektiği suç tiplerinde,

- **Adam 1980 yılında bir terör örgütü kurmuş veya çıkar amaçlı suç örgütü kurmuş. Sene olmuş 2021, aradan 41 yıl geçmiş, hala suç işlenmeye devam ediyor.**

Bu 50 yıl da olabilir, 60 yıl da olabilir.
Çünkü süreklilik arz ediyor.
TCK 220. md de suç işlemek için örgüt kurma
TCK 94.md de işkence ve eziyet
suçları bakımından da hareketin belirli bir süre devam etmesi gerekiyor.

- **4-5 tane bekçi, bir tane adamı yere yatırmışlar, bir tanesi tabancasını koşarken düşürdü.**

Orada yapılan yere yatırmaları, bir tanesinin tekme atması, diğerinin yumruklaması falan bunlar, ceza hukuku anlamında işkence olarak nitelendireceğimiz fiilleri vücuda getirmez.
İşkence olarak nitelendirilecek fiillerin belirli bir süreklilik arz etmesi gerekmektedir.
Yani kişinin üzerinde sigara söndürülmesi veya yumruk atılması, tokat atılması, hakaret edilmesi gibi fiiller anlık olarak gerçekleştirilirse eğer, işkence suçuna veya kamu görevlisi olmayan kişiler bakımından eziyet suçunu gündeme getirmeyecektir.
Bunun belirli bir süreklilik arz etmesi gerekecektir.
Belirli bir ağırlıkta, belirli bir boyuta varması gerekecektir.

FİKRİ İÇTİMA

Fikri içtima, failin bir fiil ile ya birden fazla farklı suç işlemesi veya aynı suçu birden fazla işlemesi halidir.

- ➔ **Eğer tek bir fiille işlenen birden fazla suçun hepsi aynı suçlar ise AYNI NEVİDEN FİKRİ İÇTİMA**
- ➔ **Eğer tek bir fiil ile işlenen birden fazla suç, farklı suçlar ise, FARKLI NEVİDEN FİKRİ İÇTİMA**

Demek ki fikri içtima dediğimiz kavramdan bahsedebilmemiz için iki koşulun bir arada olması gerekmektedir.
Birincisi fiilin tek olması, ikincisi tek fiille birden çok suçun işlenmesi.
<u>"Fiil tek olacak, tek fiille birden fazla suç işlenecek"</u>

- **Failin bir kişinin camını kırmak için atmış olduğu taşla, aynı zamanda orada bulunan bir kişinin yaralanmasına sebebiyet verdiği bir durumu hayal edelim.**

Fiilin tektir. Adam almış taşı bir kere fırlatmış.
Fiilin hukuki anlamda tek olduğunu pekâlâ söyleyebiliriz.

Bu tek fiille birden fazla suç işlenmiştir.
Mala zarar verme artı kasten yaralama suçu.
Farklı neviden fikri içtima. Çünkü farklı suçlar işlenmiş tek bir fiil.

- Avşin, Mert'in aracına yanıcı bir madde fırlatmak suretiyle Mert'in aracını yakıyor.

Fiil tektir. Avşin yanıcı maddeyi alıp arabanın üstüne fırlatmış.
Avşin bu tek bir fiille birden fazla suçun oluşumuna sebebiyet vermiştir.
mala zarar verme artı genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu.
Farklı neviden fikri içtima. Çünkü farklı suçlar işlenmiş tek bir fiil.

TCK 44.md FİKRİ İÇTİMA	(1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

Demek ki ceza kanununun 44. maddesinin başlığı her ne kadar fikri içtima olsa da, biz bunu "farklı neviden fikri içtima" olarak anlamak durumundayız.
Ceza olarak bu suçlardan en ağırının cezasını vermemiz gerekir.
"Bir fiilden dolayı birden fazla cezalandırılmanın önüne geçilmesi amaçlanır"
Hocamız bu görüşün de terk edilmesi gerektiğini düşünüyor.

1.Görüş (Meseleye içtima demenin anlamı yok):
Fikri içtima halinde tek fiil bulunduğu için ortada tek bir suç vardır.
Hareket tekse zaten ortada birden çok suçta bulunamayacağı için faile tek suç cezasının verilmesinden daha doğal hiçbir şey yoktur.

2.Görüş (Bu görüşü benimseyeceğiz):
Suçun tekliği çokluğu, fiilin hareketin sayısına göre değil, ihlal edilen normların sayısına göre belirlenmelidir.
Fiilin tek olması suçların da tek olması sonucunu doğurmaz.
Her ne kadar ortada tek bir fiil varsa da, failin gerçekleştirmiş olduğu bu fiil ile birden farklı kanun hükmünü ihlal ettiği ortadadır.

Dönmezer Erman'a göre
Fikri içtima halinde faile tek bir ceza verilmesinin sebebi, failin hukuk düzenine karşı gelmek, sosyal barışı bozma iradesindeki birliktir. Yani failin tek iradesi vardır. Hukuk düzeni bozmak istemiştir.
O nedenle faile tek ceza verilir diyor.

Kayıhan İçel'e göre
Fikri içtima halinde faile tek ceza verilmesini haklı gösterebilecek herhangi bir sebep yoktur. Tek bir fiille birden çok suçu, zamandan tasarruf ederek işleme becerisi gösteren failin ödüllendirilmesi, haksızlığın daniskasıdır.
Yani fikri içtima halinde de gerçek içtima ilişkin hükümleri uygulamamız gerekir.

Sapma ile ilgili olarak da 765 ile 5237 arasında önemli bir farklılık olduğunu göreceksiniz.
O farklılık da şudur:

765 sayılı ceza kanununun 52. maddesinde sapmaya ilişkin bir düzenlemeye yer verilmişti.
Hedefte sapma denilen bir sapma türü söz konusuydu.

- **Kişiyi öldürmek için ateşlenen silahtan çıkan kurşunun, mağdura isabet etmeden duvara çarpması nedeniyle sekerek bir başka kişinin yaralanmasına sebebiyet veriyor.**

Hedeflenen kişi açısından kasten öldürme suçunun teşebbüs aşamasında kaldığını söyleyebilirsiniz. Ancak bu sekme sonucu, yaralanmasına neden olunan kişi açısından ise taksirle yaralama suçu söz konusu olabilir.
İşte bu gibi durumlarda,
kişi işlediği tek bir fiil ile birden fazla suçun oluşumunasebebiyet vermektedir ve bu suçlar farklı suçlardır.
Bir tanesi kasten öldürmeye teşebbüs, bir tanesi de yaralama şeklinde karşımıza çıkmaktadır ve bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren ile cezalandırılması gerektiğidir.
En ağırı kasten öldürmeye teşebbüs suçudur.

ESKİ TCK 52.md **FİİLİ YANILMA (SAPMA)**	**(1)Bir kimse bir hata veya sair bir arıza yüzünden cürmü kast ettiği şahıstan başka bir şahsın zararına işlemiş olursa cürümden zarar gören kimsenin sıfatından neşet eden ve cezayı şiddetlendiren esbap faile tahmil olunmaz. Belki cürüm kast olunan şahsa karşı işlenmiş gibi telâkki olunarak, fail cürmün tazammun edebileceği esbabı muhaffefeden istifade eder.**

5237'de böyle bir hüküm yok.
Bazı yazarlar doktrinde 52. maddeyi kanuna almayı unuttular diyordu.
Bu gibi durumlarda içtima kurallarının uygulanarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir diyor. (Hocamız da bu görüşe katılıyor)

FİKRİ İÇTİMANIN ŞARTLARI:

1. **FİİLİN TEK OLMASI: Fiil tek değilse fikri içtimadan bahsedebilmek söz konusu olmaz. Suçların içtimaından bahsedebilmemiz söz konusu olabilir**

Fiilin tek olmasından kast edilmek istenen; hareketin tek olduğunun kabul edilmesi demek, bütün sorunları tek başına yeterli değildir.. Hareket doğal anlamda hareket tekliği ve hukuki anlamda hareket tekliği olmak üzere iki alt başlığa ayrılarak incelenmelidir.

Doğal anlamda birden fazla hareket, hukuki nedenden ötürü bir birlik oluşturmakta ise ortada tek bir hareketin olduğunu kabul etmemiz gerekiyordu.

- **Özlem, Yaşar'ı öldürmek için bıçak kullanmaya karar verdi. Yaşara bıçağı sapladı, Yaşar'da hiçbir şey yok. Bir tane daha sapladı. Yine bir şey yok. 100 kere Yaşar'ın vücuduna bıçağı sapladı.**

Doğal anlamda hareket tekliği görüşünü kabul edenlere göre, burada 100 tane insan hareketi söz konusu. 100 kere bıçak sokup çıkarma söz konusu. O nedenle burada 100 farklı hareket var diyorlar.
Her ne kadar 100 farklı hareketle dış dünyada değişiklik meydana getirilmişse de hukuki anlamda bunu tek bir hareket olarak değerlendirmemiz gerekir

İcra hareketleri dediğimiz gibi, hukuki anlamda teklik arz edebilmesi için bazı özellikler gösterir.
Bazıları bu vermiş olduğumuz örnekte olduğu gibi birebir aynısı olabilir ama bazı durumlarda kısmi benzerlikler söz konusu olabilir.

- **Borçlunun evine hacze gelen icra memurunun görevini yapmasını engellemek amacıyla darp fiilini gerçekleştirmesi durumu**

Ortada iki tane suç söz konusudur.
Görevi yaptırmamak için direnme artı kasten yaralama suçu.
Burada dikkat etmemiz gereken bir husus; fikri içtima kapsamındaki suçların hepsinin kasten işlenmesi şart değildir.

Yine ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması suçu diye nitelendirdiğimiz bir suç var, 223. maddede düzenlenmiş.
Bu suçun icra hareketleri, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun icra hareketleri ile birebir örtüşmektedir.

Bu suçlar arasında da yine fikri içtima ilişkisinin olduğunu kabul etmemiz gerekmektedir.

Burada, bu iki suçun da icra hareketleri aynı.
İki farklı suç gündeme gelir ama tek bir fiilden neşet ettiği için fikri içtima hükümlerini uygulamamız gerekecektir.

İcra hareketlerinin kısmi benzerlik gösterdiği durumlar da söz konusu olabilir.
Burada kısmi ayniyetin yeterli olduğunu söyleyemeyiz.
Failin dolandırıcılık suçunu, hazırlamış olduğu sahte evrakla işlediği hallerde kısmi bir benzerlik durumu söz konusudur.

Ancak TCK 212. md de, özel Bir içtima hükmüne yer verdiğinden ötürü, bu gibi hallerde fikri içtima hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün değildir.
TCK 212. md ceza kanununda olmasaydı bu tartışmayı yapmamızın hukuki bir zemini olabilirdi.
Ama 212. madde bu tartışmaları tamamen diskalifiye etmiş durumdadır.
Çünkü burada gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır.

---

2. TEK BİR FİİL İLE BİRDEN ÇOK SUÇUN İŞLENMESİ: Daha önce de ifade ettiğimiz üzere, tek fiille işlenen suçlar aynı olabileceği gibi farklı da olabilir.
Suçların farklı olması,
Farklı neviden fikri içtima olarak ifade edilmekte ve kanunun 44. maddesinde düzenlenmiş olmaktadır.

- **Beşiktaş'ın şampiyonluk kutlamaları sırasında, arabasıyla yasak olmasına rağmen sokakta kutlama yapan bir maganda kornaya basıyor, belindeki tabancayı çıkartıyor. Pencere camını açıyor, ateş ediyor arkadaşlar. Bu mermilerden bir tanesi de bir evin camını kırıyor.**

Burada tek bir fiil var. Ve bu fiil neticesinde fail, iki farklı suç işlemiştir.
Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu artı mala zarar verme suçu.
Tek bir fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet verilmiş ve farklı neviden fikri içtima hükümlerini uygulayabiliriz.

İhlallerden bir tanesi suç, bir tanesi kabahat ise, bu gibi durumlarda fikri içtima hükümlerini uygulamayacağız. Böyle bir durumda Kabahatler Kanunu'nun 15. maddesindeki amir hükmü gereğince, sadece suç teşkil eden haksızlıktan dolayı fail hakkında cezai yaptırım uygulanacak.

Kabahatten dolayı herhangi bir yaptırım uygulanmayacaktır.
Bu da Kabahatler Kanunu'nun 15. maddesindeki özel hükmün gereğidir.

Farklı suçtan kast edilmek istenen şey, farklı suç tiplerini düzenleyen hükümlerdir.
Hırsızlık suçu, kasten yaralama suçu, genel güvenliğin tehlikeye sokulması suçu, dolandırıcılık suçu, yağma suçu vs. bunların hepsi farklı suçlardır.
Buna karşılık, 43. maddenin 1. fıkrasına bakacak olursanız:

TCK 43.md ZİNCİRLEME SUÇ	(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri de aynı suç sayılır demektedir.

- Hırsızlık suçu, nitelikli hırsızlık suçu tek suçtur.
- Kasten yaralamanın basit şekliyle nitelikli şekli, aynı suç olarak değerlendirilecek.
- Yağma suçunun temel şekli ile nitelikli hali, aynı suç olarak değerlendirilecek.

Yani bir fiil ile eğer bir suçun hem temel şekli, hem de daha ağır cezayı gerektiren nitelikli şekli bir arada işlenmiş olursa,
O takdirde bizim farklı neviden fikri içtima hükümlerine gitmemiz mümkün değildir.
Olsa olsa şartları gerçekleşmişse aynı neviden fikri içtima hükümlerine gitmemiz gerekmektedir.

- 13 yaşındaki bir çocuğa parkta tecavüz ediliyor.

Burada tek bir fiil var. Ve bu fiil neticesinde fail, iki farklı suç işlemiştir.
Çocuğun cinsel istismarı suçu artı hayasızca hareketler suçu
Farklı neviden fikri içtima.
En ağırından dolayı, yani Çocuğun cinsel istismarı suçundan dolayı cezalandırılır.

- Halka hakaret kastıyla konuşma yapan bir politikacının kafasına çürük yumurta atılması.

Burada tek bir fiil var. Ve bu fiil neticesinde fail, iki farklı suç işlemiştir.
Kasten yaralama suçu artı Hakaret suçu.
Farklı neviden fikri içtima.

- Bir kimsenin arabasının üstüne kalıcı boyayla tahkir edici sözler yazılması veya kazınması. Anahtarla kaportayı çizerek üzerine şerefsiz yazdı.

Burada tek bir fiil var. Ve bu fiil neticesinde fail, iki farklı suç işlemiştir.
Mala zarar verme suçu artı Hakaret suçu
Farklı neviden fikri içtima.

- Gözlüklü mağdura yumruk atılması sonrasında gözlüğün kırılması.

Burada tek bir fiil var. Ve bu fiil neticesinde fail, iki farklı suç işlemiştir.
Mala zarar verme suçu artı Kasten yaralama suçu
Farklı neviden fikri içtima.

Aynı suç, tek fiille işlenirse ne olacak?
Bunu da aynı neviden fikri içtima olarak nitelendirmekteyiz.
765'te aynı neviden fikri içtimaya ilişkin bir hükme kanunda yer verilmemişti.

Klasik suç teorisinde, fiil sayısının neticeye göre belirlenmesi esasının yatmasından kaynaklı yer vermemiştir.
Tek hareketle aynı suçun birden çok işlenmesi halinde, birden fazla neticenin gerçekleştiği ve birden fazla suçun işlendiği kabul edilmektedir.
Bir bombayla birden çok kişinin öldürülmesi hali

Burada 765 sayılı kanun döneminde, fiilden netice de anlaşıldığı için neticenin birden çok olduğu durumlarda fiilin tek olduğundan bahsetmenin mümkün olmadığı görüşü egemendi.
O nedenledir ki aynı neviden fikri içtima hükümlerine 765 sayılı TCK'de yer verilmemiştir.

Bir fiil ile aynı suçun birden fazla kişiye karşı işlendiği hallerde, aynı neviden fikri içtima durumu söz konusu olacak.
Aynı neviden fikri içtimaya, 43. maddede yer verildiğini görüyoruz.

TCK 43.md ZİNCİRLEME SUÇ	(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.

Suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleridir.
Aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması bakımından suçlar arasında herhangi bir ayrım yapılmamıştır.

- Odada 30 kişi vardır. Fail dışarı çıkar kapıyı kilitliyor.

Tek bir fiille birden fazla suç oluşuyor. Bu suçlar aynı suç.
Aynı neviden fikri içtima.

- “Hepinizi geberteceğim, bittiniz siz” dediniz.

Tek bir fiille birden fazla suç oluşuyor. Bu suçlar aynı suç.
Aynı neviden fikri içtima.

Konu tek olmasına rağmen eğer birden fazla şahıs mağdur olmuş ise fikri içtimadan bahsedebilmek söz konusu olmaz.

- Birden fazla kişinin müşterek malik olduğu bir taşınırın çalınması

Suçun konusu tektir.
Suçun konusu üzerinde birden fazla kişinin hukuken hak sahibi olması, yani mağdurun teknik anlamda birden fazla olması, aynı neviden fikri içtima kurallarının uygulanması için yeterli değildir.
Aynı neviden fikri içtimanın söz konusu olabilmesi için tek fille farklı konular üzerinde aynı suçun işlenmesi gerekmektedir.

- Bu telefonu biz 5 kişi aldık. Sonra geldi bu telefonu birisi çaldı.

Suçun konusu tek, bir tane konu var.
Bu konu üzerinde hukuken hak sahibi olan
yani müşterek mülkiyet ilişkisi içerisinde bulunan kişilerin birden fazla olması, mağdurun birden fazla olması,
otomatik olarak fikri içtima hükümlerinin uygulanabilmesi için yeterli bağlantı noktası oluşturmaz.

Ceza kanununda düzenlenmiş bulunan yine bazı suç tiplerinde, 43. madde uyarınca artırıma gidilmesi söz konusu olmayacaktır.

Soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçlar bağlamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları bakımından,
mağdur sayısınca gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerekecektir.
Bu düzenleme olmasaydı da hiçbir şey değişmezdi.

TCK 172.md RADYASYON YAYMA SUÇU	(1) Bir başkasını, sağlığını bozmak amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak surette, radyasyona tabi tutan kişi, üç yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Birinci fıkradaki fiilin belirsiz sayıda kişilere karşı işlenmiş olması halinde, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Burada da aslında aynı neviden fikri içtima hükümlerinin önüne geçer nitelikte istisnai bir düzenleme yapılmak istendiğini söyleyebiliriz.
TCK 43.md ZİNCİRLEME SUÇ	(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz. Gerçek içtima uygulanır.

- Bir meydana bomba atılıyor. Bomba atılması sonrasında 10 kişi hayatını kaybediyor.

Fiil tek, birden fazla suç var, bu suçlar aynı suç.
Aynı neviden fikri içtima gereğince bizim uygulama yapabilmemiz mümkün değildir.
Yani meydana bomba attın 10 kişiyi öldürdün, 10 çarpı kasten öldürme suçundan dolayı cezalandırılacaksın.

- Aynı olayda 9 kişi hayatını kaybediyor, 1 kişi yaralanıyor

Farklı neviden fikri içtima hükümlerini uygulamamız gerekecek ve dolayısıyla da faile yalnızca işlenen suçlardan en ağırının cezasını vermemiz gerekecek.
Bunun adil olduğunu söyleyemeyiz.
Bunun bir an önce değiştirilmesi gerekiyor.

“TCK 43/3.md deki düzenlemenin TCK 44.md de de aynı şekilde alınması suretiyle olacak.”

1. **HER BİR SUÇ İÇİN KOVUŞTURMANIN VE CEZALANDIRABİLMENİN DİĞER ŞARTLARININ GERÇEKLEŞMİŞ OLMASI GEREKİR:**

İzin, talep, şikâyet gibi durumların eğer bir tanesi gerçekleşmezse fikri içtimadan bahsedebilmek söz konusu değildir.

Yine bir fiille işlenen suçlardan bazıları re’sen, bazıları şikâyet üzerine kovuşturulabiliyorsa şikâyet şartı gerçekleşmeyen suçun, fikri içtimada dikkate alınabilmesi de mümkün değildir.
Böyle bir durumda fail sadece re’sen kovuşturulan suçtan dolayı cezalandırılacaktır.

Bu vermiş olduğumuz örnekte cezası daha ağır olan suçun takibi,
şikâyete bağlı suç olması durumunda şikâyet süresinin dolmasının beklenmesi,
şikâyet süresi geçtikten sonra ise hafif olan suçtan dolayı dava açılması gerekmektedir.
Veya dava açıldıysa da buna ilişkin cezanın verilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde somut olayda gerçekleşen suçlardan biri için objektif cezalandırılabilme şartı gerçekleşmemişse bu suçu da fikri içtima ilişkisi içerisinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığını söylememiz gerekir.
Bu tabi daha çok farklı neviden fikri içtima bakımından karşımıza çıkabilir.

FİKRİ İÇTİMANIN SONUÇLARI

En ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı failin cezalandırılmasının her iki kanunda da benimsendiğini görmekteyiz.
Fikri içtimada hafif yaptırımı gerektiren suçlar, ağır yaptırım gerektiren suçların cezası içerisinde erimektedir.
Bu açıdan baktığımızda gerçek içtima ile kıyaslandığında fikri içtimanın, fail açısından bulunmaz bir Hint kumaşı olduğunu söyleyebiliriz.

En ağır cezayı gerektiren hükmün belirlenmesinde o suçun kanunda öngörülen soyut ceza esas alınmaktadır. Suçun nitelikli hallerinin göz önünde bulundurulması da gerekiyor.

Aynı neviden fikri içtimanın sonucu ise zincirleme suçla ayrıdır.
Faile tek bir suçtan dolayı ceza verilir, verilecek cezada ¼ den ¾ e kadar artırma yapılmaktadır.
Yani tek bir fiil ile 10 kişinin telefonunu çaldınız, tek bir hırsızlık suçundan dolayı ceza verilir. Verilecek ceza, ¼ den ¾ e kadar artırılır.

Fikri içtima, sadece cezanın belirlenmesi bakımından tek suç sayılmaktadır.
Bu nedenle cezanın belirlenmesi dışında kalan diğer hususların, suçlar açısından her suçun bağımsızlığını koruduğunu söyleyebiliriz.
Bu bağlamda kovuşturma şartları, zaman aşımı ve af kanunlarının kapsamını belirlemek için her bir suçu ayrı ayrı incelememiz gerekmektedir.

ZİNCİRLEME SUÇLAR

Kural olarak bütün suçlar bakımından uygulama imkânı bulmaktadır.
Zincirleme suçu, bir suçun aynı suç işleme kararıyla değişik zamanlarda, bir kişiye karşı birden çok işlenmesi de şeklinde tanımlayabiliriz.

Kanunumuzun 43. maddesinde tanımlanmış, temeli 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanununa dayanmaktadır.
Zincirleme suç, hem İtalyan Ceza Kanununda hem 765 Sayılı TCK da hem de 5237 Sayılı TCK da açık bir şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır.
765 ve 5237'yi kıyasladığımızda göze çarpan en somut şey;
yeni yasada zincirleme suç uygulama alanının oldukça daraltılmış olmasıdır.

Şu andaki mevcut kanundaki zincirleme suça ilişkin hükümlere baktığımız zaman aslında cezaların ciddi oranda arttırıldığını görmekteyiz.
Ancak netice itibariyle burada aslında birden fazla suç işleyen bir kişi var ve birden fazla suç işleyen bir kişiye, biz belirli oranlarda cezayı ağırlaştırarak verme yolunu tercih etmekteyiz.
Zincirleme suç hükümlerinin failin lehine bir müessese olarak değerlendirilir.

Zincirleme suçun hukuki niteliği nedir? Ağırlıklı olarak, hangi sebeple faile biz tek ceza veriyoruz, bu mesele ekseninde tartışmalar şekillendirildiği de ifade edebiliriz.
3 Görüş vardır.

- ➔ Farazi birlik görüşü
- ➔ Suç tekliği görüşü
- ➔ Suç çokluğu görüşü (Hocamız Bu Görüşü Benimsiyor.)

Aynı kanun hükmünün aynı suç işleme kararı ile birden fazla ihlali, birbirinden bağımsız suçları tek suç haline getirmez.
Zincirleme suçta birden fazla bağımsız suç vardır ve bu suçlar kanunda sayılan hususlar bakımından sadece tek suç sayılmaktadır.

Dolayısıyla kanunda belirtilen hususların dışında her bir suç, bağımsızlığını korur.

Suç sayısının tespitinin probleminde, normun ihlali kriterini benimsemiş olmamız gerekir ve bu bağlamda zincirleme suçta da ihlal sayısı kadar suçun bulunduğunu kabul etmemiz gerekli.
Her bir ihlal, ayrı bir suç sayıldığına göre zincirleme suçun da suç çokluğu kavramına girdiğini ifade edebiliriz.

TCK ve CMK ya baktığımız zaman, zincirleme suça tek suç niteliği verecek birtakım hükümler mevcut gibi gözükse de bu hükümlerin istisnai nitelikte olduğu ve üç hal ile sınırlı olduğunu bilmemiz gerekiyor.

- ➔ Birinci durum: TCK 43/1.md cezanın tayini.
- ➔ İkinci durum: TCK 66/6. md zamanaşımı süresinin başlangıcı
- ➔ Üçüncü durum: CMK 12/2 yetkili mahkemenin belirlenmesi

Bu üç durum dışında müteselsil suç çerçevesi içerisinde veya bu kapsamda kalan suçların her biri bağımsızlığını korumaya devam etmektedir.
Bağımsızlıklarını yitirdiği bu üç durumdur.

Bu üç durum bakımından zincirleme suç kapsamına giren suçların farazi bir birlik oluşturduğunu söyleyebiliriz.
Ancak bu üç hal zincirleme suçu tek suç olarak nitelendirmemize tek başına imkân vermez.

Eski ceza kanununun 80. maddesine baktığımız zaman:

ESKİ TCK 80.md MÜTESELSİL SUÇ	Bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün bir kaç defa ihlal edilmesi, muhtelif zamanlarda vaki olsa bile bir suç sayılır.

Eski kanunda Bir suç sayılır diyor.
Yeni kanunda Bir cezaya hükmedilir diyor.

765 Sayılı TCK da bu müteselsil suç içerisinde işlenen suçları, bir suç kabul ettiğini belirtirken hatalı bir şekilde,

5237 Sayılı TCK da bu hatadan vazgeçmiş ve burada sadece tek bir cezaya hükmedilir demek suretiyle aslında suçların çokluğu görüşünü kabul ettiğini açık bir şekilde ifade etmiştir.

Kanun koyucu bu tartışmaları kökünden çözmüştür.
Hocamız zincirleme suç müessesesinin izlenen suç siyaseti açısından etkin ve verimli bir bileşen olmadığını düşünüyor.

Zincirleme suçun bir suç çokluğu haline olduğunu tespit ettikten sonra, zincirleme suça neden tek suçun cezasının verildiğinin cevabının da ortaya konulması gerekmektedir.

Kesintisiz suç ile karıştırılmaması gerekiyor. Kesintisiz suç, suçun işleniş şeklidir. Buna karşılık zincirleme suç, suçun bir işleniş şekli değildir.
Zincirleme suçta birden fazla suç varken kesintisiz suç tek bir suç vardır.

Zincirleme ve ihtiyadi suç da farklıdır.

Zincirleme suçla fikri içtimanın da birbirine karıştırılmaması gerekmektedir.
Fikri içtimada bir tane fiil vardı, birden fazla suç vardı. Zincirleme suçta ise birden fazla fiil ve birden fazla suç söz konusu.
Zincirleme suçta ihlaller farklı zaman dilimlerinde gerçekleşirken, fikri içtimada ihlalin aynı anda gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

ZİNCİRLEME SUÇUN ŞARTLARI:

Bu konuda doktrinde iki farklı egemen görüş bulunmaktadır.
Birinci görüşe göre; zincirleme suç, objektif bir birliktir ve subjektif şartın aranmasına gerek yoktur.
İkinci görüşe göre; zincirleme suçun oluşabilmesi için objektif şartın varlığı yeterli değildir. Aynı zamanda subjektif bir şartın da bulunması gerekmektedir.

Ceza kanunumuz ikinci görüşü benimsenmiştir.
Çünkü bir suç işleme kararının icrası kapsamında diyor.
Bir suç işleme kararının icrası kapsamında ifadesinden kasıt; subjektif görüştür.
Yani sadece objektif olarak suçun işlenmiş olmasını farklı zamanlarda yeterli görmüyor. Bu suçlar arasında subjektif bir bağlantının da olmasını şart koşuyor.

1. BİRDEN ÇOK SUÇUN BULUNMASI:

Zincirlere suçtan bahsedebilmek için her şeyden önce her biri başlı başına suç teşkil eden birden çok fiilin bulunması gerekmektedir. Ayrıca her bir fiilin tipe uygunluk ve hukuka aykırılık unsurlarının gerçekleşmiş olması şarttır.
Yani haksızlık teşkil eden bir suç somut olayda gerçekleşmiş olmalı.

Eğer bu unsurlardan bir tanesi eksik ise bunu zincirleme suç ilişkisi kapsamı içinde değerlendirebilmek mümkün değildir.

- İki tane kişi hırsızlık suçu işlendi. Bir tanesi bakımından hukuka uygunluk nedeni söz konusu.

Bunu zincirleme suçta dikkate almayacaksın.
Geriye bir tane kalacak. Bir tane suç da zaten zincirleme suça vücut vermez.
Ayrıca ortada birden fazla suç bulunması gerekiyor.

Zincirleme suç, icrai hareketle işlenen suçlarda olduğu gibi, ihmali hareketle işlenen suçlarda da söz konusu olabilir.

- Bir polis memurunun önceden aldığı suç işleme kararı neticesinde o hafta işlenecek hırsızlık suçlarında müdahale etmeme kararı almıştır.

Böyle bir durumda, ihmali hareketle işlenen görevi kötüye kullanma suçunun zincirleme şekilde işlenmiş olduğunu söyleyebiliriz. Zincirlemeye dâhil olan suçların bazıları teşebbüs aşamasında kalmış olabilir.

Bazıları tamamlanmış olabilir. Tamamı teşebbüs aşamasında kalmış olabilir. Bunlar da zincirleme suçun oluşması bakımından herhangi bir olumsuz etki yaramayacaktır.

Zincirleme suça dâhil olan suçların bazıları kovuşturma şartına bağlı olması halinde, bu şart gerçekleşmeden o suçun teselsül ilişkisi içerisinde dikkate alınması da mümkün değildir.
Sadece kovuşturma şartı gerçekleşen suçların teselsül ilişkisi içerisinde alınmaları söz konusudur.

Yine zincirleme suçlardan bahsedilebilmesi için suçlardan her birinin cezalandırılabilir nitelikte bulunması da gerekmektedir.
Af, zamanaşımı, şikâyetin geri alınması gibi çeşitli sebeplerle cezalandırılamayan suçların zincirleme suç ilişkisi içerisinde dikkate alınmaları da mümkün değildir.

- Fail, malını çaldığı kişiyle daha sonrasında bir evlilik ilişkisi gerçekleştiriyor ve sonrasında aynı kişiye karşı yeni bir hırsızlık suçu işliyor.

Diğer bütün şartlar mevcut olsa bile ikinci suç bakımından daha önce görmüş olduğunuz şahsi cezasızlık sebebinin bulunması sebebiyle, evlenmeden sonra işlenen suçun zincirleme suç ilişkisi içerisine dâhil edilmesi mümkün gözükmemektedir.

Yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır dilsizlik, geçici nedenler, alkol ve uyuşturucu maddesinin etkisi altında olma halleri için de her fiilin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.
Fiillerden herhangi birisi bu saymış olduğumuz kusurluluğu etkileyen nedenlerden birinin varlığı sebebiyle cezalandırılmıyorsa onu da teselsül ilişkisi içerisinde dikkate almamamız gerekmektedir.

- Çocuk 11 yaşında, birisinin telefonunu çaldı. 2 yıl sonra 13 yaşında, aynı kişinin bu sefer çantasını çaldı.

Burada da mesela zincirleme suç ilişkisinden bahsedebilmek söz konusu değil. Çünkü 12 yaşını doldurmamış olan kişinin, cezalandırılabilir bir fiili söz konusu değil, kusurlu değil çünkü.
Kusurlu olmadığı için de sadece ikinci gerçekleştirdiği suçtan dolayı cezalandırılabilmesi söz konusu olacaktır.

2. SUÇLARIN DEĞİŞİK ZAMANLARDA İŞLENMESİ:

765 sayılı TCK'da suçun aynı anda da işlenebileceğinin kabul edildiğini görürüz.
5237 sayılı TCK, kural olarak zincirleme suçun değişik zamanlarda işlenmesi şartını getirerek bu konudaki tartışmaların önüne geçmiş ve zincirleme suçun tek bir fiille aynı anda işlenebilmesi ihtimalini ortadan kaldırmıştır.

İhlaller elbette farklı zamanlarda işlenecek, zincirleme suça zaten varlığını kazandıran unsurlardan bir tanesi,
Şimdi ihlaller farklı zamanlarda gerçekleşecek elbette.
Mesela bugün hırsızlık yapacak.
Üç gün sonra yapacak, beş gün sonra yapacak, bir ay sonra yapacak vs. araya bir zaman girmesi gerekiyor.

Ancak bu ihlaller arasındaki zaman aralığının uzunluğu veya kısalığının ne kadar olacağına ilişkin net bir şey söyleyebilmek mümkün değil.
Bunun için somut olayın özelliğine göre değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Kanun koyucu, sadece farklı zamanlarda işlenmesini şart koşmuştur.
Arada bir ay olacak, bir ay bir gün olursa olmaz falan diye bir değerlendirme yapmamış.

Burada zamanla ilgili olarak önemli olan şey, faildeki aynı suç işleme kararının devam edip etmediğini tespit edebilme noktasında karşımıza çıkıyor.

- Bugün Mert Ahmet'in telefonunu çaldı. Ertesi gün de cüzdanını çaldı. Ondan sonraki gün de çantasını çaldı.

Şimdi burada arada birer gün zaman dilimi olduğu için burada aynı suç işleme kararının olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

- Mert Ahmet'in bugün telefonunu çaldı. 2 sene sonra cüzdanımı çaldı. 5 sene sonra da çantasını çaldı.

Bir suç işleme kararıdır.
Suç işleme kararındaki birliğin, aradaki zaman diliminin uzunluğu ile bağlantılı olarak ortadan kalktığı yönünde hâkimin bir değerlendirme yapması veya bunu göz önüne alıyor olması gerekmektedir.

Bir gün sonra işlenen bir şeyde, bir suç işleme kararının birliğinin olduğunu söyleyebiliriz.
Ama beş yıl sonra aynı kişiye karşı aynı suçun işlenmesi durumunda bunu söyleyebilmemizin o kadar kolay olmadığını ifade edebiliriz.

3. SUÇLAR AYNI KİŞİYE KARŞI İŞLENMİŞ OLMALI

765 sayılı TCK da farklı kişilere karşı da işleyebilirsin.
Önemli olan senin suç işleme kararındaki birlikti.

5237 sayılı TCK da buradaki suçların aynı mağdura karşı işlenmesi şartını kabul etti.
Eğer farklı kişilere karşı her ne kadar aynı suç işleme kararın da olsa farklı kişilere karşı bu suçu işlersen ben seni cezalandırırım dedi.
Müteselsil suç hükümlerinden de seni yararlandırmam dedi.

- Yani sadece ve sadece ben hırsızlık suçunu Ahmet'e karşı işleyeceğim.

Ahmetle birlikte Ayşe'ye karşı işleyecek olursam, Fatma'ya karşı işleyecek olursam artık zincirleme suç hükümlerinden yararlanamayacağım.

- Sadece Ahmet'in mallarını çalacağım, sadece Ayşe'nin çalacağım.

Bugün Ahmet'in, yarın Ayşe'nin, ondan sonraki gün Fatma'nın telefonunu çalacak olursam, zincirleme suç hükümlerinden yararlanamam.
765 sayılı kanun zamanında yararlanıyordu.
Mağdurun kim olduğu önemli değildi.
Ama 5237 sayılı kanun bu sistemden vazgeçmiş oldu.

Topluma, millete, devlete karşı işlenen suçlar, bu tip suçlarda toplumu oluşturan herkes suçun mağduru olduğu için aynı suç işleme kararı ile birden çok işlenmesi durumunda zincirleme suç hükümlerinin uygulanır.

4. İŞLENEN SUÇLARIN AYNI SUÇ OLMASI

Aynı suçtan neyi anlamamız gerektiğini biliyoruz. 43/1'de belirtilmiş.

- **Ahmet'in evine sabah giriyorum, hırsızlık yapıyorum. Ondan sonra akşam giriyorum, hırsızlık suçunu işliyorum.**

Yani bir nitelikli hali var somut olayda, bir temel şekli var falan farketmez diyor. Bunların hepsini ben zincirleme suç başlığı altında ele alırım diyor.

5. BİR SUÇ İŞLEME KARARININ BULUNMASI

Zincirleme suça zincirleme suç karakteri kazandıran şey; birden çok suç işleme kararıdır. Yani aynı suç işleme kararıdır.
Biraz önce saymış olduğumuz hususlar çoğu kitapta objektif unsur başlığı altında değerlendirilir. Bu husus ise subjektif unsur olarak değerlendirilir.

Bu aslında birden fazla sayıdaki bağımsız suçlar arasındaki bağlantının da aslında temelini işte bu subjektif unsur oluşturmaktadır.
Eğer işlenen suçlar arasında böyle bir bağlantı söz konusu değilse veya bu bağ sonradan ortadan kalkmışsa zincirleme suçtan bahsedilmemiz mümkün olmayacaktır.

Bir suç işleme kararından ne anlaşılması gerektiği doktrinde oldukça tartışmalı bir konudur. Tartışmalı olmayan husus ise suç işleme kararının kastla aynı şey olmadığıdır.
Yani suç işleme kararı eşittir kast şeklindeki bir önerme, yanlış bir önermedir.

Karar; kastı da içine alan, ondan önce gelen iradi bir durum olarak ifade edilebilir.

Aynı suç işleme kararından anlaşılması gereken şey, failin aynı kanun hükmünün, yani aynı suçu birkaç defa ihlal etme hususunda önceden kurduğu bir plan, genel bir niyettir.
Fail burada önceden bir plan yapmaktadır ve genel niyetini ortaya koymaktadır.

Buna göre bizim buradaki karar tabirinden anlamamız gereken şey,
Failin daha baştan itibaren veya en geç ilk fiili gerçekleştirdiği andan itibaren, bir suçu kısım kısım işlemeye yönelik tasavvurudur.

- **Failin ihtiyacı için piyasaya sahte para sürdükten sonra, elde ettiği gelirin ihtiyacını karşılamadığını görünce yeniden piyasaya sahte para sürmesi.**

- **Bir evi soyan hırsızın, yeniden aynı evi soyma kastı yokken bir gün o evin yanından geçerken evin camının açık olduğunu görüp tekrar aynı yerde hırsızlık yapması**

Bu durumlarda karar birliği bulunmadığı için zincirleme suçdan bahsedebilmek söz konusu değildir.
İlk fiil tamamlanıyor.
Bittikten sonra başka yeni durumlar ortaya çıkıyor ve bu yeni durumun devamında aynı suç tekrar işleniyor.
Burada objektif şartlar gerçekleşmiştir lakin subjektif şartı olan aynı suç işleme kararı gerçekleşmediğinden bahisle zincirleme suçtan söz etmek mümkün olmayacaktır.

Yine işlenen suçlar aynı olsa da, failin çıkacak fırsatlardan yararlanmak hususundaki genel niyete dayalı olarak gerçekleştirdiği birden çok ve belirsiz sayıdaki fiilleri, zincirleme suç başlığı altında değerlendirebilmemiz mümkün değildir.

- **Çalıştığı iş yerinin kasasından kısım kısım para çalan failin, bir iş için patronu tarafından eve gönderildiğinde ortamı müsait bulmaktan mütevellit, değerli bir eşyayı çalması durumu**

Evden gerçekleştirilen hırsız fiiliyle, işyerinde gerçekleştirilen kasadan çalınan para olayı bakımından zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün değildir.

Tabi suç işleme kararının nasıl belirleneceği hususunu Yargılamayı yapan hâkim karar verecektir.
Buna karşılık Yargıtay, vermiş olduğu kararlarda aynı suç işleme kararının belirlenmesi ilgili bazı tespitlerde bulunmaktadır:

- **Suçun işleniş biçimi,**
- **Fiillerin işlendikleri yerler,**
- **İşlenme zamanları, fiiller arasında geçen süre,**
- **Suçun mağdurları,**
- **İhlal edilen değer ve yarar ile korunan değer**
- **Olayın işleniş biçimi, gelişimi, oluşumu**

ile tüm özellikleri birlikte değerlendirilmek suretiyle aynı suç işleme kararının varlığı veya yokluğunun olaysal olarak saptanması gerekir.

Bir suç işleme kararına dayansa bile zincirin halkalarını oluşturan suçların arasına eğer hukuki bir kesinti girmişse, bu kesintiden sonra işlenen suçun artık yeni bir kararla işlendiğini kabul etmek gerekecektir.

- **İddianamenin düzenlenmesi.**
- **mahkûmiyet kararı verilmesi,**
- **kişinin cezaevine girmiş olması**

gibi durumlarda da bu suç işleme kararının kesildiği, yargı kararlarında ortaya konulmaktadır.

Zincirleme suçun sonucuna gelelim.
Zincirleme suçu oluşturan suçlar, kural olarak bağımsızdır. Üç istisnai durum söz konusuydu.
Bunlardan ilki; cezanın belirlenmesiydi.
Eğer zincirleme suçun yapmış olduğumuz değerlendirme sonucunda şartların gerçekleştiği sonucuna varacak olursak, işlenen suçtan dolayı faile sadece bir suçun cezasını vereceğiz ve verilecek cezalarda belirli oranlarda artırım yapılması gerekecektir.
Bu artırma, ceza kanununun 61. maddesinin 1. fıkrasına göre belirlenecek somut ceza üzerinden yapılacaktır.

Yine zincirleme suç kapsamındaki suçlardan bazıları tamamlanmış, bazıları teşebbüs aşamasında kalmışsa arttırmanın tamamlanmış suç üzerinden yapılması gerekmektedir.
Hâkim, artırım oranını belirlerken teşebbüs aşamasında kalmış suçlarla, tamamlanmış suçlar arasındaki farkı da elbette ki gözetmek durumundadır.

Zamanaşımı, zincirleme suçtaki en son suçun işlendiği günden itibaren işlemeye başlayacaktır.

- **Bugün Batuhan'ın evine girdim, 6 ay sonra girdim, 1 yıl sonra girdim. 1 buçuk yıl sonra girdim, 2 yıl sonra girdim, 5 yıl sonra girdim. Her 6 ayda bir düzenli olarak Batuhan'ın evine girdim, bir şeyleri çaldım.**

Burada zamanaşımı süresi, teselsülü oluşturan en son fiil olan yani beşinci yılın sonunda işlemiş olduğu hırsızlık suçundan itibaren işlemeye başlayacaktır.

Davaya bakma yetkisi,zincirleme suçta son suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

- Batuhan'ın Türkiye'nin her yerinde malikâne evleri var. Bir gün İstanbul'dakine girdim, bir gün İzmir'dekine girdim, bir gün Trabzon'dakine girdim. En son Bodrum'dakine girdiğimde yakalandım.

Yetkili mahkeme Bodrum Asliye Ceza Mahkemesi olacaktır.

Zincirleme suç hükümlerinin uygulanmayacağı haller var. 43/3'te belirtilmiştir.

- Mert Aylini öldürmeye teşebbüs etti. Öldürmek istedi, ölmedi, hastaneye kaldırıldı.

1 hafta sonra hastaneye gidip eğer öldürmeye çalışırsa burada da zincirleme suç hükümlerini uygulamayacağız. Çünkü kasten öldürme, 43/3'te sayılan istisnai suçlardan bir tanesidir.

En ağır suçtan dolayı faile ceza verilir.

GÖRÜNÜŞTE İÇTİMA - KANUNLARIN İÇTİMASI

Doktrinde bir içtima çeşidi olarak görünüşte içtima kurumuna da yer verilir.
Bu içtima türüne görünüşte içtima denilmesinin temelinde,suçların çokluğunun sadece görünüşte olup gerçekte fiile uygulanacak tek normun bulunması gerçeği yatmaktadır.
765 sayılı TCK'ya baktığımızda, görünüşte birleşme hallerine sadece bileşik suçlar, bu terim kullanılmadan 78. maddede düzenlenmiş.

ESKİ TCK 78.md GÖRÜNÜŞTE İÇTİMA	Bir kimse bir suçu işlemek veya vuku bulmuş bir suçu gizlemek için diğer bir suç işlediği veyahut o suç vesilesile kanunda suç teşkil eden diğer bir fiil daha irtikab eylediği takdirde mezkur fiiller kanunen o suçu tertib eden anasırdan veya suçun esbabı müşeddedesinden sayılmazsa o kimse hakkında evvelki maddelerin müştemil olduğu hükümlere göre ceza tertib olunur.

Görünüşte içtima veya kanunların içtimaı olarak nitelendirilen hususlar doktrinde üç başlık altında ele alınmaktadır.

Birincisi özel normun önceliği ilkesi,
Eğer somut bir olay uygulanacak iki norm varsa ve bunlardan birisinin özel norm, diğerinin genel norm olduğu kabul edilecek olursa somut uyuşmazlığa uygulanacak olan norm; özel normdur. Özel normun olduğu yerde genel norm uygulanmaz.

İkincisi bir normun diğeri tarafından tüketilmesi ilkesi
Bu ilkenin en önemli örneği kanunun 42. maddesindeki bileşik suçu gösterebiliriz. Bileşik suç kurumuna ceza kanununda açıkça yer verilmiş olması nedeniyle üzerinde ayrıca durulması gerekmektedir.
Her biri bağımsız suç olan birden fazla suçun bir araya gelerek tek bir fiil oluşturması ve yeni bir suç meydana getirmesi halidir.

Burada bağımsız suçları oluşturan fiillerden birinin, diğer bir suçun cezasının arttırılmasını gerektiren nitelikli şeklini oluşturması hali de söz konusu olabilir. Bileşik suç halinde ortada birden çok suç değil, tek bir fiil ve tek bir suç vardır.
Tek bir suç varsa biz içtima kurumundan bahsedemeyiz.

Bileşik suç halinde ortada birden çok suç değil, tek bir fiil ve tek bir suç vardır.
Tek bir suç varsa biz içtima kurumundan bahsedemeyiz.

- Birisi benim ofisime gelip eğer bu fındıkları alıp götürürse bu hırsızlık suçunu oluşturuyor. Ama bana tabanca doğrultup bıçak doğrultup veya "Eğer bu fındıkları bana vermezsen seni öldürürüm" deyip bu fındıkları benden alıyor.

Bu yağma suçunu oluşturur. Bileşik suçtur.
Çünkü içerisinde hem hırsızlık suçu artı cebir veya tehdit suçu bulunmaktadır.
Birden çok suç bir araya gelerek bağımsızlıklarını kaybetmek suretiyle yeni bir suçu gündeme getirmiş durumdadırlar.
Bu durumda cebir veya tehdit kullanarak başkasının malını alan kişi, sadece yağma suçunu işlemiş olacaktır.
Ayrıca cebir, tehdit ve hırsızlık suçundan dolayı cezalandırılmayacaktır.

42. maddeye göre bileşik suç iki şekilde karşımıza çıkabilir:
➔ İlk durumda bileşik suçun parçalarını oluşturan suçlar

Burada unsur olan suçlar, bağımsızlıklarını kaybetmekte ve yeni bir suçu ortaya çıkarmaktadır.
Bundan dolayı bağımsızlıklarını kaybeden suçlar, tek bir suça vücut vermektedirler.
Bileşik suçun tanımında unsur veya nitelikli hal olarak açıkça belirtilmeyen suçlar, bağımsızlıklarını korumaya devam edeceklerdir.

Birleşik suçlara teşebbüs edilmesi durumundan alt suçlara göre cezalandırılmaz.
Hangi birleşik suç ise ona ilişkin Teşebbüse hükümleri uygulanır.

➔ İkinci durumda ise ağırlatıcı sebep olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu gibi durumlarda da nitelikli unsur durumunda bulunan suç, bağımsızlığını kaybetmektedir.

- Yağma suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hallerinden bir tanesini ise konut veya eklentilerinde işlenmesi hali oluşturmaktadır.

Bu gibi durumlarda konut dokunulmazlığının ihlal suçu, yani bağımsız müstakil bir suç tipi olan konut dokunulmazlığını ihlal suçu, yağma suçunun nitelikli unsurunu oluşturmuş olacaktır ve bu gibi durumlarda sadece nitelikli yağma suçundan dolayı ceza verilecek, konut dokunulmazlığının ihlali suçundan dolayı ceza verilmeyecektir

Bunun istisnasını, 5237 sayılı Ceza Kanunu 142. md de düzenlenmiş bulunan hırsızlık suçunun nitelikli şekli yani konut veya eklentilerine girilerek işlenmesi hali oluşturmaktadır.
Burada da her ne kadar bileşik bir suç varmış izlenimi olsa da;

TCK 142.md NİTELİKLİ HIRSIZLIK SUÇU	(4)Hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla konut dokunulmazlığının ihlâli veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde, bu suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet aranmaz.

Bu gibi durumlarda Yargıtay uygulamasında hem nitelikli hırsızlık hem de konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı ceza verilmesi gerektiği ifade edilmiş.
Bunun da yerinde bir uygulama olmadığını ifade edebiliriz.

Bileşik suçun, bu belirtmiş olduğumuz nitelikli hal olması durumunda,
82. maddenin 1. fıkrasının h bendine baktığınız zaman,
Bir suçu gizlemek amacıyla kasten öldürme suçunun işlenmesi

Ancak ceza normunda gizlenecek suçun hangi suç olduğu açıkça belirtilmediği için fail, hem gizlemek istediği suçtan hem de nitelikli kasten öldürme suçundan dolayı sorumlu olacaktır.

Burada gizlenecek suçun hangi suç olduğu kanunda gösterilmemiştir.
Yani kişi hem izlemek istediği suçtan, aynı zamanda da nitelikli kasten öldürme suçundan dolayı sorumlu tutulacaktır.
Gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır.

Yine 82. maddenin 1. fıkrasının i bendine baktığınız zaman da,
bir suçu işleyememekten duyduğu infialle kasten öldürme suçunun işlenmesi,
nitelikli kasten insan öldürme olarak değerlendirilmiştir.
Burada da hangi suçu işlenememesinden duyulan infial ile bu suçun işlenmesi gerektiğine dair kanunda bir belirleme yapılmadığı için gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerekecektir.
Burada bileşik suç hükümleri uygulanmaz.

Üçüncüsü ise yardımcı normun sonralığı ilkesi
Asli norm-tali norm ilişkisinin bulunduğu hallerde, somut olaya uygulanacak tek bir norm vardır, o da asli normdur.

Asli normun bulunduğu yerde tali norm kapı dışarı kalır.
Yardımcı normlar genel olarak kanunda bulunabilecek boşlukları doldurmak amacıyla konulmuş normlardır.

Benzer şekilde 257. maddede düzenlenmiş bulunan görevi kötüye kullanma suçu da yine yardımcı bir norm olarak kabul edilmesi gerekmektedir.
Çünkü ne diyor maddede, kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında görevinin gereklerini yapmakta gecikme gösteren vs. diyor.
Bu da bu normun aslında yardımcı bir norm olduğunu ortaya koymaktadır.

- Devlet memuru rüşvet aldığı zaman, hem rüşvet suçunu işlemiş olacak hem de 257. maddede düzenlenmiş bulunan görevi kötüye kullanma suçunu işlemiş olacak.

Ancak burada rüşvet suçu ile görevi kötüye kullanma suçu arasında asli norm-tali norm ilişkisi olduğu için, asli normun olduğu yerde tali norm bulunmaz.
Burada içtima hükümlerinden hareketle bir sonuca varmamız doğru olmaz.
Burada varacağınız sonuç yani çıkış noktamız, yardımcı normun sonralığıdır.

Eğer rüşvet suçunun unsurlarının somut olayda gerçekleşmediği kanaatine varacak olursak,
Yani asli normun uygulanamayacağı kanaatine varacak olursak, o takdirde tali norm devreye girecektir.

Aynı fiilden kaynaklanan
- Somut tehlike suçu, Soyut tehlike suçuna göre;
- Zarar suçu, Somut tehlike suçuna göre;
- Tamamlanmış suç, Teşebbüs aşamasında kalmış suça göre;
- Faillik, Şerikliğe göre

Asli norm niteliğine sahiptir.
Asli norm olduğu için de ilk başta bunun uygulanması gerekir.
Bunun içtima kuralları ile alakası yoktur.

-CEZA KAVRAMI-

İtalyan ceza hukukçusu Antolisei,
"Acı vermeyen bir cezadan bahsetmek, karanlık ışıktan veya soğuk ateşten söz etmek gibidir."

Çağdaş ceza hukuku sistemlerine baktığımız zaman, cezanın sahip olması gereken bazı niteliklerin olduğunu görmekteyiz.

- Yasallık (kanunilik)
- Bölünebilirlik
- Kişisellik
- İnsanilik
- Geri alınabilirlik

Cezanın aslında en önemli niteliği yasallıktır.
Kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı kimsenin cezalandırılması mümkün olamayacağı gibi, suç işlemiş birine de kanunda sayılan cezanın dışında başka bir cezanın verilebilmesi mümkün değildir.
Yani kanunsuz suç olmayacağı gibi kanunsuz ceza da olmaz.

Cezanın kanunilik ilkesinin bazı sonuçları vardır.
Bunlardan ilki; cezanın mutlaka kanunla düzenlenmiş olmasıdır.
Anayasayla, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle, Cumhurbaşkanı kararıyla, yönetmelikle, sirküleriyle, tamim ile ve vs. cezanın düzenlenebilmesi mümkün değildir.
Elbette ki suçun da düzenlenmesi mümkün değildir. Yine idarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz.
Yine suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak şekilde de geniş yorumlanamaz.
Bu da cezanın yasallık ilkesinin alt görünüm şekilleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cezanın bir diğer niteliği ise bölünebilirliktir,
Ceza; Niteliği gereği suçun ağırlığı, suçun işleniş şekli, failin kusurunun yoğunluğu ve kişiliği dikkate alınarak farklı oranlarda uygulanabilmektedir.
Buna biz cezanın bireyselleştirilmesi veya bölünebilirliği adını vermekteyiz.
TCK 62. md ile ilgili açıklamalarımız sırasında buna ilişkin detaylı açıklamaları yapacağız.

Cezanın bir diğer alt unsuru ise kişiselliktir.
Cezaların şahsiliği ilkesidir.
Faile verilecek cezanın etkisi yalnızca faile yönelik olmalıdır.
Suç işlemeyen veya suça iştirak etmeyen diğer kişiler üzerinde cezanın etki göstermemesi gerekmektedir.
Her ne kadar failin cezaevine girmesi, tutuklanması, hükümlü statüsünü alması vs. onun aile bireyleri bakımından da maddi ve manevi yönden bazı sıkıntıların ortaya çıkması sonucunu doğursa da, bu durum cezanın kişisel olmasının ihlali olarak değerlendirilemez.

Cezanın bir diğer niteliği ise insaniliktir.
Yani insan onuruyla bağdaşır olmasıdır. Bu bağlamda yalnızca ceza değil, cezanın infazının da insan onuruyla bağdaşır nitelikte olması gerekmektedir.
Bu kapsamda insan onuruyla bağdaşmayacak cezalar, örneğin falaka, cinsel organlarına cisim sokulma, çok yüksek sesli ortamlarda bulundurulma, hortumla dövülme veya soğuk su tutulup yıkanma gibi insan onuruyla bağdaşmayacak davranışların da ceza olarak bireyler bakımından tatbik edilmemesi gerekmektedir.

Son olarak; cezanın geri alınabilir olması gereklidir.
Fail hakkında uygulanacak ceza yaptırımlarının sonuçlarının onarılabilir ve geri alınabilir olması gerekmektedir.
Yani kişiyi tutukladınız, hakkında bir soruşturma başlattınız. Sonra soruşturma bir noktaya geldi. Yeni deliller ortaya çıktı ve kişinin aslında o suçu işlemediği anlaşıldı. Tutuklama, koruma tedbirine son vereceksiniz.
Veya kişiyi yargıladınız hapis cezası ile cezalandırdınız, mahkûm oldu. Aradan iki yıl geçti. Tanıklardan bir tanesi çıktı, ben bu dosyada yalancı tanıklık yaptım dedi. Bu takdirde kişi yine cezaevinden çıkartılacak, özgürlüğüne kavuşturulacak.

İdam bir ceza mıdır?
Onlara göre cezadır, bize göre ceza değildir.
Çünkü cezanın olması gereken niteliklerden bir tanesi cezanın veya hatanın geri alınabilir, düzeltilebilir olmasıydı. İdam geri alınamaz.

Bir de cezanın amacını açıklamaya yönelik teoriler var.
- **Kefaret teorisi**
- **Önleme teorisi**
- **Karma teori**

Kefaret teorisi,
Alman hukukçuları Kant ve Hegel tarafından savunulmaktadır.

Kant ve Hegel'e göre cezanın sosyal bir amacı yoktur.
Ceza sadece yapılan kötülüğe karşılık vermeyi amaçlayan bir faaliyettir.
Bir amacı yok.

Hegel'in buna ilişkin çok güzel bir sözü var:
"Suç hukukun inkârıdır, ceza ise suçun inkârıdır, inkârın inkârı olan ceza, hukuku teyit eder."

Önleme teorisi,
Cezanın hiçbir zaman tek başına bir amaç olamayacağını bu görüştekiler savunuyor.

Bunun da önemli savunucularından bir tanesini Beccaria oluşturmaktadır.
Bu görüştekilere göre cezanın amacı, suçlunun topluma daha fazla zarar vermesini engellemekten ve diğer insanları benzer suçları işlemekten caydırmaktan başka bir şey değildir.

Bu bağlamda cezanın genel önleme ve özel önleme olarak bizim hala günümüzde kullandığımız görüşün temellerinde aslında aydınlanma dönemidir.

Karma teori
Karma teoride de ne kefarettir ne önlemdir diyorlar.

İkisinin bir arada olması gerekir diyorlar.

Resosyalizasyon,
Topluma yeniden kazandırma, kişinin kaybetmiş olduğu sosyal nitelikleri yeniden kazanmasını sağlama olarak ifade edilmektedir.
Türk Hukukunda Ceza kurumunda değil İnfaz kurumunda düzenlenir. (İyileştirme)

Bir kişinin tutuklanmış olması, tutuklu yargılanıyor olması o kişinin suçlu olduğu anlamına gelmez.
Gelmediği için de bu kişinin resosyalize edilebilmesi mümkün değildir.
Belki beraat edecektir.
Bu kişi hükümlü sıfatını aldığı zaman ancak gerçekleştirebiliriz.
Çünkü artık kişinin suç işlediği mahkeme kararıyla sabittir ve kesinleşmiştir.
O nedenle sanık olarak nitelendirdiğimiz veya şüpheli olarak nitelendirdiğimiz kişiler bakımından resosyalizasyonun uygulanabilmesi mümkün değildir.
Çünkü bunlar hala suçsuzluk karinesinden yararlanmaktadırlar.

CEZA HUKUKU YAPTIRIMLARININ TÜRLERİ

765 sayılı Türk Ceza Kanunu zamanında cürüm ve kabahat diye bir ayrım yapılmaktaydı. Sonrasında ağırlık kazanan görüş, cürüm ve kabahat şeklindeki bu ayrımın artık 21. yüzyılda çok da anlamlı olmadığı noktasında gerçekleşti ve kabahat ve cürüm şeklindeki ayrım, ceza kanununa alınmamış oldu.

765 sayılı TCK döneminde, cürümler için öngörülmüş olan belirli cezalar vardı.
Örneğin ağır hapis cezası, ağır para cezası, kamu hizmetlerinden yasaklılık cezaları gibi çeşitli cezalara yer verilmişti. Bunlar da 5237 sayılı Ceza Kanununa alınmadı.
5237'de yaptırımlar biraz daha sadeleşmiş oldu ve gayet yerinde bir düzenleme olduğunu ifade edebiliriz.

Ceza kanununda suç teşkil eden haksızlığı gerçekleştiren kişiye uygulanabilecek iki tür yaptırım var.
Bunlar ceza ve güvenlik tedbiri olmak üzere karşımıza çıkmaktadır.

Kanunda "yaptırımlar" başlıklı 45 ve devamı maddelerinde düzenlendiğini söyleyebiliriz.
Bu yaptırımlardan cezanın uygulanabilmesi için yani fail bakımından ceza yaptırımının tatbik edilebilmesi için failin işlediği suç nedeniyle kusurlu bulunması gerekmektedir.

Kusursuz ceza olmaz prensibi gereğince, kusurlu fail bakımından cezai yaptırıma hükmü olunabilir. Kusur prensibi zaten bize bunu söylemekteydi.

Peki, kişi kusurlu kabul edilemiyorsa, yani kusur yeteneği yoksa bu gibi durumlarda fail hakkında ceza uygulanabilmesi mümkün değil.
Kusuru olmayan failler bakımından da güvenlik tedbirleri olarak nitelendirdiğimiz yaptırımların uygulanması kanun koyucu tarafından benimsenmiştir.

Güvenlik tedbirlerinin temelinde kusur yer almamaktadır. Toplumu faile karşı koruma amacı yer almaktadır.

Güvenlik tedbiri, bir suç işlenmesi dolayısıyla tehlikelilik durumundan, toplumun korunması amacıyla uygulanan bir yaptırım türü olması hasebiyle dikkat

çekmektedir.

Cezanın temelinde kusur yattığı halde, güvenlik tedbirlerinin temelinde tehlikelilik yatmaktadır.
Yani tehlikelilik diye bir kavram geçtiği zaman aklınıza hemen güvenlik tedbirlerinin gelmesi gerekiyor. Kusur denildiği zaman cezanın gelmesi gerekiyor. Bu önemli bir husus.
Ceza ve güvenlik tedbirlerinin ortak bir noktası da var.

Bu 2 yaptırım türünden söz edilebilmesi için ortada bir suç olması gerekir.
Suç olmadan ceza uygulanması mümkün olmadığı gibi güvenlik tedbiri uygulanabilmesi de mümkün değildir.

CEZALAR:

TCK 45.md CEZALAR	(1) Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar, hapis ve adlî para cezalarıdır.

Hapis cezası dediğimiz ceza türü, kişinin özgürlüğüne yönelik bir müdahaleyi içermektedir.

Adli para cezası ise failin mal varlığına yönelik değerlerine ilişkindir.
Bir suç karşılığında bu cezalardan sadece hapis veya sadece adli para cezası ön görülebileceği gibi, bu cezalar birbirini alternatif veya birlikte de öngörülebilir.

Ceza kanununda düzenlenmiş bulunan suçların karşılığında genelde hapis cezasının tek yaptırım olarak belirlendiğini de bilmemiz gerekiyor.
Tabi genel olarak suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak hapis cezası öngörülüyor ama adli para cezasının uygulandığı suç tipleriyle de karşılaşmanız pekâlâ mümkündür.

Hapis veya adli para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü veya birlikte öngörüldüğü suçların da olduğunu bilmemiz gerekiyor.

Genellikle adli para cezası gerektiren suçların ekonomik suçlar olarak nitelendirdiğimiz suçlar olduğunu unutmamamız gerekiyor.
Çünkü ekonomik nitelikteki bu suçun işlenmesi suretiyle, failin ekonomik bir kazanç sağlayacağı ve bu kazancın da bir şekilde kendisinden tahsil edilmesi düşüncesinin burada yattığını söyleyebiliriz.

Dolandırıcılık, parada sahtecilik, uyuşturucu madde ticareti, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması gibi suçların ceza yaptırımlarına baktığınız zaman, hapis ve adli para cezasının birlikte öngörüldüğünü görebilirsiniz.

A. HAPİS CEZALARI:

Hükümlünün ceza infaz kurumuna kapatılarak özgürlüğünün kısıtlanması şeklinde uygulanan yaptırım türünü, ceza türünü oluşturmaktadır.
Hapis cezasının süresi de, infaz şartları göz önünde bulundurularak süresiz yani müebbet ve süreli hapis cezaları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

TCK 46.md HAPİS CEZALARI	(1) Hapis cezaları şunlardır: a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası. b) Müebbet hapis cezası.

	c) Süreli hapis cezası.
TCK 47.md AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİS CEZASI	(1) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlünün hayatı boyunca devam eder, kanun ve Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre çektirilir.
TCK 48.md MÜEBBET HAPİS CEZASI	(1) Müebbet hapis cezası, hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

Hükümlünün hayatı boyunca devam eder diyor.
İkisi arasındaki fark nedir derseniz, infaz noktasında karşımıza çıkmaktadır.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı sıkı güvenlik rejimine göre gerçekleştirilmektedir.
Yani müebbet hapis cezası alan kişi mesela 15 günde bir ailesi ile veya yakınlarıyla görüş imkânına sahipken ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış bir kişi, ayda bir ailesiyle görüş imkânına sahip.
Veya müebbet hapis cezası almış kişi, haftada bir telefonla yakınlarıyla konuşma hakkına sahipken ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış kişi, 3 haftada bir yakınlarıyla telefonda konuşma hakkına sahiptir.
Onun dışında aslında benzer olduklarını söyleyebiliriz.

Aslında kanunun burada, hükümlünün hayatı boyunca devam eder şeklindeki açıklamasının doğru olmadığını da belirtmemiz gerekiyor.
Çünkü ceza ve güvenlik tedbiri infazı hakkında kanuna baktığınız zaman, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası bile alsa, belirli bir süre cezaevinde kaldıktan sonra koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanabileceğine dair kanunda düzenlemelere yer verilmiş.

TCK 49.md SÜRELİ HAPİS CEZASI	(1) Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hallerde 1 aydan az, 20 yıldan fazla olamaz. (2) Hükmedilen 1 yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.

Süreli hapis denildiği zaman da kanunda aksi belirtilmeyen durumlarda 1 aydan az, 20 yıldan fazla olmayan hapis cezasını biz süreli hapis cezası olarak değerlendireceğiz.

Bununla birlikte, kanunda bir suçun karşılığında bu sınırların altında veya üstünde bir ceza belirlenebilmesi de pekâlâ mümkündür.
Şayet kanunda hapis cezasının alt sınırı gösterilmemiş, sadece üst sınır gösterilmişse ya da alt sınır gösterilmiş, üst sınır gösterilmemiş ise, mesela bir yıldan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır veya iki yıldan az olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılır diye eğer bir yaptırım ceza türü görecek olursak, 2 yıldan veya 3 yıldan az olmamak, maksimumu 49. maddeye göre 20 yıl olacak.

Kanunda şöyle dedi örneğin; şu şu suçu işleyen kişiler, 10 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. 10 yıl verebiliriz.
En alt sınırı 49. maddede belirtildiği üzere 1 aydır. Yani 1 aydan az, 29 gün 15 gün 20

gün hapis cezası verebilmemiz mümkün değildir. Çünkü alt sınırın 1 ay olması gerekiyor.
Bir suçtan dolayı maksimum 30 yıl hapis cezası verebiliriz. Kanunda 61. maddenin 7. fıkrasında düzenlenmiştir.
Yani bir insana hukuk sistemimizde 30 yıldan fazla ceza verebilmenin mümkün olmadığını ifade edebiliriz. Süreli hapis cezaları bakımından böyle bir durum söz konusudur.

Çünkü her zaman şu var; kişi cezaevine girdiği zaman, cezaevinden çıkma umudunu hiçbir zaman kaybetmemeli görüşü hâkimdir.
Süreli hapis cezası da kendi içerisinde kısa süreli ve uzun süreli hapis cezası olmak üzere ikiye ayrılmakta.
49/2'ye göre; hükmedilen 1 yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezası olarak nitelendirilmektedir.
1 yıl ve üzerindeki hapis cezaları ise uzun süreli hapis cezası olarak ifade edilmektedir.

Bir hapis cezasının kısa süreli mi uzun süreli mi olduğunu belirleyebilmek için Mahkeme tarafından verilen somut cezayı esas almamız gerekiyor.

Eğer bu somut ceza veya sonuç ceza olarak nitelendirdiğimiz ceza, 1 yıl veya daha az süreli ise bunu kısa süreli hapis cezası olarak değerlendirmemiz gerekiyor.

B. ADLİ PARA CEZALARI:

Adli para cezaları kanunun 52. maddesinde düzenlenmiş durumda.
"Adli para cezası beş günden az, kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yani kural olarak 730 günden fazla olamaz. Ve sonrasında belirlenen tam gün sayısının bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanacak meblağın hükümlü tarafından devlet hazinesine ödenmesinden ibarettir"

- Kanunda şöyle bir ibare varsa eğer; şu şu suçu işleyen kişiler bakımından 100 günden 200 güne kadar adli para cezasına hükmolunur

Hâkimin önce gün olarak bunu belirlemesi gerekiyor.
Yani 100 gün mü verecek 101 gün mü verecek bunu belirlemelidir.
Mesela 100 gün belirledi.
Bir gün karşılığı olarak takdir etmesi gereken bir miktar var.
İkinci fıkrada belirtilmiş minimum 20 lira, maksimum 100 liradır. Bunu kişinin ekonomik ve diğer şahsi hallerini göz önüne alarak belirleyecektir.

- Mesela hakaret suçunu işledi. Hakaret suçundan dolayı mahkeme, adli para cezasına hükmedecek. Sanık baktı mesela ünlü bir insan veya bir iş insanı veya güzel bir mesleği olan kişi.

Ekonomik durumu iyi olduğu için burada gün başına belirleyeceği miktarı üst sınırdan belirleyebilir.
Mesela 80 lira belirleyebilir veya 100 lira belirleyebilir.

- Buna karşılık eğer hakaret fiilini gerçekleştiren kişi, asgari ücretle çalışan bir kişi ise, 3 4 tane çocuğu var asgari ücretle çalışıyor veya işsiz bir kişi diyelim.

Bu gibi durumlarda da takdir yetkisini alt sınırdan kullanacak. 20 liradan belirleyecektir. Yüz günle 20 lirayı veya belirlediği 100 lirayı çarpacak.

Yine dördüncü fıkrada da hâkim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde

bulundurarak adli para cezası ödenmesi için 1 yıldan fazla olmamak üzere mehil verebilir diyor.
Veya taksitler halinde ödenmesi; 4 eşit taksit halinde, 8 eşit taksitte, 24 eşit taksit halinde vs. Taksit süresi 2 yılı geçemez diyor. Yani maksimum 24 ay vade yapabiliyor. Bu paraların da nakit olarak ödenmesi gerekiyor.

En son cümlesinde
"kararlı taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde, geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir."
Yani adli para cezası, benim üzerime bir malım yok zaten ne alacaklar diye düşünen hükümlüler için.
Buna ilişkin de ceza ve güvenlik tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda özel infaz usulleri düzenlenmiş, kamuya yararlı çalışma tedbiri getirildi.
Çünkü bu da adaletsizliklere yol açıyordu

- Zengin bir iş insanı birisine hakaret etti. 20 bin lira adli para cezası ile cezalandırıldı. Alın 30 veriyorum dedi. Hâkim 24 eşit taksit halinde ödenmesine karar verdi. Adam gitti şak diye yatırdı.

Ama aynı fiili gerçekleştiren kişi, eğer işi olmayan çok sayıda çocuğu olan, onların geçimini idame ettirmekle yükümlü bir kişi ise bu parayı kolay bir şekilde ödeyemiyor, taksite bağlansa bile taksitleri bile ödemekte zorluk yaşayabiliyor.

Bu gibi durumlarda bu taksitleri zamanında ödeyemeyen kişinin hapse girmesi durumu söz konusuydu.
Sonra kanunda değişiklik yapıldı.
Eğer ödeyemiyorsan, kamuya yararlı bir işte çalışıyorsun.
O süreci eğer düzgün bir şekilde tamamlarsanız, adli para cezasının infazı da böylelikle tamamlanmış oluyor.
Yani cezaevine girme durumunu böylelikle biraz yumuşattı kanun koyucu.

Bunun istisnasını çek kanunu oluşturuyor.
Çek kanununda düzenlenmiş bulunan, çek bedelinin banka mevcudunda hazır edilmemesi veya halk arasındaki tabiriyle karşılıksız çek keşide edilmesi suçu bakımından, kamuya yararlı bir işte çalışma tedbirine hükmedilmesinin önüne geçilmiş durumda.

Ve karşılıksız çek dolayısıyla adli para cezası ile cezalandırılan hükümlülerin, bu parayı ödememeleri durumunda hapse girmeleri söz konusu olabilir.

Eğer kısa süreli hapis cezasına hükmedildi ise bunu seçenek yaptırımlara çevrilmesi mümkündür.

1 yıl ve altında bir hapis cezası yoksa, fazla hapis cezası varsa TCK 51.md de belirtilmiş.
İşlediği suçtan dolayı 2 yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişiler bakımından da hapis cezasının ertelenmesine karar verilir diyor.

GÜVENLİK TEDBİRLERİ:

Güvenlik tedbirleri de ceza kanununun 53 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş. 53'ten 60. maddeye kadar olan bölümde güvenlik tedbirlerine yer verildiğini görmekteyiz.

Güvenlik tedbirleri, ceza yaptırımlarından farklı olarak, kusurlu olmayan bir fail bakımından da pekâlâ uygulanabilir.
Bununla birlikte işlediği suç dolayısıyla, kusurlu bulunan fail bakımından ceza ile birlikte güvenlik tedbirine de hükmedilmesi pekâlâ mümkündür. Kişi kusurlu değilse güvenlik tedbirinin yalnızca muhatabı olabilecektir. Eğer kusurlu ise ceza veya güvenlik tedbirine pekâlâ muhatap olabilir.

Güvenlik tedbirleri, kusurla bağlantılı bir müessese değildir.
Güvenlik tedbirleri, suçla bağlantılı olarak ortaya çıkan tehlikelilik esasına dayanmaktadır.
Bu tehlikelilik tabi her zaman toplum bakımından değildir, bazı fiiller bakımından, fail bakımından da bir tehlikelilik durumu söz konusu olabilir.
Örneğin suç işleyen kişi ailesine, çevresine ve topluma karşı korunabilir.
Burada failin korunmasının, yani failin toplumdan korunmasının fail bakımından bir tehlikelilik durumu söz konusudur. Ki çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinde bunun en açık örneğini görmekteyiz.

Bazı durumlarda ise suç teşkil eden fiili işleyen kişiden, toplumun korunmasının amaçlandığını görmekteyiz.
Yani faili değil de toplumu korumayı amaçlayan güvenlik tedbirleri de vardır.
Bunların en klasik örneği de, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri oluşturmaktadır.

- Mesela 11 yaşında kusur yeteneği olmayan bir çocuğun, bir suçta araç olarak kullanıldığını düşünelim. Yani teknik olarak dolaylı faillik durumunun söz konusu olduğunu varsayalım. Anası, babası, kardeşi bu çocuğu bir suçun işlenmesine araç olarak kullanmış.

Bu çocuk bakımından biz ceza yaptırımı uygulayamayız. Çünkü kusur yeteneği yok. Ancak bir tehlikelilik durumu var. Toplumun çocuğa yarattığı bir tehlikelilik durumu söz konusu. Çünkü çocuk sabi sübyan suçun ne olduğunu bilmiyor, haksızlığın ne olduğunu bilmiyor. Bu çocuğu bizim korumamız gerekiyor.

- Adam akıl hastası, önüne geleni bıçaklıyor sokakta. İleri derecede şizofren bir kişiyle muhatap olduğumuzu düşünelim. Bu adam karşıdan gelen herkesi kendi düşmanı zannediyor ve bıçaklayarak öldürüyor.

Burada bizim toplumu akıl hastasından korumamız gerekiyor.
Buradaki tehlikelilik toplum bakımındandır.

Çocuk bakımından çocuklara özgü güvenlik tedbiri,
akıl hastası bakımından da akıl hastalarına özel güvenlik tedbiri uygulanması gerekiyor.

Güvenlik tedbirleriyle cezaların benzerlikleri vardır.
Her ikisi bakımından da kanunilik ilkesi geçerlidir.
Yani güvenlik tedbirine polis veya savcılık karar vermez.
Güvenlik tedbirlerini de yine normal olağan yargılama prosedürü içerisinde mahkemeler tarafından karar verilir.

Güvenlik tedbirlerinin cezadan farklılıkları da bulunmaktadır.

- ➔ Güvenlik tedbiri, bastırıcı değil önleyici niteliktedir.
- ➔ Ceza için failin kusurlu olması şart iken güvenlik tedbirleri bakımından şart değildir.
- ➔ Cezaların süresi kanunda belirtilmiştir.Oysa güvenlik tedbirlerinin süresi

kural olarak belli değildir. Güvenlik Tedbirlerinin amacı tehlikelilik durumunu iyileştirmektir.

- Örneğin çocuk bakımından bir tehlikelilik durumu söz konusu. Ailesi bu çocuğu tekrar başka bir suçta araç olarak kullanabilir.

Biz çocuk bakımından güvenlik tedbirine hükmettik.
Örneğin 18 yaşına gelinceye kadar. 18 yaşına geldikten sonra, artık reşit olduktan sonra o zaman dedik ki tamam artık toplumun senin açısından yaratabileceği bir tehdit durumu, tehlikelilik bir durumu yoktur.

Akıl hastaları bakımından da benzer bir durum söz konusu.
Akıl hastaları bakımından da akıl hastalığının iyileşeceği zaman dilimine kadar güvenli tedbirinin sürdürülmesi durumu söz konusu.

- Akıl hastası bir suç işledi. Gitti birisini öldürdü.

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri hükümleri uyarınca ilgili kuruma yerleştirilecek ve toplum bakımından artık bir tehlikelilik yaratmadığı, akıl hastalığının iyileştiği, söz konusu sağlık kurulunca tespit edilinceye kadar bu kişi bu koruma tedbirinin muhatabı olacaktır.
Buna süre belirlememiz mümkün değil.
Yani şunu diyemezsiniz;
Burada bu adam kusurlu olsaydı maksimum 4 yıl 5 yıl cezaevinde kalacaktı.
O nedenle buradaki güvenlik tedbirinin de maksimum 5 yıl olması gerekir şeklindeki bir düşünce yanlıştır.

Yine güvenlik tedbirleri bakımından kural olarak af, erteleme, zamanaşımı gibi dava ve cezayı düşüren sebeplerin de geçerli olmadığını bilmemiz gerekiyor.
Çünkü burada tehlikelilik durumunu biz ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.

Af, zamanaşımı vs. bunlar akıl hastası olmayan yani tehlikelilik oluşturmayan kişiler bakımından uygulanacak kurumlardır.
Akıl hastası bakımından bizim önceliğimiz, kişinin akıl hastalığından kurtulmasını sağlamaktır.

53. maddede belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma düzenlenmiş.
Bütün iddianamelerde, bütün mahkeme kararlarında 53. madde yazar.
Yani hırsızlık suçunu işleyen bir fail bakımından da sevk maddesi olarak, yani cumhuriyet savcısının uygulanmasını istediği madde olarak 53. madde mutlaka gösterilir. Çünkü bu, kasten işlenen suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni bir sonucudur.

Müsadere var yine. Müsadere eşya ve kazanç müsaderesi olmak üzere kanunda iki başlık altında ele alınmıştır.
TCK 54.md de eşya müsaderesi
TCK 55.md de kazanç müsaderesi düzenlenmiştir.
Ekonomik bir kazanç elde eden failin elde ettiği bu kazanç, yanına kar kalmasın mantığıdır. Yani birisi geçip benim telefonumu eğer çalıyorsa ve bu telefonu sonrasında satıp banka hesabına aktarıyorsa, bu onun için bir kazanç. Ama haksız bir kazanç. Yargılama sonrasında, bu suçtan elde ettiği kazancın müsaderesine karar verilecektir.

Eğer eşyaysa yine eşya müsaderesi de söz konusu olacaktır.
Örneğin bir hırsızlık suçunun işlenmesinde kullanılan bir anahtarın veya arabanın veya bir dürbünün vs. yine müsaderesine hükmolunacaktır.

TCK 56.md de çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinden bahsedilmiş,
İlgili kanun Çocuk Koruma Kanunudur.
Çocuk Koruma Kanununa baktığınız zaman, destekleyici ve önleyici bazı güvenlik tedbirlerine yer veriliyor.

TCK 57.md de akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri var.

TCK 58.md de, suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçluları ifade ediyor.
Ceza Kanunu'nda suçta tekerrür, fail bakımından uygulanacak infaz rejiminin belirlenmesi noktasında bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.

TCK 59.md **SINIR DIŞI EDİLME**	(1) İşlediği suç nedeniyle hapis cezasına mahkûm edilen yabancı, koşullu salıverilmeden yararlandıktan ve her halde cezasının infazı tamamlandıktan sonra, durumu, sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak değerlendirilmek üzere derhal İçişleri Bakanlığına bildirilir.

Kişiyi devlet, ülkesinde istemediğini açıklamaktadır.
Bu suç işleyip de olabilir veya söz konusu ülkeye girişini engelleyebilir.
Ülkeye girişinin engellenmesi aslında teknik olarak hukuki anlamda deport değildir.

Sınır dışı da güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiş bir hususdur. Çünkü yine bir tehlikelilik durumu söz konusudur.

Adam cinsel istismar suçunu işlemiş, 5 yaşındaki çocuğa tecavüz etmiş. İnfazı tamamlandı.
Bu adamı deport edememizin sebebi Anayasaya göre vatandaş suç sebebiyle iade edilemez prensibinden görmekteyiz.

Bu nedenle vatandaşın deport edilmesi diye bir durum söz konusu değil.
Vatandaşlıktan çıkartırsınız, vatandaşlıktan çıkarttıktan sonra artık deport etmenizin önünde bir engel kalmaz.

Tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbiri, TCK 60. mdd de düzenlenmiş.

“Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisine.”
Demek ki buradaki tüzel kişilerden kasıt, özel hukuk tüzel kişileridir.
Kamu hukuku tüzel kişileri bakımından, tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirinin hükmedilmesi mümkün değil.

Kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyet gösteren bir özel hukuk tüzel kişi olması gerekiyor.
Bunun organ veya temsilcilerinin iştiraki ile ve bu iznin verdiği yetkiyi kötüye kullanılması suretiyle, tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı bir suç bulunması gerekiyor.

- Adam bir şirket kuruyor, ithalat ihracat yapacağım diyor. X ülkesine peynir göndereceğim, X ülkesinden peynir alacağım diyor. İthalat ihracatla ilgili bir yetki alıyor, şirket kuruyor. Sonrasında bu şirket kisvesi altında uyuşturucu madde ticareti yapıyor.

Görünürde şirket ithalat yapacak, ihracat yapacak, karını maksimize edecek.
Ama adam kurmuş olduğu şirketi suç işlemek için oluşturuyor.
Bu gibi durumlarda, söz konusu tüzel kişi bakımından güvenlik tedbirinin

hükmedilmesi pekâlâ mümkün bulunmaktadır.
Faaliyet izninin iptaline karar veriliyor.

CEZANIN BELİRLENMESİ

Soyut ceza, kanun koyucu tarafından türü, alt ve üst sınırları belirlenen ve bu şekilde ceza kanunlarında yer alan cezalar olarak ifade edilebilir.

Somut ceza ise, soyut cezanın hâkim tarafından somut olaya uygulanması sonrasında belirlenen cezayı ifade etmektedir.

Failin alacağı somut cezayı belirleme aşamalarını şu şekilde sıralamak mümkün.

1. Cezanın Türünü Belirlemek
2. Alt ve üst sınırlara göre Temel Cezayı belirlemek
3. Kast - Taksir durumuna göre Temel Cezayı Arttır veya Azat
4. Şahsi Cezasızlık Sebepleri var ise Takdiri indirim uygula

Sonuç Ceza Hakim veya istisnai olarak Cumhuriyet Savcısı tarafından belirlenir. Bu sıralamaya mahkemenin uyması zorunludur.

1. Ceza Türünün Belirlenmesi:

Somut ceza belirlenirken eğer kanunda suçun karşılığında tek bir ceza öngörülmüş ise bu ceza uygulanacak.
Mesela 81. madde kasten öldürme suçunu düzenlemiş. Cezası belirli, tek bir ceza var müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.
82. maddeye baktığımız zaman, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüş.
Yani suç karşılığında eğer kanun koyucu, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis veya adli para cezası demişse, hâkimin önce şunu belirlemesi lazım:
Hapis cezası mı yoksa Adli para cezası mı?

TCK 157.md Dolandırıcılık Suçu
Yaptırımı 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıdır.

TCK 125.md Hakaret Suçu
Yaptırımı 3 aydan 2 yıla kadar hapis cezası veya adli para cezasıdır.
Burada hakim falinin kişiliğini dikkate alarak karar verir.

2. Temel Cezanın Belirlenmesi ve Temel Cezayı Arttırıp Azaltmak:

Hakim gerekçe göstermek şartıyla cezanın alt ve üst sınırlarına uyarak temel cezayı belirleyecektir.
Mesela 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası diyorsa burada temel cezayı hâkim kendisi belirecek. 1 yıl, 2 yıl, 3 yıl diyecek.

TCK 61/1.md deki temel cezanın belirlenmesinde göz önüne alınacak hususlarla ilgili olarak, bu durumların ilgili suç tipinin unsur veya nitelikli hali olarak düzenlenmemiş olması gerekmektedir.
Aksi durumda hukuka aykırı sonuçlara yol açacaktır.

Bu husus 61. maddenin 3. fıkrasında açıkça belirtilmiş.

a) Suçun işleniş biçimini

Annenin çocuğunun gözü önünde öldürülmesi durumu

b) Suçun işlenmesinde kullanılan araçları

Ard arda bir kişiye 20 el ateş etme durumu

c) Suçun işlendiği zaman ve yeri

Gece karanlığından faydalanarak bir insanı kasten öldürme durumu

d) Suçun konusunun önem ve değerini

e) Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını

Sınıfın içerisinde bir Akademisyene küfür etme durumu

f) Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını

Kast ve taksirin ağırlığı durumu

g) Failin güttüğü amaç ve saiki

Neden suç işliyor?

Bir suçun temel şekline nazaran daha ağır veya daha az cezayı gerektiren birden fazla nitelikli hallerin gerçekleşmesi durumunda, temel cezada önce artırım, sonra indirme yapılır diyor.

Bunların da gerçekleşmesi somut olayda söz konusu olabilir. Önce arttırma sonra da indirme.

Kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne arttırılabilir ne azaltılabilir ne de değiştirilebilir

Hâkim şunu diyebilir mi ki mesela, müebbet hapis cezası diyor ama ben temel ceza olarak 20 yılı belirliyorum veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını belirliyorum.

Failin güttüğü amacı,saiki dikkate alarak ben burada ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını temel ceza olarak belirliyorum diyemez.

Derse Hukuka aykırı davranmış olur

Hapis cezası TCK 61/6.md ye göre hesaplanacaktır. hapis cezasının süresi gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir

1 gün 24 saat

1 ay 30 gün Şubat ayı 29 çekiyor vs. falan yok

Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.

Hapis cezası için 1 günün, adli para cezası için 1 Türk Lirasının artakalanı hesaba katılmaz ve bu cezalar infaz edilmez.

Hesapladığınız zaman, mesela 1 yıl 10 ay 5 buçuk gün çıktı. Yaptığınız artırım, indirimler sonrasında böyle bir şey çıktı. Buçuk gün hesaplanmaz.

1 yıl 13 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına da diyemezsiniz.

2 yıl 1 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına demeniz gerekiyor.

Kanunda ay olarak öngörülen bir ceza varsa ve siz bu cezayı artırıyorsanız, biraz önce söylemiş olduğumuz kural burada geçerli olmaz.

Eğer ceza, yılı geçse bile yani 12 ayı geçse bile, buradaki mahkûmiyet hükmünün ay üzerinden gösterilmesi gerekmektedir.

Mesela 1 yıl 4 ay.

1 yıl 4 ay, 485 gün eder.

Ancak siz bunu 16 ay olarak belirleyecek olursanız 16 ay ne eder? 16 ay olarak hesaplayacak olursanız 480 gün eder.

Yani yıl bazlı hesaplayacak olursanız fail bakımından 5 gün aleyhe bir sonuç yaratmış olursunuz.

3. Şahsi Cezasızlık Sebepleri Var ise Takdiri İndirim Uygulaması:

61. madde cezanın belirlenmesini düzenlemiş.

62. ve 63. maddelerde ise cezanın bireyselleştirilmesi olarak nitelendirdiğimiz enstrümanlara yer verildiğini görmekteyiz.

➔ TCK 62.md Takdiri indirim nedenleri
➔ TCK 63.md ise mahsup kurumu

Takdiri indirim nedenleri veya mahsup, sadece kanunda aranan koşulları bünyesinde barındıran failler bakımından uygulama imkânı bulur.
Bütün failler bakımından uygulanmaz.
Bütün failler, bütün sanıklar bakımından uygulanacak olan madde 61. maddedir. 62 ve 63 her kararda uygulanmak zorunda değildir.
TCK 62. md önemli bir maddedir.
Takdiri indirim nedeni olarak failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlar göz önünde bulundurulabilir.
Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir diyor.
Neredeyse her suç bakımından uygulanma olanağı bulan bir maddedir.
Bunun için, failin geçmişine bakacaksın diyor.
Örneğin fail daha önce herhangi bir suç işlemişse bu durumda takdiri indirim nedenlerinden yararlanması güçleşecektir, ortadan kalkacaktır demiyoruz.

Failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarına gelelim.
Yani mesela adam şortla gelemez veya bir kadınsa ultra mini elbiseyle etekle falan gelemez.

Sonuçta orada yargılama yapılıyor.
Onun ağırlığına yaraşır bir şekilde kişilerin kılık kıyafetlerine dikkat etmeleri gerekiyor.

- Mesela bir insana taksirle alkollü bir şekilde çarptınız, yaralanmasına sebebiyet verdiniz.

Sonrasında her gün gittiniz onu ziyaret ettiniz, hediyeler aldınız, hastane masraflarını karşıladınız. İşte bunlar takdiri indirim nedeni olarak kullanılması gereken hususlar.

Davanın ve cezanın düşmesi ortadan kaldırılması, TCK 64.md ve devamı maddelerde düzenlenmiştir.

Bu gibi durumlarda, kanun koyucu somut olayda cezalandırma ihtiyacının ortadan kalktığından hareket etmektedir.
Bazı hallerde davayı, bazı hallerde ise fail hakkında verilen cezayı düşüren bu sebepler, işlenen fiili suç olmaktan çıkarmamaktadır.

Bütün bu durumların hepsinde, devlet sadece yargılama yapma ve ceza verme yetkisinden vazgeçmektedir.
Sanığın ölümü, şikâyetten vazgeçme, dava zamanaşımı; davayı düşüren sebepler olarak değerlendirilirken, hükümlünün ölümü ve ceza zamanaşımı ise cezayı ortadan kaldıran sebepler olarak kanunda düzenlenmiştir.

Sanığın Veya Hükümlünün Ölümü TCK 64. md de Düzenlenmiş.
Bu gibi durumlarda kamu davasının düşürülmesine karar verilir diyor.

Af TCK 65. md de Düzenlenmiştir.
Af; genel af ve özel af olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Kaynağını Anayasadan alan, teknik yönleri itibariyle ceza kanununda düzenlenmiş

bir müessesedir.
Kural olarak yasama organı, istisna olarak ise yürütme tarafından gerçekleştirilen bir işlemdir.
Af yetkisini, yargılama makamlarının baktığı davalar ve vermiş oldukları kararlar üzerinde doğurmaktadır.
Bir affın genel af mı özel af mı olduğunu belirlemek için, affın yönelik olduğu kişi sayısına değil, affın doğurduğu hukuki sonuçlara bakılması gerekir.

Eğer söz konusu af, kamu davasını düşürüyor ve hükmolunan cezayı bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırıyorsa genel aftır,

Eğer söz konusu af, davayı ve cezayı ortadan kaldırmıyorsa sadece hapis cezasının infaz kurumunda çektirilmesinde son verilmesi sonucunu doğuruyorsa veya bu cezanın infaz kurumunda çekilecek süresini kısaltıyor veya adli para cezasına çeviriyorsa özel aftır.

Cumhurbaşkanına da belirli konularda özel af yetkisi verilmiştir.
Sürekli hastalık, sakatlık, kocama gibi nedenlere bağlı olarak mahkûmların cezalarının infaz edilmemesi söz konusu olabilmektedir.

Zamanaşımı TCK 66.md ile TCK 72.md Arasında düzenlenmiştir..
Zamanaşımı olarak nitelendirdiğimiz bu kurumun kabul edilmesinin temelinde, bir ceza kovuşturmasının başlatılmasında ya da verilmiş olan mahkûmiyet hükmünün infaz edilmesinde, sosyal yararın bulunmamış olması düşüncesi yatmaktadır.

Zamanaşımı, dava ve ceza zamanaşımı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Dava zamanaşımı, bir suçla ilgili olarak soruşturma ve kovuşturma yapılmasına engel olan zamanaşımı türüdür.
Suçun işlendiği tarihten itibaren belirli bir zamanın geçmesi halinde, sanık hakkında kamu davası açılmasına veya açılmış bulunan davaya devam edilmesine engel olan zamanaşımı

Bir suç, dava zamanaşımına uğramış olsa bile, suç ve haksızlık vasfını korur.

Dava zamanaşımı sürelerinin belirlenmesi var.
Her suça göre ayrı bir zamanaşımı süresi öngörülmüştür.

Suçun cezası ne kadar ağır ise zamanaşımı süresi de o kadar uzun tutulmuştur.
Bu kapsamda dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde, o suç için kanunda öngörülen soyut cezayı esas almamız gerekiyor. Alt ve üst sınırı öngörülmüş ise de üst sınırı esas almamız gerekiyor.

Ceza zamanaşımında ise kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmü söz konusu ve bu hüküm kesinleşmeye başladıktan itibaren, ceza zamanaşımı işlemeye başlıyor.
Belirli bir sürenin geçmesi sonrasında eğer infaza başlanamadıysa devlet cezalandırma yetkisinden vazgeçer.

- Örneğin aldığı cezaya göre 20 yıllık ceza zamanaşımı süresi var.

Kişi 19. yılda yakalandı ise eğer, o zaman infaz aşamasına geçilebiliyor
Ama 21. yılda yakalandı ise şayet, o zaman artık infaz aşamasına geçilemiyor.

Sovuşturulması ve Kovuşturulması Şikayete Bağlı Suçlar TCK 73.md de

düzenlenmiştir.
Failin gerçekleştirdiği haksızlığın devlet tarafından soruşturulabilir bir haksızlık boyutuna varmamış olması gerçeği yatmaktadır.
Bu suçlar bakımından devleti re'sen harekete geçirmenin bir anlamı yok.
Yani suçtan zarar gören kişi diyecek ki; ben böyle bir suçun muhatabı oldum.
Bu kişinin cezalandırılmasını istiyorum.

Soruşturması ve kovuşturması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse, yani suçtan zarar gören kimse 6 ay içerisinde şikâyette bulunmak durumundadır.
Aksi takdirde başvurmazsa şikâyet hakkı sona ermiş olur.
Buradaki 6 aylık süre hak düşürücü süredir, zamanaşımı süresi değildir.

Durması, kesilmesi gibi durumlar söz konusu değildir.
Fiili ve faili öğrendiği tarihten itibaren 6 aylık süre başlar.
Ancak bu süre dava zamanaşımı süresi içerisinde kullanılması gerekir.
Yani Hangi suç ise o suçun dava zamanaşımı süresi içerisinde mağdurun faili ve fiili öğrenmesi gerekir.

Takibi şikâyete bağlı bir suçun mağduru oluyorum ve sonrasında şikâyet süresi içerisinde şikayet hakkımı kullanmayacağımı açık veya örtülü bir şekilde ifade eder isek şikayetten feragat etmiş oluruz.

- **Bir öğrenci arkadaşımız bana hakaret etti. Ondan sonra ertesi gün geldi özür diledi. Biz de işte fotoğraf çektirdik, instagrama story attık.**

Şikâyetten feragat olarak değerlendirilecek bir işlemdir.
Şikâyet hakkımı kullanmadım, kullanmayacağımı açık veya örtülü bir şekilde açığa ortaya koymuş oldum.

Mağdur yaptığı şikayet üstüne soruşturma ve kovuşturma aşamasında şikayetini geri alması şikayetten vazgeçmedir.

- **Birisi bana hakaret etti, 6 aylık süre içerisinde kendisinden şikâyetçi oldum. Dava açıldı. Yargılama sırasında dedim ki ben şikâyetimden vazgeçiyorum.**

Bu gibi durumlarda, bu vazgeçmenin geçerli olabilmesi için mutlaka sanığın bunu kabul etmiş olması gerekmektedir.
O takdirde vazgeçme dolayısıyla davanın düşürülmesine karar verecektir.
Sanığa sormadan otomatik olarak düşme kararı verilmesi mümkün değildir.
Feragatte böyle değil.
Feragatte şüphelinin rızasına başvurulması gibi bir durum söz konusu değildir.